

**مفاهیم، چارچوب و راهبردهای
برنامه ارتباطات، آموزش،
مشارکت و آگاهی‌افزایی**

CEPA

(برگرفته از اسناد کنوانسیون رامسر و تجربه موردی کشور چین)

**Concepts, Framework and
Strategies of Communication
Education, Participation and
Awareness Raising Plan**

| CEPA |

Retrieved from the Ramsar Convention Documents and
the Case Study of China

مكتبة
الشيخ
الشيخ
الشيخ

عنوان و نام پدیدآور: مفاهیم، چارچوب و راهبردهای برنامه ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی (سپا)
(برگرفته از اسناد کنوانسیون رامسر و تجربه موردی کشور چین) / تدوین و گردآوری (و ترجمه) جمعی از مؤلفین طرح
حفاظت از تالاب‌های ایران: [به سفارش] سازمان حفاظت محیط زیست ... [و دیگران].

مشخصات نشر: تهران: نشر طلایی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۸۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۰۹۳۵-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: [به سفارش] سازمان حفاظت محیط زیست، طرح حفاظت از تالاب‌های ایران حفظ تالاب‌ها برای مردم
برای طبیعت، دولت ژاپن، سازمان ملل متحد، برنامه عمران.

موضوع: تالاب‌ها -- ایران -- حفاظت

موضوع: Wetland Conservation -- Iran

موضوع: کنوانسیون تالاب‌های مهم بین‌المللی بویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبی (۱۹۷۱=۱۳۴۹)

موضوع: Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat (۱۹۷۱)

موضوع: آموزش محیط زیست -- ایران -- برنامه ریزی

موضوع: Environmental education -- Iran -- Planning

شناسه افزوده: سازمان حفاظت محیط زیست، طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

رده بندی کنگره: QH۷۷

رده بندی دیویی: ۳۳۳/۹۵۱۶۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۴۷۵۳۹

مفاهیم، چارچوب و راهبردهای برنامه ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی (CEPA)

(برگرفته از اسناد کنوانسیون رامسر و تجربه موردی کشور چین)

تدوین و گردآوری: جمعی از مؤلفین طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

طراح گرافیک: سعید دین پناه

صفحه‌آرایی: کمیل ریحانی

ناشر: نشر طلایی

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۰۹-۳۵-۵

دست‌نشان

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران
مركز تخصصی ملی حفاظت از تالاب‌ها

سازمان محیط زیست ملی

**مفاهیم، چارچوب و راهبردهای
برنامه ارتباطات، آموزش،
مشارکت و آگاهی افزایی
(CEPA)**

آذر ۹۸
ترجمه: طرح حفاظت
از تالاب‌های ایران

**(برگرفته از اسناد کنوانسیون رامسر
و تجربه موردی کشور چین)**

فهرست واژه‌های اختصاری

عبارت اصلی		واژه اختصاری
Communication, Education, Participation and Awareness Raising	ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایی	CEPA
Conference of the Contracting Parties	کنفرانس کشورهای متعاقد	COP
Ramsar Scientific and Technical Review Panel	هیئت بازرینی علمی و فنی رامسر	STRP
Administrative Authority	مرجع اداری	AA
National Ramsar Committees	کمیته‌های ملی رامسر	NRC
Ramsar Convention Secretariat	دبیرخانه کنوانسیون رامسر	RamSec
National Focal Points	کارشناسان رابط ملی هیئت بازرینی علمی و فنی رامسر	STRPNFP
International Organization Partners	سازمان‌های بین‌المللی همکار	IOPs
International Water Management Institute	موسسه بین‌المللی مدیریت آب	IWMI
International Union for Conservation of Nature	اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت	IUCN
World Wide Fund for Nature	صندوق جهانی طبیعت	WWF
Ramsar Regional Centres	مراکز منطقه‌ای رامسر	RRCs
Site Managers	مدیران سایت‌ها	SM
Wetland Education/visitor Centres	مراکز آموزش / بازدیدکنندگان تالابی	WEC
Private Sector	بخش خصوصی	PS
Civil Society Organizations	نهادهای جامعه مدنی	CSO
Ramsar Regional Initiatives	ابتکارات منطقه‌ای رامسر	RRI
Non-Governmental Organizations	سازمان‌های غیردولتی	NGOs
Community-Based Organizations	سازمان‌های مبتنی بر جامعه	CBOs
Wetland Link International	شبکه بین‌المللی ارتباطی تالاب‌ها	WLI
Wildfowl & Wetlands Trust	بنیاد خریه غاز وحشی و تالاب‌ها	WWT

عبارت اصلی		واژه اختصاری
Convention on Biological Diversity	کنوانسیون تنوع زیستی	CBD
Standing Committee	کمیته دائمی	SC
United Nations Convention to Combat Desertification	کنوانسیون سازمان ملل برای مقابله با بیابان‌زایی	UNCCD
Convention on Migratory Species	کنوانسیون گونه‌های مهاجر	CMS
United Nations Framework Convention on Climate Change	کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد تغییرات آب و هوا	UNFCCC
Convention on International Trade in Endangered Species	کنوانسیون تجارت بین‌المللی گونه‌های در معرض خطر	CITES
Man and the Biosphere	انسان و زیست‌کره	MAB
State Forestry Administration	اداره جنگلداری کشور	SFA
Environmental Impact Assessment	ارزیابی اثرات زیست‌محیطی	EIA
Wetland Management Center	مرکز مدیریت تالاب‌ها	WMC
National People's Congress	کنگره ملی خلق	NPC
World Wetlands Day	روز جهانی تالاب‌ها	WWD
All China Environment Federation	فدراسیون محیط زیست چین	ACEF
Ministry of Environmental Protection	وزارت حفاظت از محیط زیست	MEP
Wetlands International	سازمان بین‌المللی تالاب‌ها	WI
International Waterfowl and Wetlands Research Bureau	دفتر بین‌المللی تحقیقات پرندگان آبی و تالاب‌ها	IWRB
Asian Wetland Bureau	دفتر تالاب‌های آسیا	AWB
Wetlands America	تالاب‌های آمریکا	WA
Global Environment Facility	صندوق تسهیلات محیط زیست جهانی	GEF
Wetland Ambassadors Action	اقدام سفیران تالاب	WAA
Ministry of Housing and Urban-Rural Development	وزارت مسکن و توسعه شهری - روستایی	MOHURD

عکس: صاحبه اسپوچین

۴	فهرست واژه‌های اختصاری
۹	پیش‌گفتار
۱۱	مفاهیم کلی
۱۲	برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی» (CEPA) چیست؟
۱۴	تاریخچه‌ی ورود، ضرورت و ویژگی‌های این برنامه از دیدگاه «کنوانسیون رامسر»
۱۷	برنامه کنوانسیون رامسر در زمینه ارتباطات، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی (CEPA) ۲۰۲۴-۲۰۱۶
۱۸	پیشینه
۱۸	چشم‌انداز
۱۸	اهداف و مقاصد
۲۱	اهداف و مقاصد
۲۵	پیوست ۱: تعاریف و اصول زیربنای CEPA
۲۵	۱- تعاریف
۲۸	۲- اصول
۲۸	۲-۱ اصول ارتباطی
۲۹	۲-۲ اصول ظرفیت‌سازی و آموزش
۲۹	۲-۳ اصول مشارکت
۲۹	۲-۴ اصول آگاهی‌افزایی
۳۰	اصول بالا بر اساس منابع زیر تدوین شده‌اند:
۳۱	پیوست ۲: نقش‌ها و مسئولیت‌های کارشناسان رابط
۳۱	پیوست ۳: گروه‌های هدف و ذینفعان بالقوه برنامه کنوانسیون رامسر در زمینه ارتباط، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی (CEPA) ۲۰۲۴-۲۰۱۶
۳۳	برنامه ملی ارتباطات، آموزش و افزایش آگاهی عمومی (CEPA) برای حفاظت از تالاب در چین
۳۸	فصل ۱: مروری بر حفاظت از تالاب‌ها در چین
۳۸	۱.۱. نگاهی کلی به تالاب‌ها در چین
۳۸	۱.۱.۱. وضعیت کنونی تالاب‌ها در چین
۴۰	۱.۱.۲. بررسی انواع اصلی تالاب در چین
۴۱	۱.۱.۳. نقش مهم تالاب‌ها در ارتقای ایمنی اکولوژیکی و توسعه اجتماعی-اقتصادی در چین
۴۲	۱.۱.۴. نواحی تالابی چین که به‌عنوان سایت‌های رامسر فهرست شده‌اند
۴۳	۱.۲. وضعیت کنونی حفاظت و مدیریت تالاب‌ها در چین
۴۳	۱.۲.۱. مقدمه‌ای بر تلاش‌های صورت گرفته برای حفاظت و مدیریت تالاب‌ها در چین
۴۶	۱.۲.۲. رویکردهای اصلی حفاظت از تالاب در چین
۴۷	۱.۲.۳. دستاوردهای مهم در زمینه حفاظت از تالاب در چین
۴۸	۱.۲.۴. نقش تبلیغات و آموزش در حفاظت و مدیریت تالاب‌ها در چین
۴۹	فصل ۱۱: وضعیت فعلی آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالاب‌ها
۴۹	۲.۱. روش‌شناسی پژوهش درباره آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب‌ها

۴۹	۲.۱.۱. گروه‌های هدف
۴۹	۲.۱.۲. طراحی پرسشنامه
۵۰	۲.۱.۳. شیوه پژوهش
۵۰	۲.۲. یافته‌ها و تجزیه و تحلیل پژوهش در زمینه آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب
۵۰	۲.۲.۱. ویژگی‌های گروه‌های هدف
۵۴	۲.۲.۲. درک عموم مردم از تالاب
۵۵	۲.۲.۳. منابع اطلاعاتی عموم مردم در زمینه تالاب
۵۶	۲.۲.۴. میزان آگاهی عموم مردم نسبت به تالاب
۵۷	۲.۲.۵. منابع تبلیغاتی شناخته شده برای عموم
۵۹	فصل III: وضعیت کنونی CEPA در موضوع حفاظت از تالاب در چین
۵۹	۳.۱. سازمان‌ها و موسسات مجری تبلیغات و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب‌ها در چین
۵۹	۳.۱.۱. بخش‌های دولتی
۶۲	۳.۱.۲. موسسات تحقیقاتی و آموزشی
۶۲	۳.۱.۳. سازمان‌های غیردولتی
۶۴	۳.۱.۴. تبلیغ در محل
۶۴	۳.۱.۵. رسانه‌ها و موسسات بازرگانی
۶۴	۳.۲. اهداف، اشکال و موضوعات فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی در زمینه تالاب
۶۴	۳.۲.۱. اهداف
۶۵	۳.۲.۲. اشکال
۶۸	۳.۲.۳. موضوعات
۶۹	۳.۳. نتایج و مشکلات موجود در فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب
۶۹	۳.۳.۱. نتایج به دست آمده
۷۰	۳.۳.۲. مشکلات موجود
۷۲	فصل IV: برنامه عملیاتی ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی (CEPA) برای حفاظت از تالاب در چین
۷۲	۴.۱. اصول راهنما و اهداف CEPA در زمینه حفاظت از تالاب‌ها در چین
۷۲	۴.۱.۱. اصول راهنما
۷۲	۴.۱.۲. اصول تدوین برنامه عملیاتی CEPA برای حفاظت از تالاب‌ها در چین
۷۳	۴.۱.۳. هدف بلندمدت
۷۳	۴.۱.۴. اهداف فوری (تا سال ۲۰۲۰)
۷۳	۴.۲. CEPA مربوط به حفاظت از تالاب در چین
۷۷	فصل V: اقدامات لازم برای حمایت از اجرای برنامه عملیاتی
۷۷	۵.۱. درک کامل اهمیت CEPA
۷۷	۵.۲. تاکید بر تدوین و اجرای برنامه تبلیغات و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب‌ها
۷۷	۵.۳. بهبود توسعه سیستم آموزشی و تبلیغاتی مرتبط با حفاظت از تالاب‌ها
۷۸	۵.۴. افزایش ورودی مالی و بهبود توسعه زیرساخت‌ها در امر تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب
۷۸	۵.۵. بهبود ظرفیت‌سازی موسسات و پرسنل مسئول فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب
۷۸	۵.۶. گسترش تحقیقات علمی در زمینه تالاب
۷۹	۵.۷. بهبود رویکردها و ابزارهای تبلیغاتی و آموزشی در زمینه حفاظت از تالاب
۷۹	۵.۸. تمرکز بر گروه‌های هدف اصلی در عین افزایش سطح آگاهی عمومی
۷۹	۵.۹. ایجاد یک مکانیزم ارزیابی و بازخورد
۷۹	۵.۱۰. بهبود توسعه سیستم آموزشی و تبلیغاتی مرتبط با حفاظت از تالاب‌ها
۸۰	پیوست: پرسشنامه آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب در چین

پیش‌گفتار

زیستگاه‌های تالابی یکی از با اهمیت‌ترین اکوسیستم‌های طبیعی کره زمین هستند که از دیرباز نقش بسزائی در توسعه جوامع اطراف خود ایفا نموده‌اند. منافع متعدد تالاب‌ها از جمله کنترل آب‌های زیرزمینی، تعدیل شرایط اقلیمی، تامین معیشت جوامع محلی از طریق صید، دامداری، کشاورزی، تصفیه طبیعی آب، پالایش و جذب آلاینده‌ها، طبیعت گردی و غیره، آنها را در زمره مهم‌ترین و ارزشمندترین زیست‌بوم‌های جهان برای حفظ تنوع زیستی و فرهنگی قرار می‌دهد به نحوی که بسیاری از تمدن‌های بزرگ بشری در حاشیه تالاب‌ها شکل گرفته‌اند. این در حالیکه از بین رفتن تالاب‌ها عواقب ناگواری را برای انسان‌ها و تنوع زیستی به همراه داشته است که از این بین می‌توان به مواردی نظیر هجوم ریزگردها، تغییرات آب و هوا، از بین رفتن منابع پایدار آب، از بین رفتن معیشت روزمره مردم و اشاره کرد. نقش عدم آگاهی ذینفعان در سطوح مختلف از تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان تا جوامع محلی و فقدان جامع‌نگری، عدم شناخت از سازوکارهای طبیعی تالاب، کمبود جلب مشارکت گروه‌های ذینفع به عنوان پایه و اساس عوامل تخریب دریاچه قابل‌کتمان نمی‌باشد.

اثرات این روند تخریبی بر زندگی انسان‌ها و تنوع زیستی، بسیاری از کشورها را بر آن داشته است تا با بکارگیری تدابیر بازدارنده و یا کاربرد شیوه‌های جدید مدیریتی در دستیابی به توسعه پایدار، نسبت به حفاظت و احیا تالاب‌ها اقدام کنند. احساس مسئولیت نسبت به این زیست‌گاه‌های طبیعی و حفظ آنها وظیفه یک سازمان مستقل نیست بلکه تک‌تک افراد باید نسبت به زیست‌بوم‌های خود حساس، آگاه و مسئول باشند. آگاهی، درک و فهم ارزش‌ها و کارکردهای تالاب‌ها، و در مقابل آن خطرهای تهدیدهای موجود، می‌بایست بخشی از مهارت‌های پایه ساکنان هر اقلیم و بوم باشد. بنابراین افزایش آگاهی عمومی و حساس‌سازی ساکنان هر اقلیم و بوم به گونه‌ای که مردم به عنوان حامیان مهمی برای تصمیمات، سیاست‌گذاری‌ها و همچنین حفظ اکوسیستم‌های طبیعی باشند، می‌تواند به حفظ و گاه بازسازی آن کمک کند. این آگاهی هر چقدر نهادینه‌تر و خودجوش‌تر باشد امید بیشتری برای پایداری وجود دارد. بنابراین تمامی افراد جامعه صرف‌نظر از سن، سابقه شغلی و تحصیلی می‌بایست دارای شناخت نسبی از ویژگی‌ها و ارزش‌های زیست‌محیطی، اقلیم و منطقه خود که بسیاری از آنها از بین رفته و یا در حال نابودی‌اند، باشند.

با توجه به موارد مذکور، امروزه تقریباً تمامی دستگاه‌ها و نهادهایی که در زمینه توسعه فعالیت می‌نمایند به

اهمیت و جایگاه ویژه مباحث ارتباطات، آموزشی، ظرفیت سازی، مشارکت و آگاه سازی در موفقیت برنامه ها و طرح های خود پی برده و در تلاشند تا با ارزیابی و برنامه ریزی مناسب در این حوزه بستر لازم را برای اجرای برنامه های خود به وجود آورند، از طرفی آموزش، افزایش آگاهی و اطلاع رسانی در صورتی که منجر به تغییر نگرش و باور و در نهایت رفتار دینفعان حوضه گردد کارآمد بوده و منجر به بهبود شرایط خواهد شد. لذا داشتن برنامه ای جامع و هدفمند و پایش و ارزشیابی اثربخشی فعالیت های آموزشی و مبادله اطلاعات در خصوص حفاظت و بهره برداری خردمندانه از تالاب در این راستا ضروری است. باید توجه داشت که انجام برنامه های غیر منسجم و بدون قابلیت پایش و ارزیابی تنها شاید بتواند برای برخی از گروههای هدف نتیجه نهایی و مطلوب داشته باشد و از جامع و یکپارچه نگری بی بهره خواهد بود.

از این رو طرح حفاظت از تالاب های ایران که در همکاری بین دولت ایران (سازمان حفاظت محیط زیست ایران)، صندوق تسهیلات محیط زیست جهانی و برنامه توسعه ملل متحد از سال ۲۰۰۵ آغاز به کار نموده، و در سال های اخیر نیز با حمایت دولت ژاپن در احیاء دریاچه ارومیه، فعالیت های مختلف و منسجمی را در حوزه سیپا به عنوان بخشی از دستورکار خود دنبال نموده است و در حال حاضر تلاش می نماید در قالب این کتابچه و با به اشتراک گذاری برنامه کنوانسیون رامسر در زمینه ارتباطات، ظرفیت سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی (CEPA) ۲۰۲۴-۲۰۱۶ و همچنین برنامه ملی سیپای تالاب های کشور چین، مسیر را برای تدوین برنامه سیپای ملی و محلی برای تالاب های کشور هموارتر سازد.

تدوین این کتابچه نیازمند تلاش گروه دست اندرکار «طرح حفاظت از تالاب های ایران» و دفتر حفاظت و احیا تالاب های کشور در سازمان حفاظت محیط زیست بوده، که ضمن قدردانی از یکایک عزیزان، امید است تا با استفاده مناسب از این مجموعه، گامی مؤثر در راستای حفاظت و مدیریت زیست بوم های تالابی کشور برداشته شود.

علی ارواحی

مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب های ایران

مفاهيم گلی

عکس: تہجد پوسٹی

برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی» (CEPA) چیست؟

پیش از آن که روند شکل‌گیری این برنامه را در عرصه‌ی حفاظت از تنوع زیستی و زیست‌بوم‌های تالابی مرور کنیم می‌بایست، به اختصار، به جنبه‌های مفهومی و نیز اجزای آن اشاره کنیم. نخست، یادآور می‌شویم که ویژگی‌های اصلی برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی» (CEPA)، هم‌چنان که از نام آن بر می‌آید، ناظر است بر موارد زیر:

- فرآیندهایی که موجبات جذب، ایجاد انگیزه و بسیج فردی و جمعی برای حفاظت از تنوع زیستی می‌شوند؛
- طیف گسترده‌ای از ابزارهای اجتماعی که تبادل اطلاعات، گفت‌وگو و شنودهای مشارکتی و یادگیری / آموزش را میسر می‌سازند؛
- زمینه‌هایی که شبکه‌های ارتباطی، مشارکت و مدیریت دانش را فراهم می‌آورند و آن‌ها را گسترش می‌دهند؛
- گستره‌ای از فرصت‌هایی که برای تعامل و همکاری‌های چند جانبه میان دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان مختلف فراهم می‌آورد؛

□ ابزارهایی که برای ظرفیت‌سازی در جهت دستیابی به هدف‌های حفاظتی در اختیار می‌گذارد.

پویایی برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی» (CEPA) ایجاب کرد که مفهوم‌های پیش‌تری وارد این رویکرد بشود و جنبه‌های مفهومی آن گسترده‌تر گردد تا بتوان بر پایه‌ی آن‌ها زمینه‌ی فعالیت و اقدام‌های اجرایی را برای رسیدن به هدف‌های حفاظت از تنوع زیستی و زیست‌بوم‌های تالابی هر چه متنوع‌تر توسعه داد. نخست، تأکید این رویکرد بر تقویت ارتباطات، آموزش / دانش‌گستری، و افزایش آگاهی‌های عمومی بود. سپس به مرور معناهای دیگری به زیر هر سرفصل (که در زبان انگلیسی با همان حرف آغاز می‌شد) افزوده شود. این‌گذیندی، در عمل به کارشناسان کمک کرد تا با به کار بستن همان اصطلاح چارچوب‌های نوینی را برای پیشبرد هدف‌های این برنامه طراحی کنند و به اجرا بگذارند. برای نمونه، فعالیت‌ها و اقدام‌های مرتبط با حرف A اکنون دربرگیرنده‌ی جنبه‌های آگاهی افزایشی (Awareness)

(Raising)، اقدام (Action)، یادگیری عملی (Action Learning)، و پژوهش معطوف به عمل (Action Research) است. بدین ترتیب، هنگامی که این برنامه را تدوین و سپس اجرا می‌کنیم، از پیش می‌دانیم که افزون بر آگاهی‌سازی، این برنامه می‌بایست دارای برنامه‌ی اقدامی باشد که متضمن یادگیری عملی است. این نوع مفهوم‌سازی، به اصطلاح خودمان، 'به یک تیر، دو [و

علامت اختصاری **CEPA** مخفف چه واژه‌هایی در زبان انگلیسی است؟
C: ارتباطات؛ ظرفیت‌سازی؛

پیوندیابی؛ تغییر رفتار؛
E: آموزش؛ توان‌مندسازی (به معنای یادگیری و به‌روزشدگی حرفه‌ای)؛

P: آگاهی عمومی؛ مشارکت عمومی و ابزارهای سیاست‌گذاری

A: آگاهی افزایشی؛ اقدام؛ یادگیری عملی؛ پژوهش معطوف به عمل

1-Hesselink, Frits, Wendy Goldstein, Peter Paul van Kempen, Tommy Garnett, and Jinie Dela. 2007. "Communication, Education and Public Awareness (CEPA): A Toolkit for National Focal Points and NBSAP Coordinators." IUCN Library Portal. Secretariat of the Convention on Biological Diversity and IUCN. p.17. Accessed February 22, 2018. <https://portals.iucn.org/library/node/9260>.

بلکه سه [نشان زدن] است! اکنون همه‌ی این مفهوم‌ها را به همراه تعریفی که از آن‌ها در میان متخصصان این حوزه رواج دارد^۱، به شرح زیر می‌آوریم:

❑ **Communication:** ارتباطات عبارت است از تبادل اطلاعات و برقراری ارتباط و گفت‌ووشنودهای چند جانبه میان ذی‌نفعان و بخش‌های مختلف در راستای افزایش دانش و درک موضوع و پشتیبانی از برنامه‌ریزی گروهی، مشارکتی و اقدام برای حفاظت و احیا.

❑ **Capacity Development:** ظرفیت‌سازی به معنای افزایش مهارت‌های فردی و گروه‌های اجتماعی از طریق آموزش مشارکتی است و گستره‌ای از فرآیندهایی است که به مدد آن‌ها افراد، سازمان‌ها و نهادها توانایی‌های خود را برای بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها رشد می‌دهد. این توانایی‌ها و ظرفیت‌ها عبارت است از ابزار و تجهیزات، منابع مالی و غیر مالی، فضا و حال و هوای کار، و غیره. بدین ترتیب، از طریق توان‌مندسازی جامعه، کاربست روش‌های نوآورانه و تدوین خط‌مشی‌های گوناگون برای سازمان‌های مختلف موجبات انجام دادن کارهای موثرتری در امر حفاظت و استفاده‌ی خردمندانه و پایدار از محیط زیست فراهم می‌گردد.

❑ **Education:** آموزش فرآیندی است که مردم را مطلع می‌کند، به آن‌ها انگیزه می‌دهد، و توان‌مندشان می‌کند تا بتوانند پشتیبان حفاظت از تالاب باشند، نه فقط از راه ایجاد تغییرات در شیوه‌ی عمل افراد، نهادها، تجارت و حکومت‌ها، بلکه با تغییر دادن سبک زندگی. آموزش به شکل رسمی و غیررسمی صورت می‌گیرد و در معنای کلی فرآیندی تمام عمر است.

❑ **Empowerment:** توان‌مندسازی عبارت است از توسعه و تقویت نهاد‌های مختلف و صلاحیت آن‌ها در راستای قبول مسئولیت تصمیم‌گیری.

❑ **Public Awareness:** آگاهی عمومی / همگانی و فهم و دانش درباره‌ی موضوع‌هایی مانند حفاظت از تنوع‌زیستی و زیست‌بوم‌های تالابی از اهمیت بسیاری برخوردار است و تبدیل این موضوع‌ها به بخشی از گفت‌مان عمومی و قرارداد آن در دستور کار افراد گامی اساسی است. هم‌چنین آگاهی‌افزایی عبارت است از عرضه‌ی موضوع‌هایی مرتبط با تالاب‌ها که توجه افراد و گروه‌های اصلی تأثیرگذار را جلب کند. ارتقای آگاهی عمومی دستور کاری فراهم می‌آورد و تمرینی است برای آن که مردم دریابند به چه شکل و چرا موضوع‌های مربوط به تالاب مهم‌اند، کدام آمال و آرزوها را هدف قرار دهند، چه کارهایی انجام شده یا می‌تواند انجام گیرد تا بتوان به آن آرزوها دست یافت.

❑ **Participation:** مشارکت به معنای درگیر کردن فعال دست‌اندرکاران/ ذی‌نفعان در گسترش، اجرا و ارزش‌یابی راهبردها و اقدام‌هایی برای بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌هاست. سطح و نوع مشارکت به شدت متفاوت است و بسته به موقعیت خاص هر منطقه و تصمیم افراد و نهاد‌های هدایت‌کننده‌ی فرآیند است. مشارکت هم‌چنین به اشتراک‌گذاری دانش و اطلاعات مختلف در فرآیند یادگیری است که این امر موجبات توان‌مندی و افزایش توانایی‌های افراد را برای مسئولیت‌پذیری و اقدام در راستای حفاظت و احیای

1- The Ramsar Convention Secretariat. 2010. Wetland CEPA: The Convention's Programme on Communication, Education, Participation and Awareness 2009–2015. Edition 4. Vol. 6. Gland, Switzerland. Accessed March 23, 2018. p. 21. <https://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/hbk4-06.pdf>.

تنوع زیستی و زیست بوم‌های تالابی فراهم می‌آورد. مشارکت را به شکل‌های گوناگون بسیاری تعبیر می‌کنند. در این جا منظور تقویت توانایی‌های لازم است، از طریق آگاه کردن ذی‌نفعان، ارائه‌ی مشاوره، هم‌سوسازی نقطه نظرات، تقویت تصمیم‌گیری جمعی، و ریسک‌پذیری.

□ **Partnership:** شراکت به مفهوم ایجاد روابط کاری مشترک میان سازمان‌های مختلف است تا ارزش افزوده‌ای نصیب یک پروژه‌ی در حال انجام گردد. در صورت شکل گرفتن این نوع همکاری، شریکان اجرایی می‌توانند در فرآیند کار با ارائه و به اشتراک‌گذاری مهارت‌های مختلف، ایده‌ها، پشتیبانی فنی و مالی به یک‌دیگر کمک کنند.

□ **Action:** اقدام به معنای آن است که برای تغییر شرایط تنها آگاه‌سازی کفایت نمی‌کند و می‌بایست عملی صورت گیرد.

□ **Action Learning:** یادگیری عملی عبارت است از فرآیندی از پیش طراحی شده برای ظرفیت‌سازی به مدد ارزیابی و بازتاب‌اندن اثربخشی اقدامات انجام شده. اصطلاحات مشابه دیگر آن عبارتند از تحقیق عملی، یادگیری و مدیریت انطباقی.

تاریخچه‌ی ورود، ضرورت و ویژگی‌های این برنامه از دیدگاه «کنوانسیون رامسر»

از دو دهه‌ی پیش، تقویت ارتباطات، دانش‌گستری و آگاهی‌رسانی درباره‌ی زیست‌بوم‌های تالابی مورد توجه کشورهای متعهد «کنوانسیون رامسر» قرار گرفت و در همایش‌های سال‌های ۱۹۹۹ و سپس ۲۰۰۲ قطع‌نامه‌هایی به تصویب رسید و به تدریج به اجرا گذاشته شد و در سال‌های آتی دستاوردهای آن نیز مورد مطالعه قرار گرفت. چندی بعد در ۲۰۰۸، در دهمین همایش کشورهای متعهد (COP 10)، قطع‌نامه‌ی X.8 صادر شد که بر مبنای آن روند اجرای برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی» (CEPA) شتاب گرفت و کشورها و سازمان‌های بیش‌تری در اجرای آن برنامه اهتمام ورزیدند. این برنامه، بار دیگر در سال ۲۰۱۵ در دوازدهمین کنفرانس کشورهای متعهد کنوانسیون (COP 12) مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در پایان این کنفرانس، قطع‌نامه‌ی XII.9 به تصویب رسید که جایگزین قطع‌نامه‌های مصوب پیشین گردید. در این قطع‌نامه که بازه‌ی زمانی آن تا ۲۰۲۴ به درازمی‌کشد بار دیگر به کشورهای متعهد کنوانسیون توصیه می‌شود که تدوین، اجرا و نظارت بر برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی» (CEPA) را جدی بگیرند. بنا بر همین قطع‌نامه، چشم‌انداز این برنامه همان چشم‌انداز برنامه‌ی راهبردی کنوانسیون باقی‌ماند ولی هدف کلی آن چنین اعلام شد: 'مردم برای محافظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها دست به کار می‌شوند'.

صورت کلی این برنامه در برگرفته‌ی ۹ هدف اصلی و ۴۳ هدف عملیاتی است. اجرای این برنامه به عهده‌ی، از جمله، کشورهای متعهد، کارشناسان رابط برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی» (CEPA) در هر کشور، کمیته‌های ملی تالاب‌های عضو کنوانسیون، شماری از نهادهای وابسته به کنوانسیون در سطح ملی و بین‌المللی، و دبیرخانه‌ی «کنوانسیون رامسر» است. آشکار است که سازوکارها و

ساختارهای هر کشور متعهد برای یاری رساندن به اجرای این برنامه در فاصله‌ی زمانی ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۴ بسته به موقعیت متفاوت خواهد بود ولی برای دستیابی به نتیجه‌های مشترک توصیه‌ها و پیشنهادهایی عرضه شده است. همان طور که از مُفادِ این برنامه برمی‌آید، استفاده از آن نیازمند اتخاذ رویکردی نظام‌مند است که منافع بهره‌برداران و ذی‌نفعان زیست‌بوم‌های تالابی را به خوبی منعکس کند. طبیعتاً این رویکرد می‌بایست هم‌راستا با بافت محلی، فرهنگی و سنتی هر منطقه طراحی و به کار گرفته شوند. در عین حال، این نکته نیز حائز اهمیت است که تجربه‌های بین‌المللی موجود نیز می‌تواند به تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان هر کشور در تهیه و تدوین برنامه در هر منطقه کمک شایان کند. «کنوانسیون رامسر» به دلیل اهمیت بسیاری که برای آموزش و آگاه‌سازی قایل است، بخش ویژه‌ای را در دبیرخانه‌ی اصلی خود به پشتیبانی از تدوین برنامه‌ی «ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی» (CEPA) و انتقال تجربه‌های کشورهای متعهد به یک‌دیگر اختصاص داده است، بدین ترتیب که برنامه‌های تدوین شده را پس از تصویب، از راه به اشتراک‌گذاری در پایگاه اطلاع‌رسانی خود، در اختیار کشورهای متعهد قرار می‌دهد. هم‌چنین برای آشنایی با روش‌های گوناگون برای پیشبرد این برنامه شماری از آن‌ها را ثبت و به همان ترتیب در اختیار گذاشته است. بر همین اساس در دو فصل از این کتابچه ترجمه برنامه کنوانسیون رامسر در زمینه ارتباطات، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی (CEPA) برای سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۱۶ و همچنین یک نمونه بین‌المللی از برنامه ملی ارتباطات، آموزش و افزایش آگاهی عمومی (CEPA) برای حفاظت از تالاب‌ها در کشور چین برای استفاده فعالین این حوزه به جزئیات تشریح گردیده است.

**برنامه کنوانسیون
رامسر در زمینه
ارتباطات،
ظرفیت‌سازی،
آموزش، مشارکت
و آگاهی‌افزایی
(CEPA)
۲۰۲۴-۲۰۱۶**

مصوب دوازدهمین نشست کنفرانس
متعهدین کنوانسیون رامسر
در پونت‌دل‌استه، اروگوئه،
۱-۹ ژوئن ۲۰۱۵،
طی قطعنامه XII.9

پیشینه

این چهارمین برنامه CEPA کنوانسیون است و برای یک دوره نه ساله اجرا خواهد شد. این برنامه همزمان با چهارمین برنامه راهبردی کنوانسیون که در COP12 به تصویب رسید تدوین شده و با این سند سازگار است. این برنامه جایگزین ضمیمه‌های قطعنامه‌های VIII.31، VII.9 و X.8 می‌شود. پیوست ۱ شامل توضیح اصطلاحات کلیدی مرتبط با این برنامه، از جمله ارتباطات، آموزش، مشارکت، آگاهی و ظرفیت‌سازی است. پیوست ۲ به بیان نقش‌ها و مسئولیت‌های کارشناسان رابط ملی CEPA می‌پردازد. پیوست ۳ شامل گروه‌های هدف و ذینفعان احتمالی برنامه CEPA رامسر برای سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۱۶ است.

ارتقای کارکردها و خدمات اکوسیستم و حمایت از کشورهای متعاقد از طریق ارائه رهنمودهای ارزشمند به منظور مدیریت خردمندان تالاب‌ها، برای کنوانسیون رامسر بسیار اهمیت دارند. این کنوانسیون، ارتباطات، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی را به عنوان ابزارهای مهم برای حمایت از تحقق برنامه راهبردی مورد توجه قرار می‌دهد. کنوانسیون رامسر به کارگیری ارتباطات، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی در همه مناطق و در همه سطوح را توصیه می‌کند. این برنامه مجموعه‌ای از راهبردها را به عنوان رهنمودی برای تحقق توصیه مذکور ارائه می‌کند. تعهد طرفین قرارداد در دوره سه ساله آخر، در Ramsar COP11DOC.14 به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته است.

از این رو، حمایت از برنامه CEPA باید به عنوان یک سرمایه‌گذاری در نظر گرفته شود که هدف آن کمک به تصمیم‌گیرندگان و بسیج اقدامات محلی و ملی معطوف به دستیابی به حفاظت از تالاب‌ها و بهره‌برداری خردمندان از آن‌ها، در راستای حمایت از اهداف برنامه راهبردی است.

چشم‌انداز

چشم‌انداز برنامه CEPA کنوانسیون رامسر همان چشم‌انداز برنامه راهبردی است:

«تالاب‌ها حفاظت می‌شوند، مورد بهره‌برداری خردمندان قرار می‌گیرند، احیا می‌شوند و منافع آنها از سوی همگان به رسمیت شناخته و ارج نهاده می‌شود»

هدف کلی برنامه CEPA کنوانسیون رامسر

«مردم برای حفاظت و بهره‌برداری خردمندان از تالاب اقدام می‌کنند»

اهداف و مقاصد

این برنامه، چشم‌انداز را از طریق ۹ هدف، و نتایج مورد انتظار را به وسیله ۴۳ هدف شناسایی می‌کند. این برنامه طیف گسترده‌ای از دست‌اندرکاران CEPA را پوشش می‌دهد، اما همه اهداف و مقاصد در همه سطوح به کارگرفته نمی‌شوند.

هدف
۱

اطمینان از وجود راهبری، جهت حمایت از اجرای موثر این برنامه از طریق تهیه سازوکارهای نهادی و استقرار شبکه‌های مرتبط و حمایت از آن‌ها.
هدف ۴ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۲

در صورت لزوم، یکپارچه‌سازی فرآیندهای CEPA با کلیه سطوح تدوین سیاست، برنامه‌ریزی و اجرای کنوانسیون.
هدف ۴ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۳

حمایت از مجریان اصول بهره‌برداری خردمندانه، به ویژه کسانی که در مدیریت سایت مستقیماً نقش دارند.
هدف ۳ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۴

ایجاد ظرفیت فردی، نهادی و جمعی برای افرادی که مسئولیتی مستقیم در اجرای کنوانسیون رامسر دارند.
هدف ۲ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۵

تدوین و حمایت از سازوکارهایی برای حصول اطمینان از مشارکت ذینفعان مختلف در مدیریت تالاب.
هدف ۲ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۶

اجرای برنامه‌ها، پروژه‌ها و کمپین‌هایی که بخش‌های گوناگون جامعه را به منظور افزایش آگاهی، قدردانی و شناخت تالاب‌ها و خدمات اکوسیستمی که آن‌ها فراهم می‌آورند، هدف قرار می‌دهند.
هدف ۳ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۷

شناخت نقش مراکز تالابی و سایر مراکز زیست‌محیطی و حمایت از آن‌ها، به عنوان تسریع‌کننده و عوامل کلیدی در فعالیت‌هایی که سبب ارتقای اهداف کنوانسیون رامسر می‌شوند.
هدف ۳ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۸

حمایت از تهیه و توزیع مطالب آموزشی که سبب ایجاد آگاهی نسبت به ارزش‌ها و خدمات اکوسیستمی و اهمیت تالاب‌ها می‌شوند، جهت کاربری در محیط‌های آموزش رسمی، سایت‌های رامسر و استفاده تمامی دست‌اندرکاران کنوانسیون رامسر.
هدف ۳ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

هدف
۹

حصول اطمینان از این که رهنمودها و اطلاعات فراهم شده توسط هیئت بازمبانی علمی و فنی رامسر STRP، مطابق با قطعنامه مصوب و در همکاری نزدیک با برنامه CEPA تدوین شده، و انتشار آن‌ها برای مخاطبین هدف شناسایی شده، از طریق موثرترین کانال‌های ارتباطی موجود تضمین می‌شود.
اهداف ۱ و ۴ از برنامه راهبردی چهارم ۲۰۲۴-۲۰۱۶ را پشتیبانی می‌کند.

مسئولیت اجرای برنامه بر عهده تعدادی از گروه‌های مسئول و شرکای کنوانسیون است: از جمله:

□ AA (Administrative Authority):

□ مرجع اداری در هر یک از کشورها، از جمله کارشناسان رابط ملی

□ CEPA (Communication, Education, Participation and Awareness Raising):

□ کارشناسان رابط ملی CEPA کنوانسیون، هم نماینده دولت و هم نماینده سازمان‌های مردم‌نهاد

□ NRC (National Ramsar Committees):

□ کمیته‌های ملی رامسر / کمیته‌های ملی تالاب‌ها (یا گروه‌های هم‌ارز)، در صورت وجود

□ RamSec (Ramsar Convention Secretariat):

□ دبیرخانه کنوانسیون رامسر

□ STRP (Ramsar Scientific and Technical Review Panel):

□ هیئت بازربینی علمی و فنی رامسر

□ STRP NFP (National Focal Points):

□ کارشناسان رابط ملی هیئت بازربینی علمی و فنی رامسر

□ IOPs (International Organization Partners):

□ سازمان‌های بین‌المللی همکار، در حال حاضر انجمن پرندگان جهان (Birdlife International)، موسسه بین‌المللی مدیریت آب (IWMI)، اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN)، انجمن بین‌المللی تالاب‌ها و صندوق جهانی طبیعت (WWF)

□ RRCs (Ramsar Regional Centres):

□ مراکز منطقه‌ای رامسر، که به‌عنوان ابتکارات منطقه‌ای رامسر مورد تأیید این کنوانسیون قرار گرفته‌اند.

□ SM (Site Managers):

□ مدیران سایت‌ها

□ WEC (Wetland Education /visitor Centres):

□ مراکز آموزش / بازدیدکنندگان تالابی

□ PS (Private sector):

□ سازمان‌های بخش خصوصی که فعالیت‌های آن‌ها به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر تالاب‌ها تأثیری گذارد.

□ CSO (Civil Society Organizations):

□ نهادهای جامعه مدنی مانند سازمان‌های غیردولتی (NGOs) ملی و محلی و سازمان‌های مبتنی بر جامعه (CBOs)

□ RRI (Ramsar Regional Initiatives):

□ ابتکارات منطقه‌ای رامسر

این فهرست بیانگر دست‌اندرکاران اصلی است، که می‌تواند طی مدت زمان اجرای برنامه تغییر کند و بدون شک از کشوری به کشور دیگر تا حدودی متفاوت خواهد بود. در زیر مجریان پیشنهادی هر یک از اهداف با استفاده از مخفف‌های بالا، به عنوان مثال {AA}، نشان داده شده‌اند، که می‌تواند راهنمایی جامع برای دست‌اندرکارانی باشد که می‌توانند در دست‌یابی به اهداف مشارکت کنند:

اهداف و مقاصد

اطمینان از وجود راهبری، جهت حمایت از اجرای موثر این برنامه از طریق تهیه سازوکارهای نهادی و استقرار شبکه‌های مرتبط و حمایت از آن‌ها.

هدف
۱

۱-۱. افراد دارای تجربه مناسب، جهت ایفای نقش به عنوان کارشناسان رابط ملی دولت و سازمان‌های غیردولتی در حوزه CEPA (به پیوست ۲ رجوع کنید)، توسط کشورهای متعاقد پیشنهاد و به دبیرخانه رامسر ابلاغ شده‌اند. {AA, CSO}

۱-۲. کمیته‌های ملی رامسر/تالاب جهت همکاری با ادارات و موسسات دولتی زیربند با هدف جریان‌سازی موضوعات مرتبط با تالاب‌ها و خدمات اکوسیستم آن‌ها تاسیس شده‌اند.

۱-۳. در جایی که کمیته‌های ملی رامسر/تالاب وجود دارند، کارشناسان رابط ملی (AA, CEPA, STRP) به‌عنوان اعضای این کمیته‌ها حضور می‌یابند. {AA, NRC}

۱-۴. شبکه‌های ایمیلی که مراجع اداری، کارشناسان رابط ملی، مدیران سایت و سایر مجریان رامسر را به یکدیگر متصل می‌کنند، در سطح ملی و بین‌المللی استقرار یافته و پشتیبانی می‌شوند. {RamSec, AA, STRP, IOPs}

۱-۵. ارتباطات ایجاد شده با سازمان‌هایی که می‌توانند از طریق تخصص، دانش سنتی، منابع انسانی یا تأمین بودجه، از اهداف رامسر حمایت کنند، تثبیت و تقویت می‌شود. {Ramsec, AA, IOPs}

۱-۶. اثربخشی راهبردها، به ویژه در زمینه تهیه و توزیع منابع آموزشی و مدیریتی تالاب‌ها، و موفقیت کمپین‌ها، در قالب روز جهانی تالاب‌ها ارزیابی می‌شود. {Ramsec, AAs, NRC, NFps}

در صورت لزوم، یکپارچه‌سازی فرآیندهای CEPA با کلیه سطوح تدوین سیاست، برنامه‌ریزی و اجرای کنوانسیون.

هدف
۲

۲-۱. از تخصص CEPA در تدوین راهنماها توسط اعضای کنوانسیون، از جمله هیئت‌بازبینی علمی و فنی (STRP) و کمیته دائمی (SC)، استفاده می‌شود.

۲-۲. جهت حمایت از مجریان رامسر، برنامه‌های ارتباطی تالاب (CEPA) توسط اعضاء در سطح مناسب (ملی، حوضه آبریز یا سایت) تدوین شده است.

۲-۳. در صورت لزوم، CEPA تالاب با سیاست و برنامه‌ریزی ملی در زمینه تالاب‌ها ادغام شود.

هدف ۳

حمایت از مجریان اصول بهره‌برداری خردمندان، به ویژه کسانی که در مدیریت سایت مستقیماً نقش دارند.

۳-۱. انتشار و ترویج برنامه راهبردی ۲۰۲۴-۲۰۱۶، مصوب در دوازدهمین جلسه متعاهدین کنوانسیون رامسر (COP12).

۳-۲. تهیه منابع راهنمای مناسب برای ترویج و حمایت از بهره‌برداری خردمندان تالاب‌ها، به منظور استفاده در سایت‌های رامسر، شبکه‌های تالابی و دیگر تالاب‌ها. {Ramsec, STRP, IOPs, CSO}

۳-۳. توسعه بیشتر وب‌سایت‌ها، از جمله وب‌سایت کنوانسیون، به منظور برآورده کردن مقاصد مورد نظر و فراهم‌سازی بستری مناسب برای به اشتراک گذاری اطلاعات و منابع، از جمله به اشتراک گذاری اطلاعات و تجربیات در میان کارشناسان رابط ملی CEPA {RamSec, STRP, AA}

۳-۴. معرفی سایت‌های مناسب رامسر و سایر تالاب‌ها به عنوان «سایت‌های نمونه» برای اصول بهره‌برداری خردمندان، و تجهیز مناسب این سایت‌ها از نظر ظرفیت، نشانه‌ها و اقلام تشریحی. {AA, CEPA, IOPs, STRP NFPs}

۳-۵. درخواست از دبیرخانه برای به اشتراک گذاری روایاتی از CEPA که نشان‌دهنده چگونگی بهبود مدیریت تالاب از طریق یکپارچه‌سازی CEPA است. {RamSec}

۳-۶. همکاری با دیگر کنوانسیون‌ها در زمینه CEPA، سازمان‌های بین‌المللی همکار رامسر، سایر سازمان‌های غیردولتی، آژانس‌های سازمان ملل و سایرین، و تضمین آن از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات CEPA و ترغیب به اشتراک مساعی. {RamSec, IOPs, CSO, AA, CEPA}

هدف ۴

ایجاد ظرفیت فردی، نهادی و جمعی برای افرادی که مسئولیتی مستقیم در اجرای کنوانسیون رامسر دارند.

۴-۱. حمایت از مدیران سایت‌ها برای گنجاندن ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی در برنامه‌های مدیریتی خود. {RamSec, STRP, AA, CEPA, SM, RRCs, CSO, STRP NFP}

۴-۲. ارزیابی نیازها و ظرفیت‌های کنونی مدیران سایت‌های تالابی و کارشناسان رابط ملی، و به‌کارگیری نتایج به دست آمده در تعیین اولویت‌های آموزش و ظرفیت‌سازی در سطح ملی و منطقه‌ای. {RamSec, STRP, AA, CEPA, SM, RRCs, STRP NFP}

۴-۳. تامین منابع به منظور فراهم‌سازی مفاد مناسب برای آموزش و ظرفیت‌سازی در زمینه مدیریت تالاب، و اجرای آموزش و ظرفیت‌سازی مطابق با آنچه در بخش ۴.۲ شناسایی شده است. {RamSec, AA, CEPA, STRP, SM, RRCs, CSO, STRP NFP}

۴-۴. حمایت از شبکه‌های مراکز منطقه‌ای رامسر که مطابق با استانداردهای مورد توافق (مانند متریا به دقت داوری شده)، جهت تامین ظرفیت‌سازی برای مدیران سایت، کارشناسان رابط و سایر ذینفعان مرتبط فعالیت می‌کنند. {RamSec, RRCs, STRP}

۴-۵. توسعه مشارکت با موسسات آموزش دانشگاهی و سایر سازمان‌های ذیربط به منظور حمایت از تولید و

ارائه منابع و برنامه‌های آموزشی و ظرفیت‌سازی در زمینه مدیریت تالاب. {RamSec, STRP, RRCs, CSO, PS, AA, CEPA, STRP NFP}

۴-۶. ارتقای برنامه‌های راهبردی ملی که ظرفیت فنی و مدیریت مقامات محلی جهت استفاده از فواید و خدمات تالاب‌ها به‌عنوان راهبردهای توسعه محلی و منطقه‌ای را تقویت می‌کند. {AA, CEPA}

تدوین و حمایت از سازوکارهایی برای حصول اطمینان از مشارکت ذینفعان مختلف در مدیریت تالاب.

هدف
۵

۵-۱. استفاده مدیران سایت‌ها و دیگر افراد، از مشارکت ذینفعان اصلی به‌عنوان فرایندی موثر برای انتخاب سایت‌های رامسر و مدیریت تمامی تالاب‌ها، از جمله در سطح حوضه. {AA, SM, CEPA, CSO, STRP, NFP}

۵-۲. اولویت بخشیدن به مشارکت گروه‌های ذینفع دارای پیوند فرهنگی، معنوی، مرسوم، سنتی، تاریخی و اجتماعی - اقتصادی با تالاب‌ها یا جوامعی که برای معیشت خود به تالاب اتکا می‌کنند، در مدیریت تالاب. {AA, SM, CEPA, CSO, RRI}

۵-۳. احیاء، تقویت و ترویج شیوه‌ها و سیستم‌های دانش بومی که متضمن مدیریت فرهنگی صحیح تالاب توسط افراد بومی و جوامع محلی هستند. {AA, CEPA}

۵-۴. ترغیب به مشارکت اجتماعی در تالاب‌ها از طریق برنامه‌های داوطلبانه‌ای که به تحقق اهداف مدیریتی کمک می‌کنند. {AA, SM, CSO}

۵-۵. پیگیری و توسعه روابط با بخش خصوصی، شامل بخش‌های غیر سنتی و بخش‌هایی که فعالیت‌هایشان تاثیر عمده‌ای بر بهره‌برداری خردمندان از تالاب می‌گذارد. {AA, NRC, SM, PS}

اجرای برنامه‌ها، پروژه‌ها و کمپین‌هایی که بخش‌های گوناگون جامعه را به منظور افزایش آگاهی، قدردانی و شناخت تالاب‌ها و خدمات اکوسیستمی که آن‌ها فراهم می‌آورند، هدف قرار می‌دهند.

هدف
۶

۶-۱. تقبل برنامه‌ها، پروژه‌ها و کمپین‌های گسترده، از جمله روز جهانی تالاب‌ها، با همکاری شرکای مختلف، جهت ارتقای آگاهی، جلب حمایت جامعه و ترویج رویکردهای نظارتی نسبت به تالاب‌ها، به‌ویژه با استفاده از رسانه‌های اجتماعی. {RamSec, AA, NRC, CEPA, SM, IOPs, RRCs, PS, CSO}

۶-۲. افزایش آگاهی در مورد ارزش‌های مالی و غیرمالی تالاب‌ها و خدمات اکوسیستمی آن‌ها، به منظور درک بهتر فوایدی که توسط تالاب‌ها فراهم می‌آید. {RamSec, STRP, AA, CEPA, SM, STRP NFP}

۶-۳. توسعه و/یا برقرار نمودن نمایشگاه‌های عکس، ویدئوهای تبلیغاتی و سایر ابزارهای مشابه جهت حمایت از آگاهی‌رسانی و ارج نهادن به تالاب‌ها و خدمات اکوسیستمی آن‌ها. {RamSec, AA, CEPA}

۶-۴. همکاری با رسانه‌ها، از جمله رسانه‌های اجتماعی، جهت ارتقای حفاظت و بهره‌برداری خردمندان

از تالاب‌ها و به رسمیت شناختن خدمات اکوسیستمی آن‌ها از سوی تصمیم‌گیرندگان، کاربران اصلی تالاب و عموم مردم اجرا شود. {RamSec, AA, CEPA}

هدف ۷

شناخت نقش مراکز تالابی و سایر مراکز زیست‌محیطی و حمایت از آن‌ها، به عنوان تسریع‌کننده و عوامل کلیدی در فعالیت‌هایی که سبب ارتقای اهداف کنوانسیون رامسر می‌شوند.

۷-۱. تاسیس مراکز آموزشی، تفسیری یا بازدیدی و امکانات مشابه در همه کشورها، با در نظر گرفتن منابع موجود. {AA, IOPs, WEC}

۷-۲. ارتباط مستقیم کارشناسان رابط CEPA با مراکز آموزشی / بازدیدی، به منظور حمایت از آن‌ها در انتقال پیام‌های رامسر. {AA CEPA, WEC}

۷-۳. ارتباط ملی و بین‌المللی میان مراکز آموزشی / بازدیدکنندگان تالابی از طریق سازوکارهای جهانی و تخصص ملی در زمینه CEPA، به منظور به اشتراک گذاشتن تجربیات و منابع؛ به عنوان مثال از طریق شبکه بین‌المللی ارتباطی تالاب‌ها (WLI) متعلق به بنیاد خیریه غاز وحشی و تالاب‌ها (UK) WWT و سایر ابتکارات. {AA, CEPA, WEC}

۷-۴. ایجاد مشارکت با سایر مراکز آموزشی که می‌توانند در زمینه ارتقای تالاب‌ها و اهداف رامسریابی نقش کنند. {AA, CEPA, RRCs, WEC}

۷-۵. ایجاد یک پایگاه داده جامع از مراکز آموزشی تالابی که توسط شبکه بین‌المللی ارتباطی تالاب‌ها (WLI) مدیریت می‌شود. ترغیب کشورهای متعاقد به فراهم‌سازی اطلاعات درباره مراکز تالابی، به عنوان بخشی از گزارش ملی خود. {RamSec, CEPA, IOPs, CSO, STRP NFPs}

هدف ۸

حمایت از تهیه و توزیع مطالب آموزشی که سبب ایجاد آگاهی نسبت به ارزش‌ها و خدمات اکوسیستمی و اهمیت تالاب‌ها می‌شوند، جهت کاربری در محیط‌های آموزش رسمی، سایت‌های رامسر و استفاده تمامی دست‌اندرکاران کنوانسیون رامسر.

۸-۱. تهیه و ترویج مواد آموزشی که درباره ارزش تالاب‌ها و خدمات اکوسیستمی آن‌ها آگاهی‌رسانی می‌کنند، و توزیع آن‌ها در میان مخاطبان هدف ذیربط. {STRP, AA, CEPA, WEC, STRP NFP}

۸-۲. مشارکت موسسات آموزشی دانشگاهی، به ویژه آن‌هایی که از برنامه‌های آب و تالاب برخوردارند، در تولید مطالب آموزشی هدفمند در رابطه با تالاب. {STRP, AA, CEPA, WEC}

۸-۳. گنجاندن دانش و شیوه‌های فرهنگی و سنتی مرتبط با تالاب در مواد آموزشی تالابی. {WEC, CEPA}

۸-۴. بازنگری منظم پیام‌های اصلی درباره تالاب‌ها و خدمات اکوسیستمی آن‌ها از طریق گفتگو و بازخورد با تمامی دست‌اندرکاران رامسر. {RamSec, AA}

حصول اطمینان از این که رهنمودها و اطلاعات فراهم شده توسط هیئت بازبینی علمی و فنی رامسر (STRP)، مطابق با قطعنامه مصوب و در همکاری نزدیک با برنامه CEPA تدوین شده، و انتشار آن‌ها برای مخاطبین هدف شناسایی شده، از طریق موثرترین کانال‌های ارتباطی موجود تضمین می‌شود.

- ۹-۱. تهیه مجموعه‌ای از گزاره‌برگ‌های اطلاعاتی به‌عنوان ابزارهای اصلی گسترش آگاهی‌رسانی. این گزاره‌برگ‌ها بر اساس پرسش‌های در مقیاس بزرگ که مورد شناسایی و توافق قرار گرفته‌اند تدوین می‌شوند. {RamSec, STRP}
- ۹-۲. تهیه و انتشار یادداشت‌های توجیهی و گزارش‌های فنی رامسر به‌عنوان اسناد مشاوره‌ای عملی و کارآمد که سیاست‌گذاران یا دست‌اندرکاران تالاب را هدف قرار می‌دهد و از انسجام و برندسازی رامسر اطمینان حاصل می‌کند. {RamSec, STRP}
- ۹-۳. پیکربندی دوباره محتوای کتاب‌های راهنمای بهره‌برداری خردمندانه به‌عنوان مواد منبع آموزشی، که خلاصه‌ای از مدیریت سایت، بهره‌برداری خردمندانه و سیاست‌گذاری موثر ارائه می‌کنند. {RamSec}
- ۹-۴. ادغام وب‌سایت کنونی هیئت بازبینی علمی و فنی رامسر (STRP) با وب‌سایت رامسر. {RamSec}

پیوست ۱: تعاریف و اصول زیربنای CEPA

مهم است که در اجرای این برنامه، کشورهای متعاقد و سایر گروه‌های ذینفع درک مشترکی از مفاهیم اجزاء عبارت اختصاری CEPA داشته باشند. ارتباطات، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی، همگی فرایندهایی هستند که می‌توانند جهت تحقق بخشیدن به اهداف CEPA، برای مقاصد مشخص و مخاطبان هدف خاص مورد استفاده قرار گیرند.

تعاریف و اصول ارائه شده در این جا، در تدوین این برنامه مورد استفاده قرار گرفته و از منابع و دست‌اندرکاران شناخته شده در این زمینه به دست آمده‌اند. منابع مذکور در انتهای متن آمده‌اند.

۱- تعاریف

تحت کنوانسیون رامسر، **ارتباط** را می‌توان به‌عنوان فرایند تعاملی میان ذینفعان، جهت تبادل اطلاعات، دانش و مهارت در زمینه حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها به‌منظور اطمینان از برخورداری همه ذینفعان از قابلیت تصمیم‌گیری آگاهانه تعریف کرد.

ظرفیت‌سازی، که با عنوان **ایجاد ظرفیت** نیز شناخته می‌شود، به تغییر نهادی اشاره دارد. این مفهوم فرایندی است که به‌واسطه آن افراد، گروه‌ها و سازمان‌ها، موسسات و کشورها، سیستم‌ها، منابع و دانش خود را توسعه بخشیده، تقویت و سازمان‌دهی می‌کنند تا قابلیت‌های فردی و جمعی خود را در زمینه اجرای امور، حل مشکلات و دستیابی به اهداف بهبود بخشند (OECD, 2006).

آموزش در گسترده‌ترین معنای خود یک فرایند یادگیری تمام عمر است که می‌تواند آگاهی، انگیزه و توانایی حمایت از حفظ تالاب را برای افراد فراهم سازد. نه فقط از راه ایجاد تغییرات در شیوه‌ی عمل افراد،

نهادهای، کسب و کارها و دولت‌ها، بلکه با تغییر دادن سبک زندگی صورت می‌گیرد. آموزش می‌تواند در شرایط رسمی و غیررسمی اجرا شود (به عنوان مثال برنامه‌های تفسیری).

تعلیم فرایند افزایش یا تقویت دانش، مهارت، رویکردها و رفتارهای خاص در فرد است که می‌تواند در محل کار از آن بهره‌گیرد. تعلیم می‌تواند در شرایط رسمی و غیررسمی اجرا شود.

افزایش آگاهی اقدامی در جهت برجسته‌سازی و حمایت است که موجب می‌شود گروه هدف شما دلیل اهمیت بررسی مسائل تالابی را درک کرده و نسبت به فعالیت‌هایی که می‌تواند برای بهبود وضعیت موجود انجام دهد آگاهی پیدا کند. افزایش آگاهی، نیرویی سازنده و بالقوه تسریع کننده است که قصد نهایی آن تحریک گروه هدف شما (که می‌تواند شامل تعداد زیادی ذینفع باشد) به اقدام برای حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب است. (برگرفته از Sayer، ۲۰۰۶)

مشارکت به معنای درگیر نمودن «ذینفعان» در تدوین، اجرا و ارزیابی راهبردها و اقدامات مربوط به حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها است. سطح و نوع مشارکت می‌تواند بسته به زمینه خاص و تصمیمات افراد، گروه‌ها و موسسات هدایت‌کننده فرایند، بسیار متغیر باشد. یک فهرست بیانگر گستره سطوح و انواع مشارکت ممکن، در جدول ۱ در زیر نشان داده شده است.

جدول ۱: سطوح مشارکت

حرکت‌های خودجوش

در این مدل، افراد از طریق اقدامات نوآورانه و مستقل از نهادهای بیرونی، اقدام به مشارکت می‌کنند. آن‌ها برای دسترسی به منابع و مشاوره فنی مورد نیاز، با موسسات بیرونی ارتباط برقرار می‌کنند، اما کنترل نحوه استفاده از منابع را خود در دست می‌گیرند. در صورت فراهم‌سازی چارچوب حمایتی مناسب توسط دولت‌ها و سازمان‌های غیردولتی، امکان گسترش حرکت‌های خودجوش پدید می‌آید. ممکن است این‌گونه بسیج‌های خودانگیخته توزیع فعلی ثروت و قدرت را به چالش بکشند، اما امر مسلم تمایل آنها به رسیدن به ماندگارترین مفهوم «مالکیت» در نتایج است.

مشارکت تعاملی

افراد در تجزیه و تحلیل‌های مشترک، تهیه برنامه‌های اقدام و تاسیس یا تقویت موسسات بومی مشارکت می‌کنند. مشارکت می‌تواند به عنوان یک حق طبیعی در نظر گرفته شود، و نه فقط به عنوان ابزاری برای دستیابی به اهداف پروژه. این فرآیند شامل روش‌شناسی‌های میان‌رشته‌ای است که به دنبال دیدگاه‌های مختلف بوده و از فرآیندهای یادگیری سیستمی و ساختاری استفاده

می‌کنند. غالباً با در دست گرفتن کنترل تصمیمات محلی و تعیین نحوه استفاده از منابع موجود از سوی گروه‌ها، احساس آن‌ها نسبت به سهم داشتن در حفاظت از ساختارها یا اقدامات بیشتر می‌شود.

مشارکت عملی

گاهی مراجع ذیربط، مشارکت را در اصل به‌عنوان وسیله‌ای برای دستیابی به اهداف پروژه، به‌خصوص کاهش هزینه‌ها می‌بینند. افراد می‌توانند از طریق تشکیل گروه‌هایی جهت تحقق بخشیدن به اهداف از پیش تعیین شده مربوط به پروژه اقدام به مشارکت کنند. چنین مشارکتی می‌تواند تعاملی و مستلزم تصمیم‌گیری مشترک باشد، ولی اغلب پس از اتخاذ مهم‌ترین تصمیمات توسط مقامات بروز می‌کند.

مشارکت با انگیزه مادی

افراد می‌توانند از طریق در اختیار گذاشتن منابع، به‌عنوان مثال نیروی کار، در ازای دریافت غذا، پول یا سایر مشوق‌های مادی، مشارکت کنند. به‌عنوان مثال کشاورزان می‌توانند زمین و نیروی کار فراهم کنند، در عین حال که مستقیماً در تجربیات یا فرآیند یادگیری مشارکت نمی‌کنند. «مشارکت» نامیدن این کار به مفهوم کامل، امری غیرمعمول نیست، اما در این نمونه معمولاً افراد پس از پایان یافتن مشوق‌های مادی، دیگر سهمی در تداوم فناوری‌ها و اقدامات ندارند.

مشارکت از طریق مشاوره

افراد از طریق مشاوره یا پاسخ دادن به سوالات مشارکت می‌کنند. مسئولان پروژه، مشکلات و فرآیندهای جمع‌آوری اطلاعات را تعریف کرده و از این طریق سعی در کنترل تجزیه و تحلیل پاسخ‌ها دارند. چنین فرآیند مشاوره‌ای اغلب به معنای سهمی بودن مشارکت‌کنندگان در تصمیم‌گیری نیست و کارکنان پروژه ملزم به در نظر گرفتن دیدگاه‌های افراد نیستند و تعهدی نسبت به این موضوع ندارد.

مشارکت منفعلانه یا مشارکت از طریق دریافت اطلاعات

افراد از طریق آگاه شدن از تصمیمات اتخاذ شده و یا آنچه قبلاً اتفاق افتاده مشارکت می‌کنند. این نوع مشارکت بیشتر شامل اعلامیه‌های یک اداره یا مدیریت پروژه می‌شود تا بازتاب توجه پویا به ایده‌ها و پاسخ‌های سایر افراد. اطلاعات به اشتراک گذاشته شده تنها متعلق به کارکنان پروژه است.

مشارکت دستکاری شده

در این گونه شرایط نامتعارف مشارکت تنها امری ظاهری است، با نمایندگانی از مردم که در هیئت‌های رسمی حضور دارند اما انتخاب نشده و قدرتی ندارد. اقتباس شده از: مشارکت در استراتژی‌های توسعه پایدار، موضوعات برنامه ریزی زیست محیطی شماره ۷، مه ۱۹۹۵ نوشته استفان باس، بری دالال کلیتون و ژول پرتی، گروه برنامه ریزی محیط زیست، موسسه بین‌المللی محیط زیست و توسعه.

۲- اصول

بسته ابزاری CEPA که برای کارشناسان رابط ملی کنوانسیون تنوع زیستی (CBD) تهیه شده است، CEPA را به عنوان ابزاری برای به‌کارگیری و مدیریت گفت‌وگوهای چند جانبه به منظور برنامه ریزی و اجرای سیاست معرفی می‌کند. با هدایت درست (مثلاً به کارگیری موثر اصول ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی)، این فرآیندها حسی از مالکیت مشکلات را به وجود می‌آورد. اصولی که در ادامه آمده فهرستی جامع را نمی‌سازند، ولی برای کمک به شما در تدوین راهبردها در زمینه خاص مربوط به خودتان تدوین شده‌اند.

۲-۱ اصول ارتباطی

برخی از اصول ضروری در زمینه ارتباطات:

- ارتباط موثر مستلزم وجود اعتماد میان طرفین یا حداقل احترام متقابل است، از این رو، پیش از هر چیز مخاطب خود را بشناسید.
- ارتباط موثر، به شفافیت و سادگی وابسته است: از کاربرد زبان‌های تخصصی و اصطلاحات باب روز بپرهیزید؛ اطلاعات را به تدریج منتقل کنید؛ برای ارائه اطلاعات از روش‌های گوناگون استفاده کرده و تکنیک‌های ارتباطی مختلف را به کار گیرید.
- هدف و موضوع خود را بشناسید و آمادگی استفاده از روایات و واقعیت‌ها برای پشتیبانی از صحبت‌های خود را داشته باشید.
- یکی از موانع اصلی در برابر برقراری ارتباط عقاید و نظرات خودمان است: به پیام واقعی گوش دهید، نه به فرضیات خود.
- مفهوم پیام «درگیرنده» آن نهفته است نه در فرستنده.
- دریافت و ارائه بازخورد یکی از مهمترین اجزای ارتباط موثر است. همانند هر فعالیت دیگری مهارت‌های خاصی وجود دارند که می‌توانند بازخورد و گوش دادن را به عنوان یک مهارت اصلی تقویت کنند.
- روش‌های کاربردی و موثر را برای دریافت بازخوردها ایجاد کنید.
- ترویج ایده‌های نو پیش از اجرا شدن نیاز به صرف زمان و تلاش بسیار دارند.

۲-۲ اصول ظرفیت‌سازی و آموزش

- ظرفیت‌سازی در میان افراد و گروه‌ها شکل گرفته و نمی‌تواند به آنها تحمیل شود: نمی‌توانید برای دیگران ظرفیت‌سازی «انجام دهید»؛ ظرفیت‌سازی یک فرایند درونی است.
- احتمال این که افراد بالغ اطلاعات مغایر با تجربیات زندگی یا باورهای شخصی خود را رد کنند، بیش از سایرین است. (Sayers, ۲۰۰۶)
- نحوه یادگیری افراد با یکدیگر متفاوت است: ظرفیت‌سازی مستلزم راهبردها، روش‌ها و تکنیک‌های متعدد برای پاسخگویی به نیازهای متفاوت است.
- ایجاد ظرفیت به طور قابل ملاحظه‌ای تحت تاثیر محیط یادگیری قرار دارد: یک محیط یادگیری مهیج ایجاد کنید.
- افراد بالغ، به طور خاص، به تصویر کلی و بلندمدت نیاز دارند تا ارزش اطلاعاتی که با آن‌ها روبرو می‌شوند را درک کنند.
- میان اطلاعات و دانشی که از پیش وجود داشته، ارتباط برقرار کنید.
- بازخورد مشارکت‌کنندگان امری حیاتی برای ظرفیت‌سازی موثر است.

۲-۳ اصول مشارکت

- ترغیب ذینفعان به مشارکت فعال در انتخاب و مدیریت سایت‌های رامسرو سایر تالاب‌ها.
- هنگام در نظر گرفتن مشارکت ذینفعان، توجه دقیق به سطح مناسب مشارکت توصیه می‌شود. به سطوح مشارکت، جدول ۱، رجوع کنید.
- در صورت لزوم یک سیستم حقوقی، سیاسی و نهادی جهت تسهیل مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری ملی و محلی برای حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها ایجاد کنید.
- بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها مترادف با منافع مشترک برای تالاب‌ها و رفاه انسان است؛ این امر بدون مشارکت ذینفعان حاصل نمی‌شود.
- باید از تجربیات و دانش سنتی در زمینه سیستم‌های تالابی برای کمک به مدیریت تالاب‌ها و تکمیل دانش علمی استفاده شود.
- مشارکت افراد بومی و جوامع محلی که از منافع فرهنگی، معنوی، تاریخی و/یا اقتصادی در رابطه با یک تالاب مشخص برخوردارند، بخشی جدایی‌ناپذیر از توسعه سیستم‌های مدیریتی پایدار است.
- مشارکت با گذشت زمان به ایجاد آگاهی، دانش و مهارت‌های مدیریتی کمک می‌کند.
- تضمین مشارکت ذینفعان موجب افزایش تعهد و مالکیت می‌شود.

۲-۴ اصول آگاهی‌افزایی

- اطمینان از آگاهی‌افزایی درباره یک مسئله یا چالشی خاص درباره تالاب تنها به معنی آگاه ساختن افراد نیست، بلکه به معنی پرداختن به باورها و اعتقادات آنها است.

- افزایش آگاهی لزوماً منجر به اقدام افراد برای حفاظت و بهره برداری خردمندانه از تالاب‌ها نمی‌شود. تغییر ماندگار نیازمند تغییر مهارت‌ها و انگیزه‌ها است.
- اقدام افراد برای حفاظت و بهره برداری خردمندانه تالاب‌ها نیازمند هفت مرحله است:
 - الف. دانش: گروه هدف شما از وجود مشکل آگاه است.
 - ب. تمایل: گروه هدف شما آینده‌ای متفاوت را تصور می‌کند.
 - پ. مهارت‌ها: گروه هدف شما از آن‌چه باید برای دستیابی به آینده مورد نظر انجام دهد آگاه است.
 - ت. خوش بینی: گروه هدف شما از دستیابی به موفقیت مطمئن است و به آن باور دارد.
 - ث. تسهیل: گروه هدف شما از منابع و زیرساخت‌های حمایتی برای اقدام برخوردار است.
 - ج. تحریک: گروه هدف شما محرک‌های قانع‌کننده‌ای دریافت می‌کند که موجب ارتقای اقدامات می‌شوند.
 - چ. تقویت: گروه هدف شما به طور مرتب پیام‌هایی دریافت می‌کند که پیام‌های اولیه را تقویت می‌کنند.
- (Robinson ۱۹۹۸)، نقل قول شده در Sayers (۲۰۰۶).
- گروه هدف مورد نظر خود را تا حد ممکن خاص و محدود نگاه دارید: تمرکز بیشتر، اغلب تاثیر بیشتر را به همراه دارد.
- حرکت از آگاهی افزایی به سمت اقدام افراد برای حفاظت و بهره برداری خردمندانه از تالاب‌ها مستلزم برنامه‌ریزی، نظارت، ارزیابی و تسهیل مداوم است.

اصول بالا بر اساس منابع زیر تدوین شده‌اند:

- Castello, Riccardo Del and Paul Mathias Braun, (2006). Framework on Effective Rural Communication for Development. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and the Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ). Rome, 2006.
- CBD, UNESCO, Commission on Education and Communication, IUCN, (no year). Mainstreaming Biological Diversity. The role of communication, education and public awareness. http://cmsdata.iucn.org/downloads/cec_mainstreaming_biological_diversity_cep_a_eng.pdf.
- Hesselink, Frits, Wendy Goldstein, Peter Paul van Kempen, Tommy Garnett and Jinie Dela, (2007). Communication, Education and Public Awareness (CEPA). A toolkit for National Focal Points and NBSAP coordinators (Secretariat of the Convention on Biological Diversity and IUCN: Montreal, Canada).
- Gevers, Ingrid and Esther Koopmanschap, (2012). Enhancing the Wise Use of Wetlands. A Framework for Capacity Development. Centre for Development Innovation, Wageningen University & Research centre. ISBN 978-94-6173-406-8. <http://www.ramsar.org/pdf/>

cop11/doc/cop11-doc34-e-capacity.pdf

Lucas, Robert W. (2003). The creative training idea book: inspired tips and techniques for engaging and effective learning. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data. ISBN 0-8144-0733-1.

OECD, (2006). DAC Guidelines and Reference Series Applying Strategic Environmental Assessment: Good Practice Guidance for Development Co-operation, OECD, Paris.

Sayers, Richard.(2006). Principles of awareness-raising: Information literacy, a case study. Bangkok: UNESCO Bangkok, 2006. 124 pages. 1. Information literacy. 2. Public awareness. ISBN 92-9223-082-4. Available at: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001476/147637e.pdf>

پیوست ۲: نقش‌ها و مسئولیت‌های کارشناسان رابط

۱. در قطعنامه IX.18 که در نوامبر ۲۰۰۵ در COP12 به تصویب رسید، کشورهای متعاهد درسی و چهارمین جلسه کمیته دائم (SC34)، به آن دستور تشکیل یک هیئت نظارتی CEPA را دادند. یکی از وظایف اصلی این هیئت شفاف‌سازی نقش‌های کلی دو کارشناس رابط ملی (NFP) دولتی و غیردولتی CEPA است که از سوی هر یک از طرفین پیشنهاد می‌شوند. (برای دسترسی به جزئیات کامل هیئت نظارتی CEPA می‌توانید به آدرس http://www.ramsar.org/outreach_oversight_panel.htm مراجعه کنید).

۲. نقش‌ها و مسئولیت‌های کارشناسان رابط ملی CEPA در نخستین جلسه هیئت CEPA در می ۲۰۰۶ به بحث گذاشته شد و کمیته دائمی ۳۵ (در سی و پنجمین جلسه کمیته دائمی) مورد تأیید قرار گرفت. متن زیر حاصل بررسی‌های آنها است و باید مورد استفاده اعضا قرار گیرد تا تصمیمات آنها در زمینه انتخاب نامزدها، نقش‌ها و مسئولیت‌های کارشناسان رابط ملی CEPA را هدایت کند.

۳. مبنای انتخاب کارشناسان رابط ملی CEPA و عوامل اصلی که باید مورد توجه کشورهای متعاهد قرار گیرند عبارتند از:

مهم است که هر دو کارشناس رابط ملی CEPA انتخاب شوند، زیرا مهارت‌های متفاوتی را وارد برنامه CEPA می‌کنند.

انتخاب نماینده از یک سازمان غیردولتی فعال، موجب مشارکت اعضای آن سازمان غیردولتی در برنامه و به رسمیت شناخته شدن کار آنها می‌شود، و اغلب می‌تواند به وارد شدن بودجه بیشتر به برنامه CEPA بیانجامد.

در حالی که ترجیح داده می‌شود کارشناس رابط ملی دولتی یک کارشناس CEPA باشد، باید پذیرفت که ممکن است بسیاری از کشورهای متعاهد حاضر به انتخاب فردی خارج از حوزه اختیارات اداری خود نباشند، که اغلب به این معناست که فرد نامزد شده فی نفسه متخصص CEPA نخواهد بود.

بعضی از کارشناسان رابط ملی دولتی از درون حوزه اختیارات اداری آنها انتخاب می‌شوند و لزوماً متخصص

- CEPA نیستند؛ این امر امکان دربرگیری مجموعه گسترده تری از مهارت‌ها و دانش‌ها را فراهم می‌آورد.
- حفظ تداوم در برنامه‌های CEPA ملی اهمیت دارد؛ با وجود تغییرات مکرر کارشناسان رابط ملی، وقوع تغییرات کمتر در نمایندگی کارشناسان رابط ملی سازمان غیردولتی می‌تواند به ایجاد استمرار کمک کند.
 - همکاری میان دو کارشناسان رابط ملی در زمینه برنامه CEPA کشور، فعالانه ترویج می‌شود.
 - کارشناسان رابط ملی نقشی کلیدی به عنوان اعضای کمیته ملی رامسر/ تالاب دارند (در صورت وجود این کمیته‌ها) و ارتباطی نزدیک با سایر پرسنل اصلی مقامات اداری برقرار می‌کنند (از جمله تماس روزانه و کارشناسان رابط ملی هیئت بازمینی علمی و فنی رامسر (STRPNFP)).
 - مشاوره نزدیک میان کارشناسان رابط ملی CEPA و مراجع اداری طی تکمیل پرسش‌های مربوط به CEPA در تهیه گزارش‌های ملی برای کنفرانس‌های کشورهای متعاقد (COPs)، امری مطلوب به‌شمار می‌رود.
۴. نهایتاً وظیفه هر یک از کشورهای متعاقد است که در مورد نقش‌ها و مسئولیت‌های دقیق کارشناسان رابط ملی (NFPs) CEPA انتخابی خود به توافق برسند. این نقش‌ها و انتظارات باید بازتاب دهنده ظرفیت عملکرد در سطوح مختلف و تامین منابع برای افرادی باشد که این پست‌ها را بر عهده می‌گیرند. اطلاعات در خصوص زمان مورد انتظار تحقق نقش و مسئولیت کارشناسان رابط ملی می‌بایست توسط کشورهای متعاقد به این افراد ارائه شود.
۵. نقش‌ها و مسئولیت‌های اصلی پیشنهادی برای کارشناسان رابط ملی CEPA. برای ایجاد یک محیط حمایتی که برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران CEPA تالاب بتوانند در آن فعالیت کنند، کارشناسان رابط ملی باید اقدامات زیر را انجام دهند:
- راهبری و هدایت برای تدوین و اجرای یک برنامه اقدام CEPA در سطح مناسب (ملی، محلی، بومی)، به‌نحوی که در این قطعنامه و برنامه پیوستی توصیف شده؛
 - ایفای نقش به‌عنوان فرد ارتباطی اصلی در زمینه موضوعات CEPA میان: الف) دبیرخانه کنوانسیون و کشور متعاقد ب) میان کشورهای متعاقد؛
 - اعضای اصلی کمیته‌های ملی رامسر/ تالاب (در صورت وجود این‌گونه کمیته‌ها) یا ساختارهای ملی مشابه باشند؛
 - در اجرایی نمودن CEPA در سطح ملی و تهیه گزارش ملی از فعالیت‌های CEPA برای کنفرانس متعاهدین کنوانسیون رامسر همکاری کنند؛
 - حصول اطمینان از پروفایل عمومی برجسته و مثبت کنوانسیون رامسر و اهداف آن در زمینه حفاظت و بهره‌برداری خردمندان؛
 - سخنگوی فعال CEPA تالاب باشند؛ و
 - هرگونه ارتباط، شبکه، ساختار و سازوکار لازم برای اطمینان از انتقال اطلاعات میان دست‌اندرکاران مرتبط در همه سطوح و بخش‌ها را ایجاد و حفظ کنند.

پیوست ۳: گروه‌های هدف و ذینفعان بالقوه برنامه کنوانسیون رامسر در زمینه ارتباط، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی (CEPA) ۲۰۱۶-۲۰۲۴

۱. تعداد زیادی گروه هدف بالقوه برای برنامه CEPA وجود دارند که در گسترده‌ترین طبقه‌بندی اجتماع عمومی یا جامعه مدنی قرار می‌گیرند. این پیوست ۲۷ زیرگروه جامعه مدنی که می‌توانند تفاوتی قابل توجه و فوری در وضعیت تالاب‌ها و پایداری بلندمدت آن‌ها ایجاد کنند را شناسایی می‌کند.
۲. به کشورهای متعاهد و سایرین تاکید می‌شود که این پیوست را بنا بر وضعیت خود، برای تعیین گروه‌های هدفی که در تدوین برنامه و اقدام CEPA بیشترین اولویت را دارند، در نظر بگیرند.
۳. یکی از فرض‌های اساسی برنامه CEPA این است که اقدامات انجام شده به افزایش تعداد «دست‌اندرکارانی» می‌انجامد که به عوامل، سفیرها یا حامیان کنوانسیون تالاب‌ها و اصول آن تبدیل خواهند شد. از این رو حمایت از برنامه CEPA باید به عنوان یک سرمایه‌گذاری دیده شود که هدف آن کمک به تصمیم‌گیرندگان و بسیج اقدامات محلی و ملی در راستای دستیابی به حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها است.

الف. دولت‌ها در همه سطوح

مبنای مشارکت	افراد/ گروه هدف
اقدامات آن‌ها به عنوان تصمیم‌گیرندگان اصلی در مقیاس‌های محلی، ناحیه‌ای و ملی می‌تواند بر تالاب‌ها در سطح محلی یا در مقیاس حوضه آبریز/ حوضه رودخانه، تاثیر مثبت یا منفی بگذارد.	سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان محیط زیست در ادارات محلی، ادارات دولتی استانی/ ایالتی و ملی
این افراد عواملی مهم در مدیریت موثر و جلب حمایت و مشارکت بومی هستند.	مدیران سایت‌های تالابی (نگهبان‌ها، جنگل‌بانان و سایرین) در ادارات دولتی محلی، استانی/ ایالتی و ملی، شامل مسئولین حوضه آبریز یا حوضه رودخانه‌ها
هدایت اجرای کنوانسیون در سطح ملی را بر عهده می‌گیرند.	مراجع اداری ملی کنوانسیون رامسر
از ظرفیت لازم جهت ارائه یک رویکرد جامع برای مدیریت منابع آب و خشکی، از جمله تالاب‌ها برخوردارند.	مراجع اداری و کارشناسان رابط کشوری برای سایر کنوانسیون‌های مربوط به محیط زیست
در ارائه مشاوره به دولت‌ها در زمینه اجرای رامسر و سایر کنوانسیون‌ها نقش مهمی ایفا می‌کنند.	کمیته‌های ملی رامسر و سایر کمیته‌های شورایی و مشورتی برای رامسر
ورود مستقیم آن‌ها به تنظیم سیاست، تخصیص بودجه و سایر موارد می‌تواند برای حمایت از اجرای رامسر مهم باشد. ممکن است اعضای احزاب مخالف پارلمان در آینده در این موقعیت قرار گیرند.	وزرای مسئول توسعه پایدار و وزارت‌خانه‌های آموزش و پرورش و کنوانسیون‌های مرتبط با محیط زیست و همچنین اعضای پارلمان‌های ملی، ایالتی/ استانی و محلی
در طیفی از مسائل مربوط به توسعه پایدار با دولت‌ها داد و ستد می‌کنند.	نهادهای کمک‌رسان ملی، اهداکنندگان دوجانبه
می‌توانند به تضمین آگاهی‌رسانی بهتر به دولت‌ها درباره رامسر کمک کنند.	سفیران و کارکنان مأموریت‌های برون مرزی

ب. بخش آموزش و مؤسسات آموزشی

افراد / گروه هدف	مبنای مشارکت
وزارت خانه‌های آموزش و پرورش، مراجع مسئول تهیه برنامه آموزشی، هیات‌های برگزاری آزمون و دانشگاه‌ها، آموزش دهندگان حین خدمت و سایرین	تمامی این بخش‌های فعال در زمینه آموزش می‌توانند به گنجاندن مسائل مربوط به حفاظت از تالاب و بهره برداری خردمندانه از آن در مدارس و سایر برنامه‌های آموزشی رسمی کمک کنند.
انجمن‌های ملی و بین‌المللی معلمان	در برخی از کشورها گنجاندن اصول رامسر/ تالاب در برنامه‌های درسی و طرح‌های آموزشی، عموماً می‌تواند از طریق همکاری مشترک با انجمن‌های معلمان تسریع یابد.
شبکه‌ها، انجمن‌ها و شوراهای ملی و بین‌المللی آموزش محیط زیست	این سازمان‌ها می‌توانند مسائل مربوط به آب و تالاب را وارد برنامه آموزشی کرده و سایر مطالب آموزشی را فراهم سازند.
مراکز تالابی / زیست محیطی، باغ وحش‌ها، آکواریوم‌ها، باغ‌های گیاه‌شناسی و موارد دیگر	این مؤسسات از قابلیت انتقال پیام رامسر به طیف وسیعی از بازدیدکنندگان برخوردارند.
شبکه‌های ملی و بین‌المللی کتابخانه‌ها	شبکه‌های کتابخانه‌ای ابزارهایی عالی برای دسترسی هرچه بیشتر عموم مردم به اطلاعات مربوط به رامسر و تالاب‌ها را فراهم می‌آورند.

پ. جامعه مدنی

افراد / گروه هدف	مبنای مشارکت
صاحبان زمین (به ویژه آن‌هایی که مسئول مدیریت تالاب‌ها هستند)	تصمیماتی می‌گیرند که مستقیماً بر تالاب‌ها تأثیر می‌گذارد.
سازمان‌های غیردولتی ملی و محلی	می‌توانند برای دستیابی به اقدام در سطح ملی و محلی حیاتی باشند.
افراد بومی و جوامع محلی	ممکن است دانش مفیدی از مدیریت پایدار تالاب و پیوند فرهنگی مداومی با تالاب‌ها داشته باشند.
زنان	در بسیاری از فرهنگ‌ها احتمال کارآفرینی زنان در محیط خانواده بیش از سایرین است. آن‌ها تمایل بیشتری به تغییر عادات سبک زندگی دارند و احتمالاً درون خانواده با فرزندان ارتباط بیشتری برقرار می‌کنند.
کودکان، جوانان	کودکان نسل بعدی مدیران و محافظان محیط زیست هستند.
افرد مسئول رسانه‌های الکترونیک و چاپی	این افراد از قابلیت انتقال پیام‌های مثبت و آموزنده درباره تالاب‌ها در سطح محلی، ملی و بین‌المللی برخوردارند.
رهبران جوامع و افراد برجسته - ورزشکاران، اهالی ورزش، رهبران مذهبی، هنرمندان، اعضای خانواده‌های سلطنتی، معلمان، رهبران تفکرات و سایرین.	رهبران جوامع می‌توانند از نمایه (پروفایل) اجتماعی خود برای جلب توجه سایر افراد به مسائل استفاده کنند؛ چهره‌های مشهور نیز می‌توانند سفیرانی ایده‌آل برای ترویج پیام رامسر باشند.

ت. بخش تجاری	
مبنای مشارکت	افراد / گروه هدف
اسپانسرها و حامیان تجاری می‌توانند به کنوانسیون در تهیه لوازم و فعالیت‌های مربوط به بهره برداری خردمندانه در سطح بین‌المللی، ملی و محلی کمک کنند. آن‌ها هم‌چنین می‌توانند از عدم مغایرت فعالیت‌های تجاری خود با اهداف کنوانسیون اطمینان حاصل کنند.	اسپانسرها و حامیان بالقوه
از این پتانسیل برخوردارند که تاثیر منفی قابل ملاحظه‌ای بر تالاب‌ها بگذارند.	بخش‌های تجاری اصلی مانند آب و فاضلاب؛ آبیاری و تأمین آب؛ کشاورزی؛ معدن؛ جنگلداری؛ صیادی؛ گردشگری؛ دفع زباله؛ انرژی
برخی از آن‌ها به‌طور بالقوه می‌توانند تأثیرات منفی عمده‌ای بر تالاب‌ها بگذارند.	انجمن‌های حرفه‌ای

ث. سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای	
مبنای مشارکت	افراد / گروه هدف
در گستره‌ای از مسائل مربوط به توسعه پایدار با دولت‌ها همکاری می‌کنند و ممکن است به برنامه‌های تأمین بودجه دسترسی داشته باشند.	سازمان‌های جهانی - بانک جهانی، تسهیلات محیط زیست جهانی، برنامه عمران ملل متحد، برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد، مشارکت جهانی آب و غیره.
همانند بالا	سازمان‌های منطقه‌ای - برنامه محیط زیست منطقه‌ای اقیانوس آرام جنوبی، کمیسیون اروپا، جامعه توسعه جنوب آفریقا، بانک‌های توسعه منطقه‌ای، برنامه زیست‌محیطی ASEAN و غیره.
در حالی که شش سازمان‌های غیردولتی شریک رسمی رامسر در زمینه ترویج آن فعالیت می‌کنند، برای مخابره پیام رامسر، به مشارکت سازمان‌های غیردولتی منطقه‌ای و بین‌المللی بیشتری نیاز است.	سازمان‌های غیردولتی جهانی شریک (Birdlife, IWMI, IUCN, Wetlands International, Wetlands & Wildfowl Trust, WWF) و دیگر سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی و یا منطقه‌ای
همکاری با دبیرخانه‌های منتخب می‌تواند موجب افزایش اشتراک مساعی میان کنوانسیون‌ها در مقیاس جهانی و ملی شود و منافعی را برای رامسر به همراه داشته باشد.	دبیرخانه‌های سایر ابزارهای مرتبط با محیط زیست (CBD, UNCCD, CMS, UNFCCC, CITES, World Heritage, MAB)

برنامه ملی ارتباطات، آموزش و افزایش آگاهی عمومی (CEPA) برای حفاظت از تالاب در چین

صندوق کمک‌های کوچک رامسر برای
حفاظت و بهره‌برداری خردمندان تالاب

دفتر حفاظت و مدیریت تالابها،
اداره امور جنگلداری دولت
دسامبر ۲۰۰۹

فصل ۱: مروری بر حفاظت از تالابها در چین

تالاب به عنوان یکی از سه اکوسیستم اصلی در جهان شناخته می شود. تالاب کارکردهای زیست محیطی بسیاری از جمله حفاظت از آب، تصفیه آب، کنترل سیل، تعدیل آب و هوا و حفظ تنوع زیستی دارد و از همین رو لقب کلیه زمین را به آن داده اند. اکوسیستم های تالاب سالم علاوه بر فراهم سازی محصولات فیزیکی و فرهنگی متنوع برای انسان ها، در حفظ ایمنی اکولوژیک کشور و کاهش تغییرات آب و هوایی در سطح جهان نقشی اساسی ایفا می کنند. از این رو حفاظت از تالابها برای حفظ تعادل زیست محیطی، بهبود شرایط زیست محیطی، ارتقای همزیستی سازگار میان انسان و طبیعت و ایجاد یک جامعه متمدن از لحاظ زیست محیطی، بسیار حائز اهمیت است.

۱.۱. نگاهی کلی به تالابها در چین

چین در قسمت جنوب شرقی اوراسیا واقع شده، قلمرو وسیعی معادل ۹.۶ میلیون کیلومتر مربع دارد و گستره پهناوری از آب های دریا را در بر می گیرد. چین که با اشکال زمین گوناگون، شرایط جغرافیایی پیچیده و آب و هوای متنوع شناخته می شود، دارای انواع مختلف تالاب است و بخش وسیعی از تالاب های جهان را در خود جای داده است.

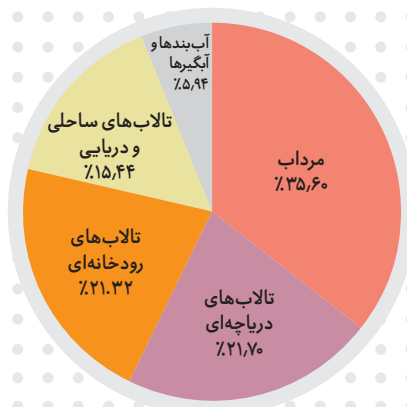
۱.۱.۱. وضعیت کنونی تالابها در چین

آمارهای به دست آمده از نخستین فهرست برداری ملی نشان می دهد که چین ۳۸,۴۸۵,۰۰۰ هکتار تالاب دارد (مساحت هر یک از سایت ها باید بالغ بر ۱۰۰ هکتار باشد). در این آمارها تالاب های هنگ کنگ، ماکائو و تایوان در نظر گرفته نشده، و تالاب های انسان ساخت فقط شامل آب بندها و آبیگرها می شوند. از این میان ۳۶,۲۰۰,۵۰۰ هکتار، یا ۳.۷۷٪ از کل ناحیه را تالاب های طبیعی، ۲,۲۸۵,۰۰۰ هکتار را آب بندها و آبیگرها، ۹,۲۵۰,۰۰۰ هکتار را تالاب های کوهی واقع در ارتفاع بیش از ۳۰۰۰ متر، و ۷,۴۷۰,۰۰۰ هکتار را تالاب های کوهی واقع در ارتفاع بیش از ۴۰۰۰ متر تشکیل می دهند. حدود ۳۸٪ معادل ۱۳,۷۰۰,۳۰۰ هکتار، از کل ناحیه مربوط به تالاب های طبیعی را می توان در مرداب ها یافت. سایر تالاب های طبیعی شامل ۸,۳۵۱,۶۰۰ هکتار تالاب ساحلی و دریایی، ۸,۳۵۱,۶۰۰ هکتار رودخانه و ۸,۲۰۷,۰۰۰ هکتار دریاچه می شود، که به ترتیب ۱۶٪، ۲۳٪ و ۲۳٪ از کل ناحیه را در بر می گیرند.

تالاب های چین میزبان گونه های جانوری و گیاهی بسیاری هستند، از جمله ۲,۲۷۶ گونه از گیاهان تکامل

یافته و ۷۲۴ گونه از جانوران وحشی. در میان جانوران وحشی ۲۷۱ گونه پرنده آبی، ۳۰۰ گونه دوزیست، ۱۲۲ گونه خزنده، ۳۱ گونه پستاندار و بیش از ۱۰۰۰ گونه ماهی وجود دارند. تالاب‌های چین با این مشخصات شناخته می‌شوند: (۱) انواع مختلف: هر ۴۰ نوع تالاب شناخته شده از سوی کنوانسیون تالاب‌های رامسر در چین، که از کشورهای صاحب غنی‌ترین گونه‌های تالاب در جهان است، یافت می‌شوند؛ (۲) مساحت وسیع: مساحت تالاب‌های چین در آسیا رتبه اول و در جهان رتبه چهارم را دارد؛ (۳) توزیع گسترده: تالاب‌ها در سرتاسر کشور، از مناطق سردسیر تا نواحی استوایی، از خشکی‌ها تا سواحل و از جلگه‌ها تا فلات‌ها، یافت می‌شوند؛ (۴) تفاوت منطقه‌ای: از نظر جغرافیایی، بیشتر رودخانه‌ها از مناطق شرقی سرچشمه می‌گیرند، در حالی که اکثر مرداب‌ها در نواحی شمال شرق و بیشتر دریاچه‌ها در بازه‌های میانی و پایینی رود یانگ تسه و فلات چینگهای-تبت واقع شده‌اند؛ (۵) تنوع زیستی غنی: چین مملو از زیستگاه‌های تالابی و میزبان گونه‌های بومی فراوان است و از این رو به کانونی برای حفاظت از تالاب‌ها و تنوع زیستی در سطح جهان تبدیل شده است.

با این وجود، تالاب‌های چین با خطرات و چالش‌های بسیاری مواجه هستند؛ از جمله پایین بودن سرانه مساحت، کیفیت پایین (تخریب) و به طور خاص، ضعف حفاظت و مدیریت. در کنار عوامل طبیعی مانند تغییرات آب و هوایی، بیابان‌زایی و کاهش بارندگی، عوامل انسانی بیشتر شامل این موارد می‌شوند: (۱) تبدیل نامعقول و بهره‌برداری بیش از حد از تالاب‌ها، که منجر به کاهش مساحت تالاب‌های طبیعی و تضعیف عملکرد آن‌ها می‌شود؛ (۲) بهره‌برداری بیش از حد از منابع آبی و بیولوژیکی در حوضه تالاب‌ها، که به از بین رفتن تنوع زیستی می‌انجامد؛ (۳) آلودگی شدید، که موجب کاهش کیفیت آب می‌شود؛ (۴) از بین رفتن شدید آب و خاک در بالادست رودخانه‌های اصلی، که به وقوع گل‌آلودگی شدید رودخانه‌ها و دریاچه‌ها می‌انجامد؛ (۵) آگاهی کم مقامات رسمی و عموم مردم در برخی مناطق محلی نسبت به حفاظت از تالاب‌ها، سیستم ناقص حفاظتی و مدیریتی برای تالاب‌ها و منابع مالی ناکافی، که سرعت فرایند تلاش برای حفاظت و مدیریت تالاب‌ها را کاهش می‌دهند. به طور کلی، کاهش مساحت تالاب‌های طبیعی و تضعیف کارکردهای آن‌ها هنوز به طور موثر مورد توجه قرار نگرفته‌اند.

نمودار ۱-۱: سهم انواع مختلف تالاب در چین

۱.۱.۲. بررسی انواع اصلی تالاب در چین

با استناد به نخستین فهرست برداری ملی از منابع تالاب‌ها در چین (۲۰۰۱-۱۹۹۵) که توسط اداره جنگلداری کشور (SFA) سازمان‌دهی شد، ۵ دسته تالاب در چین شناسایی شده است، از جمله مرداب‌ها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها، تالاب‌های ساحلی و دریایی و تالاب‌های انسان‌ساخت. در این میان ۲۸ گونه، از جمله مرداب‌های علفی، مرداب درختچه‌ای، مرداب جنگلی و مرداب نمکی درون خشکی، دریاچه‌های دائمی یا فصلی آب شور یا آب شیرین، رودخانه‌های دائمی یا فصلی، دشت‌های سیلابی، باتلاق حرا، ساحل گلی یا صخره‌ای، مصب رود و دلتا، آب‌بند و آبگیر وجود دارند، که تقریباً همه انواع تالاب شناخته شده از سوی کنوانسیون تالابی رامسر را در بر می‌گیرد.

(۱) مرداب‌ها: ۹۶٫۵٪ از مرداب‌های چین را می‌توان در جلگه‌های سونگ‌هواجیانگ - ننجیانگ در شمال شرق چین، فلات چینگهای - تبت و علفزارهای واقع در غرب استان سیچوان، و هم‌چنین در خشکی‌های مغولستان مرکزی، گانسو و زین‌جیانگ در غرب چین، که روی هم رفته مساحتی کمتر از ۶۶٫۵٪ از کل کشور را در بر می‌گیرند، یافت. به‌طور مشخص، حدود ۵۵٫۷٪ از مرداب‌ها در نواحی همچون هیلونگ‌جیانگ، جیلین، مغولستان مرکزی، گانسو و سیچوان، که طی تاریخ مناطق کشاورزی و چراگاه‌ها را، بیشتر از طریق تغییر کاربری مرداب‌ها، گسترش داده‌اند متمرکز شده، ولی تنها ۲۸٫۸٪ از کل مساحت چین را در بر می‌گیرند.

(۲) دریاچه‌ها: بیش از ۹۵٫۶٪ از دریاچه‌های چین در فلات چینگهای - تبت، بازه‌های میانی و پایینی رودهای یانگ‌تسه و هواپیهه، خشکی‌های مغولستان مرکزی و زینجیانگ، بازه‌های پایینی رود زرد و رود هاییهه، و نیز حوضه رود سونگ‌هواجیانگ - ننجیانگ در شمال شرق چین واقع شده‌اند. حدود ۳۶٫۲٪ از این دریاچه‌ها، عمدتاً در بخش‌های میانی و پایینی رودهای یانگ‌تسه و هواپیهه، بازه‌های پایینی حوضه رودهای زرد و سونگ‌هواجیانگ - ننجیانگ توزیع شده‌اند، که منطقه‌ای پرجمعیت با فعالیت‌های اقتصادی زیاد است و مساحت آن کمتر از ۱۹٫۱٪ کل خشکی‌های کشور را در بر می‌گیرد.

(۳) رودخانه‌ها: در رابطه با حوضه رودخانه، بیشتر رودهای چین، یا ۶۰٫۷٪ آن‌ها، در مناطقی هم‌چون حوضه رودهای یانگ‌تسه و هواپیهه، حوضه رودهای زرد و هاییهه، حوضه رود سونگ‌هواجیانگ - لیاووهه، رود پرل و مناطق ساحلی جنوب شرقی متمرکز شده‌اند، که مساحتی معادل ۲۶٫۱٪ از کل خشکی را پوشش می‌دهند؛ در حالی که تنها ۲۶٫۱٪ از رودها درون فلات چینگهای - تبت، مغولستان مرکزی، گانسو و زینگ‌جیانگ جریان دارند، که ۵۵٫۱٪ از کل مساحت خشکی‌های چین را پوشش می‌دهند.

(۴) تالاب‌های ساحلی و دریایی: تالاب‌های ساحلی شمال خلیج هانگژو بیشتر از پهنه‌های گلی و مصب‌ها تشکیل می‌شوند که ۵۷٫۹٪ از کل مساحت تالاب‌های ساحلی سرتاسر چین را پوشش می‌دهند؛ در حالی که جنگل‌های حرا و مصب‌ها، با مساحت ۴۲٫۱٪، را عمدتاً می‌توان در خلیج هانگژو یافت. به‌طور

مشخص، ۷۹٫۹٪ از تالاب‌های ساحلی در هفت استان / بخش ساحلی توسعه یافته از لحاظ اقتصادی، شامل لیاونینگ، تیانجین، شاندونگ، جیانگسو، شانگهای، ژجیانگ و گوانگدونگ توزیع شده‌اند، که ۴۸٪ از کل مساحت استان‌ها / بخش‌های ساحلی چین را در بر می‌گیرند.

۵) آب بندها و آبگیرها: آب بندها و آبگیرها، به عنوان انواع اصلی تالاب‌های انسان ساخت با کارکرد طبیعی قابل توجه، عمدتاً از طریق ساخت تاسیسات حفاظت از آب یا توسعه آب‌کشت شکل می‌گیرند. بخش عمده آن‌ها، معادل ۶۲٫۲٪، در نواحی که از منابع آب غنی تری برخوردارند و در زمینه آبی‌پروزی توسعه بیشتری یافته‌اند، از جمله بازه‌های میانی رود یانگ تسه، پایین دست رود زرد، جلگه شمال شرق چین و نیز گوانگدونگ، ژجیانگ و هاینان، که ۳۸٫۵٪ از کل مساحت خشکی‌های چین را پوشش می‌دهند، توزیع شده‌اند.

در بحث توزیع جغرافیایی تالاب‌های طبیعی و آب بندها و آبگیرهای انسان ساخت در چین، با وجود این که نواحی غربی با برخورداری از خشکی‌های وسیع، در حال توسعه بودن، قرار گرفتن در بالادست رودخانه‌های عظیم و توزیع گسترده انواع مختلف تالاب شناخته می‌شوند، ولی همچنان بیشترین تمرکز تالاب‌ها در نواحی شرقی و مرکزی، به ویژه در بازه‌های میانی و پایینی حوضه رود یانگ تسه، پایین دست رود زرد و شمال شرق چین قرار دارد، جایی که از تاریخی طولانی در زمینه رشد اجتماعی - اقتصادی، جمعیت زیاد و فعالیت‌های بیشتر در کشاورزی و صنعتی برخوردار می‌باشد.

۱.۱.۳ نقش مهم تالاب‌ها در ارتقای ایمنی اکولوژیکی و توسعه اجتماعی - اقتصادی در چین

تالاب به عنوان منبع ذخیره آب و تصفیه‌کننده آن، نقشی حیاتی در حفظ امنیت آب منطقه ایفا می‌کند. در چین، حدود ۲٫۷ تریلیون تن از منابع آب، یا ۹۶٪ از منابع قابل استفاده آب شیرین کشور، در تالاب‌ها ذخیره شده است. بسیاری از رودخانه‌های آسیا، از جمله یانگ تسه، رود زرد، لنتسنگ (مکونگ)، گنگ و رودهای ایندوس، از تالاب‌های مرتفع در هیمالایا سرچشمه می‌گیرند و منابع آب ۱.۵ میلیارد انسان ساکن این قاره را تامین می‌کنند. به طور خاص در چین، ۲۵٪، ۴۹٪ و ۱۵٪ از حجم آب رودخانه‌های یانگ تسه، زرد و لنتسنگ از طریق تالاب سانجیانگ یونگ تامین می‌شود. رودخانه لنتسنگ، به طور خاص، نقشی حیاتی در حفظ ایمنی اکولوژیکی پنج کشور جنوب شرق آسیا که در طول بازه پایینی آن قرار دارند ایفا می‌کند. علاوه بر این، تالاب در از بین بردن آلودگی و تصفیه آب نیز موثر است. آزمایش‌هایی که در پکن انجام شده نشان داده‌اند آب دارای کیفیت پایین در سطح ۵ می‌تواند پس از عبور از نواحی تالابی بهبود یافته و به سطح ۳ یا حتی بالاتر ارتقا یابد.

به علاوه، تالاب در جذب و ذخیره کربن نقشی حیاتی ایفا می‌کند. با استناد به IPCC، حدود ۲٫۴۸ تریلیون تن کربن در اکوسیستم خاکی جهانی ذخیره شده، که ۵۰۰ میلیارد تن از آن در تورب زارها تجزیه می‌شود، که کمتر از ۴٪ سطح خشکی را پوشش می‌دهند. در چین، ۴٫۷ میلیارد تن کربن در تالاب‌های مردابی ذخیره شده، که ۱٫۹ میلیارد تن از آن در مرداب‌های روئراگی است، که نقشی مهم در کنترل آزادسازی CO₂ دارد. در عین حال، تالاب‌ها در تعدیل

آب و هوای منطقه ای نقشی مهم ایفا می‌کنند. مطالعه علمی نشان می‌دهد که دمای دریاچه بوستن در منطقه خودمختار شینجیانگ اویغور در شمال غرب چین، ۴-۲ درجه سانتیگراد کمتر از نواحی بیابانی اطراف است.

تالاب را سوپرمارکت بیولوژیکی و بانک ژن گونه‌ها نیز می‌نامند. تالاب‌های طبیعی زیست بوم‌های ایده‌آل بسیاری از جانوران و گیاهان آبی هستند. آن‌ها هم چنین سایت‌های اقامت موقت، مهاجرت، قشلاق و زاد و ولد بسیاری از گونه‌های در معرض انقراض، به ویژه پرندگان آبی را فراهم می‌آورند. چین از نظر تنوع زیستی تالاب کشوری غنی است، که پذیرای بسیاری از گونه‌های نادر و در خطر انقراض است؛ از جمله تمساح چینی، دلفین یانگ تسه و اکراس کاکلی که پرنده بومی این کشور است. تالاب‌های طبیعی هم چنین ویژگی‌های ژنتیکی بسیاری از گونه‌ها را حفظ می‌کنند، که پتانسیل بالایی در ارتقای توسعه اجتماعی-اقتصادی دارند. به عنوان مثال، تمدن باستانی همودو، با استفاده از ژن برنج وحشی میزان زیادی محصول برنج تولید کرد، و از این طریق در زمینه تولید برنج تاریخ ساز شد.

تالاب‌ها زمینه لازم برای توسعه اجتماعی-اقتصادی انسان‌ها را فراهم می‌آورند. محصولات و کارکردهای فیزیکی که مستقیماً توسط تالاب‌ها عرضه می‌شوند، از جمله جانوران (به ویژه ماهیان)، گیاهان، حمل و نقل، دارو و انرژی، نقشی حیاتی در ارتقای توسعه اجتماعی در چین ایفا می‌کنند. تخمین زده می‌شود که حدود ۳۰۰ میلیون چینی به طور مستقیم یا غیرمستقیم از محصولات به دست آمده از تالاب، که ارزش اقتصادی کل آن‌ها ۲۰۷ تریلیون یوان است، بهره‌مند می‌شوند.

تالاب گهواره تمدن بشری است. تا چندین هزار سال قبل، اجداد ما هنوز در نزدیکی مرداب‌ها و علفزارها زندگی کوچ‌نشین داشتند. آن‌ها طی فرایند تاریخی وابستگی به تالاب‌ها، تمدن بشری درخشان و متنوعی را ساختند. تمدن باستانی چین می‌تواند ریشه‌های خود را در رودخانه زرد بیابد. در میان گروه‌های قومی، بسیاری از دریاچه‌ها به عنوان دریاچه‌های مقدس شناخته شده و مکان‌هایی مهم برای فعالیت‌های مذهبی به شمار می‌آیند. به عنوان مثال، بودایی‌های تبت دریاچه نامکو و دریاچه ماناسارووارا به عنوان دریاچه‌های مقدس خود پرستش می‌کنند. هر چهار برج معروف چین (برج یلو کرین، برج یوئیانگ، پاولیون پرنس تنگ و برج استورک) در حوضه‌های تالاب‌ها و اطراف آن‌ها واقع شده‌اند، و بسیاری از شاهکارهای ادبی حول این موضوعات نسل به نسل منتقل شده‌اند.

۱.۱.۴. نواحی تالابی چین که به عنوان سایت‌های رامسر فهرست شده‌اند

طبق ضوابط کنوانسیون تالابی رامسر برای ثبت رامسر سایت‌ها، روی هم رفته ۳۶ منطقه تالابی در چین به عنوان سایت‌های رامسر ثبت شده‌اند، از جمله ژالونگ در هیلونگ جیانگ، ژیانگهای در جیلین، دونگژاینگ در هاینان، نیائودو در کینگهای، دریاچه پویانگ در ژیانگزی، دریاچه دونگتینگ شرقی در هونان، و مایپو در هنگ‌کنگ، در میان سایرین.

۱.۲. وضعیت کنونی حفاظت و مدیریت تالابها در چین

۱.۲.۱. مقدمه‌ای بر تلاش‌های صورت گرفته برای حفاظت و مدیریت تالابها در چین

۱) دولت چین تلاش برای حفاظت از تالابها را در اولویت قرار داده است

حفاظت از تالابها به یکی از موضوعات مورد تمرکز دولت و عموم مردم تبدیل شده است. آگاهی عمومی و اقدام در جهت حفاظت از تالاب به واسطه ایفای نقش مثال‌زدنی مقامات رسمی و هم‌چنین کمپین‌های آموزش عموم، افزایش یافته است.

۲) سیاست و قانون‌گذاری در زمینه حفاظت از تالابها ارتقا یافته است.

پس از سیل فاجعه‌بار رود یانگ تسه در سال ۱۹۹۸، شورای دولتی چین دستورالعملی برای یکپارچه‌سازی کنترل سیل (به‌عنوان مثال از بین بردن زمین‌های پست ساحلی به منظور انحراف سیلاب و بازگرداندن زمین‌های زراعی به دریاچه‌ها) با احیای تالابها صادر کرد، که به واسطه آن تلاش برای حفاظت از تالابها وارد مرحله‌ای جدید شد. طی سالیان اخیر، اداره جنگلداری کشور (SFA)، در هماهنگی با سایر سازمان‌ها، تحقیقات و پروژه‌های آزمایشی را در ارتباط با برخی سیاست‌های آینده‌نگر از جمله پرداخت برای منافع اکوسیستم و تجدید اکولوژیکی ذخایر آب به اجرا در آورده و پیشرفت‌های خوبی نیز حاصل شده است. از دیدگاه حقوقی، قوانینی ترویج شده و به اجرا در آمده است؛ از جمله قانون مدیریت کاربری حوزه دریاها، قانون ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA)، قانون آب و قانون کنترل آلودگی آب، که به حفاظت از تالابها مربوط می‌شوند. به‌طور خاص، قانون ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، پروژه‌های حفاظت از تالاب را با حوزه مورد تایید EIA ادغام کرده است. تا کنون، اداره جنگلداری کشور پیش‌نویس مقررات ملی درباره تالابها را آماده کرده، که پیش از ارایه به اداره امور حقوقی شورای دولتی برای کسب تاییدیه، در ترکیب با داده‌های نهادهای مرتبط نهایی خواهد شد. در عین حال، تلاش برای قانون‌گذاری در زمینه حفاظت از تالاب در سطح بومی نیز پیشرفت خوبی داشته است.

۳) موسسات مرتبط با حفاظت و مدیریت تالاب تاسیس و تقویت شده‌اند.

در سال ۲۰۰۸، شورای دولتی به اداره جنگلداری کشور اجازه داد تا مسئولیت سازمان‌دهی، هماهنگ‌سازی، هدایت و نظارت بر حفاظت و مدیریت تالاب‌های ملی، و اجرای کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط را بر عهده گیرد. پیش از آن در آگوست ۲۰۰۵، دولت مرکزی با استقرار مرکز مدیریت تالابها (WMC) وابسته به اداره جنگلداری کشور (دفتر اجرایی کنوانسیون رامسر در چین) موافقت کرد. کمیسیون ملی چین در اجرای کنوانسیون رامسر، که از اداره جنگلداری کشور- نهاد اصلی و ۱۵ نهاد دیگر تشکیل می‌شود، و اولین نمونه از نوع خود در چین است، با موافقت شورای دولتی در آگوست ۲۰۰۷ استقرار یافت. این کمیسیون ظرفیت سازمانی اجرای کنوانسیون‌های بین‌المللی را افزایش داد و در ارتقای تلاش‌ها برای حفاظت از تالابها در چین مشارکت خواهد کرد. در عین حال، موسسات حفاظت از تالاب در سطح استانی توسط مراجع جنگلداری بهسازی شده‌اند. در فرایند اجرای برنامه ملی تالابها و سایر پروژه‌ها، ظرفیت مدیریتی برخی تالاب‌های حائز

اهمیت ملی و بین‌المللی، و هم‌چنین پارک‌های تالابی ملی، افزایش یافته است. به واسطه ظرفیت‌سازی مرکز مدیریت تالاب‌ها و رهنمودهای آن برای سازمان‌های بومی، یک سیستم قوی متشکل از موسسات حفاظت و مدیریت تالاب در سطوح مختلف در حال توسعه است، که بنیانی مستحکم برای بهبود این تلاش‌ها در سرتاسر کشور می‌سازد.

۴) برنامه‌ریزی راهبردی ملی در زمینه حفاظت از تالاب‌ها به اجرا درآمده است.

(الف) برنامه ویژه‌ای برای حفاظت از تالاب‌ها توسعه یافته است. به‌عنوان مثال، برنامه اقدام ملی برای حفاظت از تالاب‌های چین در سال ۲۰۰۰ تهیه شد، که اقدامات مشترک برای بهبود حفاظت از تالاب را تعیین کرد. در شش طرح اصلی جنگلداری ملی، حفاظت تالاب‌ها به‌عنوان یکی از اجزای اصلی آمده و با حفاظت از حیات وحش ملی و برنامه توسعه حفظ طبیعت ادغام شده است. در سال ۲۰۰۲، تحقیق موضوعی حول راهبرد حفاظت از تالاب، به‌عنوان یکی از اجزای اصلی تحقیق راهبردی جنگلداری پایدار در چین، تکمیل شد. در سال ۲۰۰۳، طرح ملی حفاظت از تالاب (۲۰۰۲-۲۰۳۰) مورد تایید شورای ملی قرار گرفت و در سال ۲۰۰۵، طرح اجرای برنامه ملی حفاظت از تالاب‌های چین (۲۰۰۵-۲۰۱۰)، که به‌طور مشترک توسط اداره جنگلداری کشور و ۹ سازمان دیگر تهیه شده بود، به تصویب شورای دولتی رسید، که تعدادی از پروژه‌های کلیدی مرتبط با حفاظت و احیای تالاب، بازنمایی بهره‌برداری پایدار و ظرفیت‌سازی در چین را مشخص کرد و در سال ۲۰۰۶ رسماً راه‌اندازی شد. طی سه سال آینده، بیش از ۲۰۰ پروژه مرتبط با تالاب مورد تایید اداره جنگلداری کشور و بخش‌های مرتبط قرار گرفته است، که دولت مرکزی ۸۰۰ میلیون برای آن‌ها سرمایه‌گذاری کرده و از این میان نزدیک به ۱۰۰ پروژه اجرا شده یا در حال اجرا هستند.

(ب) در برنامه‌ریزی ویژه برای طرح‌هایی از قبیل حفاظت از جنگل‌های طبیعی،^۱ Grain for Green، ساخت جنگل‌های پناهگاهی ساحلی، حفاظت و توسعه اکولوژیکی در حفاظت از طبیعت چین‌گهای سانجیانگ یوان که بخش جنگلداری عهده‌دار آن‌هاست، حفاظت و احیای تالاب‌ها به‌عنوان یکی از بخش‌های اصلی در نظر گرفته شده و از این نظر نقشی مهم ایفا می‌کند.

(پ) حفاظت از تالاب در برنامه‌ریزی‌های بخش‌های مرتبط مورد تاکید قرار گرفته است. به‌عنوان مثال، حفاظت از تالاب‌های ساحلی در پهنه بندی ملی عملکرد دریایی که توسط اداره اقیانوس‌های دولت تهیه شده در اولویت قرار گرفته است. در حالی که برنامه‌ریزی یکپارچه حفاظت از منابع آب ملی توسط وزارت منابع آب فراهم می‌شود، نیازهای کاربری اکولوژیکی آب مورد ارزیابی اولیه قرار گرفته و حفاظت از تالاب‌ها در مدیریت یکپارچه حوضه رودخانه گنجانده می‌شود. علاوه بر این، حفاظت و احیای تالاب به‌عنوان یکی از معیارهای اصلی کنترل آلودگی برخی از رودخانه‌ها و دریاچه‌های اصلی چین از جمله رودخانه‌های هواپهه، هایهه، لیائوهه و دریاچه‌های تایهه، چائوهه و دیناچی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

(ت) برنامه‌های بلندمدت و طرح اجرای برنامه‌ها در سطح بومی توسعه یافته، اهداف، ماموریت‌ها

۱- Grain for green چین برنامه Grain for Green را در سال ۱۹۹۹ به‌عنوان برنامه‌ای حفاظتی که برای کاهش یا جلوگیری از بروز سیل و فرسایش خاک آغاز کرد. این برنامه مثالی از پرداخت برای خدمات اکوسیستمی می‌باشد که به حل معضلات زیست محیطی در چین کمک می‌کند.

و معیارهای حفاظت و احیای تالاب را مشخص کرده‌اند و تعدادی از پروژه‌های اصلی برای اجرا اولویت یافته‌اند. به واسطه اقدامات صورت گرفته در سطح سایت‌های ملی، منطقه‌ای و بومی، تعدادی از تالاب‌های ملی نمونه تحت حفاظت موثر قرار گرفته و کارکردهای بیولوژیکی برخی تالاب‌های تنزل یافته به طور پیوسته بهبود یافته و مدل‌های نمونه برای استفاده پایدار از تالاب استقرار یافته‌اند.

۵) سیستم شبکه حفاظت از تالاب تقویت شده است.

طی سال‌های اخیر، فرایند توسعه ذخیره‌گاه‌های طبیعی مرتبط با تالاب‌ها در سطح ملی تسریع یافته و برخی از تالاب‌های طبیعی حفظ شده‌اند. تا کنون بیش از ۵۵ ذخیره‌گاه ملی طبیعی تالابی در سرتاسر کشور ساخته شده است. در عین حال، تعدادی پارک تالابی و منطقه حفاظت شده تالابی نیز تاسیس شده، که تلاش برای حفاظت و مدیریت تالاب را بهبود بخشیده است. در حال حاضر، یک سیستم حفاظت و مدیریت تالاب در چین در حال توسعه است، که بر ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی تمرکز داشته و با پارک‌های تالابی و مناطق حفاظت شده تکمیل می‌شود، و از این طریق ۴۷٪ یا بیش از ۱۷ میلیون هکتار از تالاب‌های طبیعی مورد حفاظت موثر قرار می‌گیرند.

۶) تبلیغات، آموزش و پرورش و فعالیت‌های آموزشی پویا در زمینه حفاظت از تالاب‌ها انجام گرفته است.

جهت اجرای فعالیت‌های گسترده CEPA در زمینه حفاظت از تالاب‌ها، باید از فرصت‌هایی هم‌چون «روز تالاب‌ها»، «اقدام سفیر تالاب»، «جشنواره پرنده‌نگری»، «اردوی زمستانی»، «اردوی تابستانی» و موارد دیگر، حداکثر استفاده را برد و از رسانه‌هایی هم‌چون تلویزیون، روزنامه، گاهنامه و مجله نیز استفاده کرد. علاوه بر این، باید با مدارس و نهادهای غیردولتی نیز برای آموزش کارکنان حفاظت از تالاب همکاری کرد. به منظور دستیابی به نتایج بهتر در کمپین‌های تبلیغاتی، دفتر حفاظت و مدیریت تالاب‌های اداره جنگلداری کشور، یک وب‌سایت «تالاب‌های چین» (www.shidi.org) راه‌اندازی کرده تا از طریق مزایای شبکه در حفاظت از تالاب‌ها و افزایش سطح آگاهی عمومی، تلاش‌های تبلیغاتی را گسترش دهد.

۷) اجرای کنوانسیون رامسر و همکاری بین‌المللی بهبود یافته است.

چین پس از پیوستن به کنوانسیون رامسر در سال ۱۹۹۲، در فعالیت‌های گوناگون کنوانسیون، در زمینه حفاظت شرکت کرده و دستاوردهای قابل توجهی در این زمینه داشته است. چین در جلسات متعاهدین کنوانسیون رامسر شرکت کرده، تصمیم‌ها و اقدامات کنوانسیون در رابطه با رامسر سایت‌ها را توسعه داده و به اجرا درآورده، نظارت را تقویت کرده و همکاری بین‌المللی در زمینه حفاظت از تالاب را بهبود بخشیده است. در نتیجه این اقدامات، دستاوردهای بزرگ دولت چین در زمینه حفاظت از تالاب‌ها مورد تحسین جامعه جهانی قرار گرفته است. از آن جمله می‌توان به جایزه Gift to the Earth، جایزه قدردانی جهانی برای حفاظت

۱- Gift to the earth (هدیه به زمین): یک مراسم عمومی می‌باشد که توسط صندوق جهانی حفاظت از طبیعت، سازمان حفاظت جهانی در خصوص یک اقدام شاخص حفاظتی توسط دولت، یک شرکت یا سایر ارگان‌ها برگزار می‌شود.

و استفاده خردمندان از تالاب از سوی سازمان بین المللی تالاب ها، جایزه علمی تالاب و جایزه رهبری حفاظت در کنار سایر موارد اشاره کرد.

۱.۲.۲. رویکردهای اصلی حفاظت از تالاب در چین

در حال حاضر، چین از طریق سه رویکرد اصلی از تالاب های طبیعی حفاظت می کند: ذخیره گاه طبیعی، حوضه های تالابی مهم، و پارک های تالابی. به علاوه، سایر رویکردها، از جمله پارک جنگلی، مناظر و سایت های تاریخی، مناطق حفاظت شده منابع آب، چشم اندازهای منابع آب و پارک های ساحلی، نیز نقش خود را در حفاظت از تالاب ها ایفا کرده اند.

۱) ذخیره گاه طبیعی

ذخیره گاه های طبیعی چین در سطوح ملی، استانی، بخشی و کشوری یافت می شوند. بسیاری از مناطق تالابی، هرچند نه فقط به منظور حفاظت از تالاب ها، به عنوان ذخیره گاه های طبیعی ثبت شده اند. تالاب درون خشکی به طور مشخص در طبقه بندی ذخیره گاه های طبیعی قرار گرفته است. از این نظر، ذخیره گاه های طبیعی عملاً نقشی مهم در حفاظت تالاب ها در چین ایفا کرده اند.

۲) فهرست نمودن مناطق مهم تالابی

تالاب های با اهمیت ملی و بین المللی جزء حوضه های مهم تالابی به شمار می روند. تالاب های با اهمیت بین المللی، یا رامسر سایت ها در چین، توسط دفتر اجرایی کنوانسیون رامسر در اداره جنگلداری کشور، مطابق با مقررات و الزامات کنوانسیون مشخص می شوند، در حالی که تالاب های مهم ملی چین توسط تعدادی از آژانس ها و موسسات (به عنوان مثال اداره جنگلداری ملی، وزارت علوم و فناوری، وزارت زمین و منابع، وزارت منابع آب، وزارت مسکن و توسعه شهری - روستایی - MOHURD، وزارت حمل و نقل، وزارت حفاظت از محیط زیست و دانشکده علوم چین) و با توجه به ضوابط تالاب های مهم ملی تعیین می شوند. فهرست نمودن حوضه های مهم تالابی، شیوه ای خاص برای حفاظت از تالاب ها است که طبق درخواست کنوانسیون رامسر، متعهدین این کنوانسیون باید از آن پیروی کنند.

۳) پارک های تالابی

در حال حاضر، پارک های تالابی چین، پارک های تالابی مشخص شده توسط اداره جنگلداری کشور، پارک های تالابی بومی تعیین شده توسط دولت های محلی و پارک های تالابی شهری ملی تعیین شده از سوی وزارت مسکن و توسعه شهری - روستایی که در سیستم زمین های سبز شهری جای می گیرند را شامل می شوند. پارک تالابی رویکردی برای حفاظت و کاربری تالاب است و از سوی دولت های محلی در پاسخ به بخشنامه اداره کل بهبود حفاظت و مدیریت تالاب ها (GFB[2004]#50) اتخاذ شده است. در مقایسه با ذخیره گاه های طبیعی، پارک های تالابی می توانند برای افزایش آگاهی عموم و فعالیت های اکوتوریستی

مبتنی بر حوضه‌های تالابی احیا شده یا انسان ساخت مورد استفاده قرار گیرند.

۴) سایر رویکردها در زمینه حفاظت از تالاب‌ها

علاوه بر سه رویکرد اصلی که در بالا به آن‌ها اشاره شد، چند رویکرد دیگر، از جمله پارک جنگلی، مناظر طبیعی و سایت‌های تاریخی و چشم‌اندازهای منابع آب حفاظت شده و پارک‌های ساحلی نیز می‌توانند با در نظر گرفتن حفاظت اکولوژیکی طبیعی در مقررات مربوطه، به‌ویژه مقررات مربوط به چشم‌اندازهای منابع آب و مناطق حفاظت شده منابع آب، مفید واقع شوند.

۱.۲.۳. دستاوردهای مهم در زمینه حفاظت از تالاب در چین

اولاً، تاسیس ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی، موثرترین اقدام برای حفاظت از تالاب طبیعی و تنوع گونه‌های آن در چین بوده است. از سال ۱۹۷۰ تا پایان جولای ۱۹۹۲ که چین به کنوانسیون رامسر پیوست، بیش از ۱۵۰ ذخیره‌گاه طبیعی در سرتاسر کشور ایجاد شد که مساحتی معادل $۱۰^۴ \times ۹۷۰,۵$ هکتار را پوشش می‌داد. از سال ۱۹۹۲ به این طرف، به‌ویژه پس از انتشار مقررات ذخیره‌گاه‌های طبیعی («مقررات»)، چین تلاش خود برای تاسیس ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی افزایش داده است. با استناد به شبکه تالاب‌های چین، از پایان سال ۱۹۹۹، مجموع ۲۶۲ ذخیره‌گاه طبیعی تالابی (با مساحت $۱۰^۴ \times ۱۵۵۱$ هکتار) ساخته شده، که از این میان ۳۹ ذخیره‌گاه در سطح ملی (با مساحت $۱۰^۴ \times ۳۳۰,۷$ هکتار)، ۸۵ ذخیره‌گاه در سطح استانی (با مساحت $۱۰^۴ \times ۱۰۳۰$ هکتار) و ۱۱۶ ذخیره‌گاه در سطح بخش‌ها یا روستاها (با مساحت $۱۰^۴ \times ۱۰۹,۸$ هکتار) بوده است. از پایان سال ۲۰۰۵، تعداد ذخیره‌گاه‌های طبیعی در سطح کشور به ۴۷۳، با مساحتی معادل $۱۰^۴ \times ۴۳۴۶$ هکتار، افزایش یافته است. از جمله $۱۷۱۵ \times ۱۰^۴ \text{ hm}^2$ حوضه تالاب طبیعی افزایش یافته است. در نتیجه این امر، ۴۵٪ از تالاب‌های طبیعی مشمول سیستم ذخیره‌گاه‌های طبیعی شدند. تا پایان سال ۲۰۰۷، این رقم به ۵۵۳ افزایش یافت، که مساحتی معادل $۴۷۸۰ \times ۱۰^۴ \text{ hm}^2$ را در بر می‌گرفت و حدود ۵۰٪ از تالاب‌های طبیعی را تحت حفاظت موثر قرار می‌داد.

دوماً، دولت‌ها در سطوح مختلف در حال ثبت تالاب‌های مهم و حفاظت از آن‌ها هستند، در عین حال که توسعه ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالاب‌ها را ارتقا داده و برنامه اقدام برای حفاظت از تالاب‌ها در چین را به اجرا در می‌آورند. تا روز جهانی تالاب‌ها در سال ۲۰۰۸، مجموع ۳۶ حوضه تالابی در چین به‌عنوان رامسر سایت به ثبت رسیده‌اند؛ از جمله ژالونگ در هیلونگ‌جیانگ، ژیانگ‌های در جیلین، دونگژایگانگ در هاینان، جزیره پرندگان (Bird Island) در چینگ‌های، دریاچه پویانگ در جیانگشی، دریاچه دونگتینگ شرقی در هونان، مای‌پو در هنگ‌کنگ، یانچنگ در جیانگسو، دریاچه دالای در مغولستان مرکزی، مصب شوآنکتای در لیائونینگ، دریاچه لاشیهای در یونان، روئرگای در سیچوان، مصب بیلون در گوانگشی، که تنها تعداد اندکی از این حوضه‌ها را تشکیل داده و مساحتی معادل $۱۰^۴ \times ۳۸۰$ هکتار و ۱,۰۵٪ از کل حوضه‌های تالاب‌های طبیعی کشور را در بر می‌گیرند. در برنامه اقدام حفاظت از تالاب‌ها در چین در سال ۲۰۰۰، مجموع ۱۷۳ تالاب طبیعی با در نظر گرفتن شرایط انواع تالاب‌های طبیعی، حفاظت از گونه‌های در معرض خطر انقراض،

حوضه‌های تالاب‌های طبیعی و جمعیت پرندگان آبی به‌عنوان تالاب‌های حائز اهمیت ملی فهرست شدند، که در هشت ناحیه، از جمله شمال شرق چین، شمال چین، مرکز چین، جنوب غرب چین، مغولستان مرکزی و نواحی چینگهای-تبت، به‌عنوان تالاب‌های حائز اهمیت ملی فهرست شدند. هم‌راستا با طرح حفاظت از تالاب‌های ملی (۲۰۰۳-۲۰۰۴) و برنامه اقدام حفاظت از تالاب‌های ملی (۲۰۱۰-۲۰۰۴)، تلاش برای حفاظت از تالاب‌ها همچنان ادامه دارد.

سوما، در بخشنامه اداره عمومی شورای دولتی حول موضوع حفاظت و مدیریت تالاب‌ها (GFB[2004]#50)، صادر شده در ژوئن ۲۰۰۴، مشخص شد که «می‌توان فرم‌های (روش‌های) مختلفی را برای بهبود حفاظت و مدیریت تالاب‌هایی که هنوز از شرایط لازم برای شناخته شدن به‌عنوان ذخیره‌گاه‌های طبیعی برخوردار نیستند به‌کار گرفت؛ از جمله ساخت مناطق حفاظت شده تالابی یا انواع مختلف پارک‌های تالابی، مطابق با شرایط بومی». از سال ۲۰۰۵، اداره جنگلداری کشور، وزارت پیشین سازندگی (اکنون - وزارت مسکن و توسعه شهری - روستایی)، و سایر بخش‌های مرتبط، شروع به ساخت و مدیریت پارک‌های تالابی ملی یا پارک‌های تالابی شهری ملی در سرتاسر کشور کرده‌اند. از نوامبر ۲۰۰۷، ۱۸ پارک تالابی ملی و ۲۶ پارک تالابی شهری ملی به ترتیب مورد تایید اداره جنگلداری کشور و وزارت مسکن و توسعه شهری - روستایی قرار گرفته‌اند. هم‌زمان، پارک‌های تالابی و سایر اشکال مناطق حفاظت شده نیز از سوی دولت‌های محلی انتخاب شده‌اند. اعداد و ارقام اولیه نشان می‌دهند که حداقل ۱۴۰ نوع مختلف از پارک‌های تالابی ساخته شده یا در حال ساختند، که مساحتی معادل 18×10^4 هکتار را پوشش می‌دهند.

در پایان، با وجود این‌که ۵۰٪ از حوضه‌های تالاب‌های طبیعی در چین به‌عنوان ذخیره‌گاه طبیعی شناخته شده‌اند، توزیع ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی و تالاب‌های طبیعی در چین نامتوازن است. ارقام سال ۲۰۰۳ نشان داد که در نواحی هم‌چون بازه‌های میانی و پایین دست رودخانه‌های یانگ تسه و هواایهه، مصب رود هاییه، جلگه‌های سونگ هواجیانگ - لیائوهه در شمال شرق چین و مناطق ساحلی جنوب شرقی چین، که پرجمعیت‌تر و از نظر اقتصادی پیشرفته‌ترند و ۲۶،۱٪ از کل خشکی‌های کشور را پوشش می‌دهند، با وجود این‌که حوضه‌های تالاب‌های طبیعی آن‌ها ۴۷،۶٪ از زمین‌های تالابی سرتاسر چین را در بر می‌گیرند، ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی این مناطق تنها ۲۳،۶٪ از مجموع ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی کل کشور را شامل می‌شوند. این موضوع نشان می‌دهد که بسیاری از تالاب‌های طبیعی واقع در مناطق مرکزی یا شرقی، به دلیل جمعیت زیاد یا تمرکز فعالیت‌های اقتصادی، به‌عنوان ذخیره‌گاه‌های طبیعی شناخته نشده یا شرایط مناسب برای حفاظت به‌عنوان ذخیره‌گاه طبیعی را ندارند. در چنین شرایطی، دولت‌های محلی این مناطق، به‌ویژه پایین دست رودخانه‌های یانگ تسه، زرد و هواایهه، و هم‌چنین مناطق ساحلی جنوب شرق، برنامه‌ریزی و توسعه پارک‌های تالابی را به اجرا درآورده و از این طریق نقشی مهم در حفاظت از تالاب در این نواحی ایفا کرده‌اند.

۱.۲.۴ نقش تبلیغات و آموزش در حفاظت و مدیریت تالاب‌ها در چین

تبلیغات و آموزش حول موضوع تالاب‌ها، به‌عنوان یکی از وظایف اصلی نهادهای دولتی مرتبط با حفاظت

و مدیریت تالاب در چین، یکی از اجزای جدایی‌ناپذیر اجرای برنامه‌های ملی حفاظت و احیای تالاب‌ها است. این امر به‌عنوان کوششی نوظهور که توجه فزاینده کل جامعه را جلب کرده، هنوز به زمانی نسبتاً طولانی نیاز دارد تا عموم مردم بتوانند اهمیت حفاظت از تالاب را درک کنند. زمان بندی تا حدود زیادی به محتوا، روش‌ها و نتایج تبلیغات و آموزش‌های مرتبط با تالاب وابسته است.

حفاظت از تالاب‌ها بدون سیاست‌گذاری خردمندانه و اولویت بخشی از سوی بخش‌ها و مقامات دولتی در سطوح مختلف، و نیز مشارکت فعال عموم مردم، موفقیت‌آمیز نخواهد بود. هرچند حفاظت از محیط زیست به‌عنوان یک سیاست ملی عمده در نظر گرفته شده، هنوز سطح آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب‌ها پایین است و مواردی چون آسیب رساندن به محیط زیست و تجاوز به حوضه‌های تالابی دائماً رخ می‌دهد. در نتیجه، تنها زمانی می‌توانیم به توسعه پایدار در زمینه حفاظت از تالاب دست یابیم که با اجرای کمپین‌های تبلیغاتی و آموزشی مداوم، امکان درک اهمیت حفاظت از تالاب‌ها و چگونگی حفظ آن‌ها را برای سیاست‌گذاران و عموم مردم فراهم سازیم، حمایت این افراد را جلب کنیم و آن‌ها را در حفاظت از تالاب‌ها مشارکت دهیم.

فصل II: وضعیت فعلی آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالاب‌ها

برای درک بهتر وضع کنونی آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب‌ها و حمایت از برنامه اقدام برای حفاظت از تالاب‌ها در چین، پرسشنامه‌هایی را به منظور تحقیق در این ناحیه طراحی کردیم. روش‌شناسی و بازخوردهای این پژوهش در ادامه آمده است:

۲.۱. روش‌شناسی پژوهش درباره آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب‌ها

۲.۱.۱. گروه‌های هدف

مخاطبین این پژوهش بیشتر شامل کارکنان نهادهای دولتی مرتبط با مدیریت تالاب، عموم مردم در حوضه تالاب‌ها و گروه‌های دانشجویی می‌شود.

۲.۱.۲. طراحی پرسشنامه

در این پژوهش از پرسشنامه‌ای یکسان استفاده شده است، که عمدتاً شامل اجزای زیر می‌شود:

- (۱) ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی اهداف، شامل جنسیت، میزان تحصیلات، سن، محل سکونت، شغل و موقعیت، در کنار سایر موارد؛
- (۲) میزان درک عمومی از «تالاب»
- (۳) کانال (مجرای) درک عمومی از تالاب

۲.۱.۳. شیوه پژوهش

در پرسشنامه بیشتر از سوالات چند گزینه‌ای استفاده شده تا داده‌های لازم برای تحقیق آماری و ارزیابی وضعیت آگاهی گروه‌های اجتماعی مختلف نسبت به حفاظت از تالاب گردآوری شود. بیشتر داده‌ها از اکتبر تا دسامبر ۲۰۰۸ گردآوری شد. روش‌های پایه در ادامه شرح داده شده‌اند:

۱) پژوهش مقدماتی

پس از طراحی پرسشنامه، یک پژوهش مقدماتی در کالج حفاظت از طبیعت دانشگاه جنگلداری پکن انجام دادیم تا مشکلات پرسشنامه را شناسایی کرده و تغییرات لازم برای پژوهش آتی را اعمال کنیم.

۲) پژوهش میدانی

الف) تهیه و بازبینی پیش‌نویس طرح پژوهش میدانی بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهش مقدماتی به منظور فراهم‌سازی رهنمودهای فنی برای پژوهش میدانی؛
ب) شناسایی استان‌ها در سراسر چین برای تحقیقات اصلی، با توجه به موقعیت و ارزش آن‌ها در حفاظت از تالاب‌ها؛

پ) مکاتبه با مدیران ادارات/ نهادهای جنگلداری مسئول مدیریت تالاب در استان‌های مورد بررسی به منظور تعیین مبنای روش‌شناسی و موضوعات مهم این پژوهش و انتخاب یک فرد مشخص به عنوان مسئول پروژه؛

ت) ارسال پرسشنامه و طرح بررسی میدانی برای فرد مسئول پروژه در اداره/ نهاد جنگلداری در استان مورد پژوهش، و مشارکت کارکنان پروژه در پژوهش میدانی برخی از مناطق؛

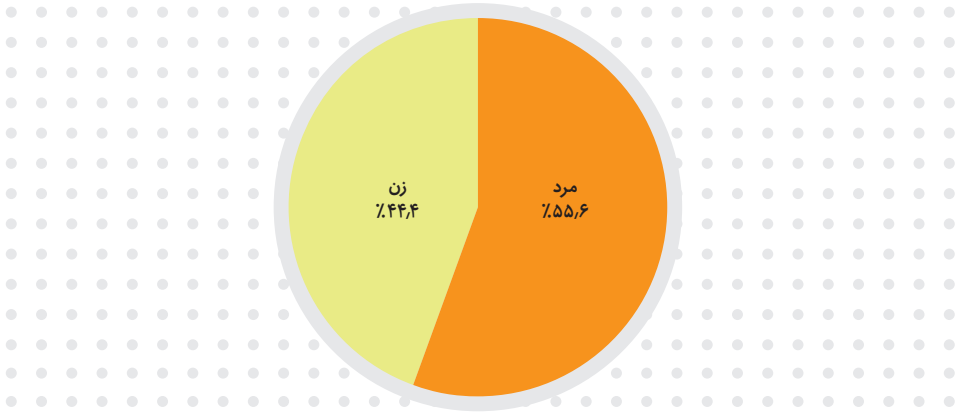
ث) جمع‌آوری و طبقه‌بندی پرسشنامه‌ها. در مجموع ۱۲۳۷ پرسشنامه موثر گردآوری شد و SPSS تجزیه و تحلیل داده‌ها را به اجرا درآورد.

۲.۲. یافته‌ها و تجزیه و تحلیل پژوهش در زمینه آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب

۲.۲.۱. ویژگی‌های گروه‌های هدف

۱) جنسیت

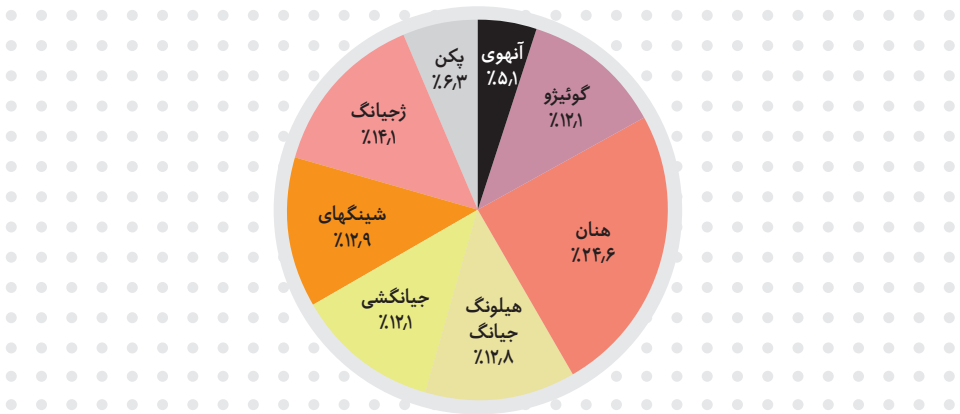
در این پژوهش، ۵۵٫۶٪ از افراد مرد و ۴۴٫۴٪ زن بودند. (نمودار ۱-۲)

نمودار ۱-۲: جنسیت گروه‌های هدف

۲) توزیع جغرافیایی

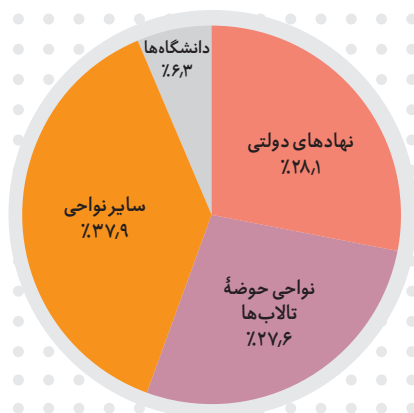
هشت استان / بخش چین در این پژوهش حضور داشتند؛ از جمله پکن، آنهوی، گوئیژو، هنان، هیلونگ جیانگ، جیانگشی، شینگهای و ژجیانگ. به طور خاص در پکن، گروه‌های هدف همگی دانشجویان مقطع کارشناسی بودند.

نمودار ۲-۲: نواحی مورد پژوهش

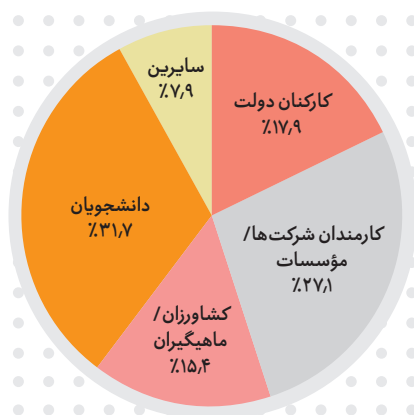
۳) مشاغل

۳۴۸ پرسشنامه از نهادهای دولتی، ۳۴۲ پرسشنامه از نواحی حوضه تالاب‌ها، ۷۸ پرسشنامه از دانشگاه‌ها و ۴۶۹ پرسشنامه از سایر نواحی گردآوری شد. (نمودار ۳-۲)

نمودار ۳-۲: توزیع سایت‌های نمونه‌گیری برای پژوهش

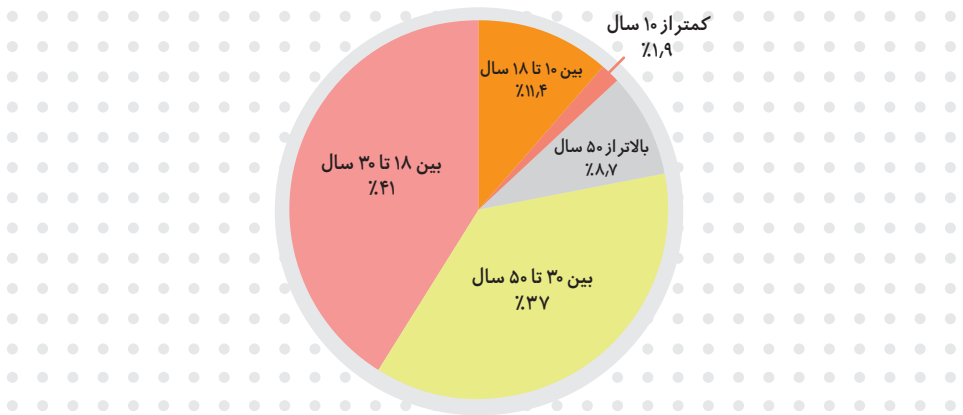
در این پژوهش، کارکنان دولت، کارمندان شرکت‌ها/ موسسات، دانشجویان و کشاورزان / ماهیگیران گروه‌های هدف اصلی بودند، که به ترتیب ۱۷٫۹٪، ۲۷٫۱٪، ۳۱٫۷٪ و ۱۵٫۴٪ از کل پاسخ‌دهندگان را تشکیل می‌دادند (نمودار ۴-۲).

نمودار ۴-۲: مشاغل گروه‌های هدف

سن (۴)

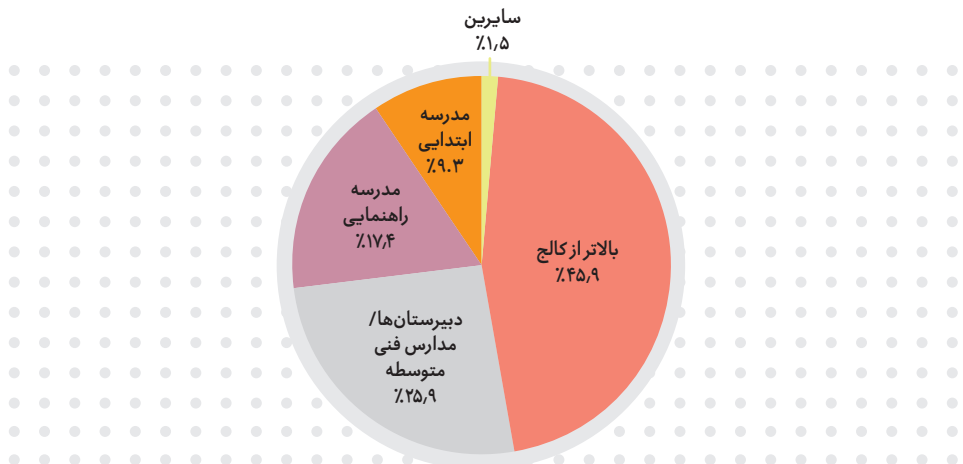
این پژوهش بر گروه‌های هدف ۱۸-۵۰ سال تمرکز داشت، که در میان آن‌ها گروه‌های ۱۸-۳۰ سال ۴۱٪، و گروه‌های ۳۰ تا ۵۰ سال ۳۷٪ از افراد را تشکیل می‌دادند. علاوه بر این، ۲۲٪ از گروه‌های هدف کم‌تر از ۱۸ یا بیشتر از ۵۰ سال سن داشتند.

نمودار ۵-۲: ساختار سنی گروه‌های هدف

میزان تحصیلات (۵)

در این پژوهش، ۴۵٫۹٪ از گروه‌های هدف فارغ‌التحصیلان کالج/ دانشگاه بودند، در حالی که ۲۵٫۹٪ فارغ‌التحصیلان دبیرستان‌ها/ مدارس فنی متوسطه و ۲۸٫۲٪ از مقطع راهنمایی یا پایین‌تر بودند. (نمودار ۶-۲).

نمودار ۶-۲: میزان تحصیلات گروه‌های هدف

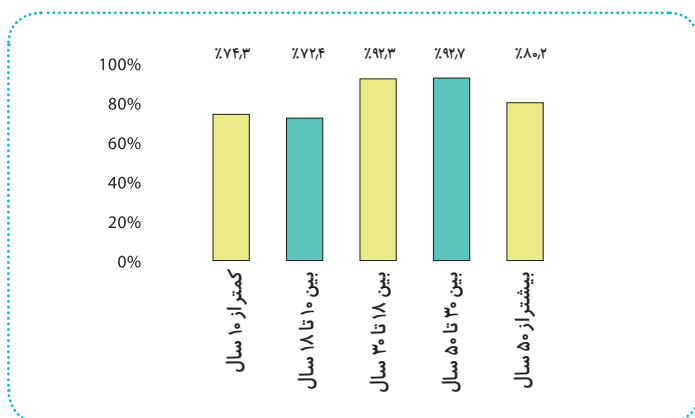
۲.۲.۲. درک عموم مردم از تالاب

به طور کلی، ۸۸٫۵٪ از پاسخ‌دهندگان نسبت به تالاب شناخت داشتند. بیشتر افراد واژه «تالاب» را شنیده بودند. با این وجود، از لحاظ موقعیت جغرافیایی، اطلاعات ساکنین استان‌های هنان و آنهوی از تالاب نسبت به سایر نواحی بسیار پایین‌تر بود، که نشان می‌داد باید کمپین‌های آگاهی‌رسانی عمومی در این دو استان را بهبود بخشیم (نمودار ۷-۲).

نمودار ۷-۲: درک عمومی از تالاب در نواحی مختلف

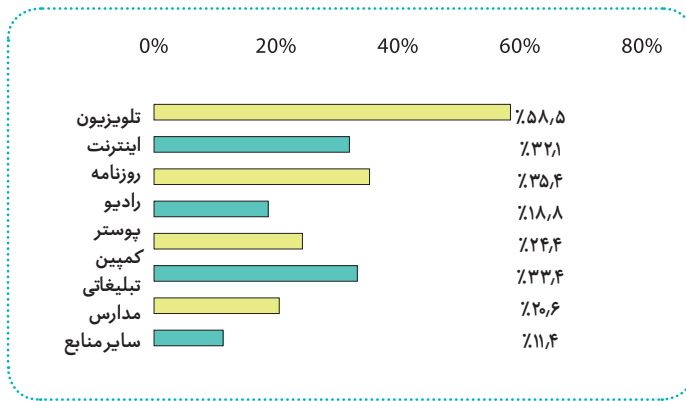
اطلاعات کودکان و نوجوانان نسبت به تالاب در مقایسه با افراد بالغ بسیار کم‌تر بود (نمودار ۸-۲). در نتیجه، تقویت کمپین‌های آگاهی‌رسانی به کودکان و نوجوانان درباره حفاظت از تالاب بسیار حائز اهمیت است.

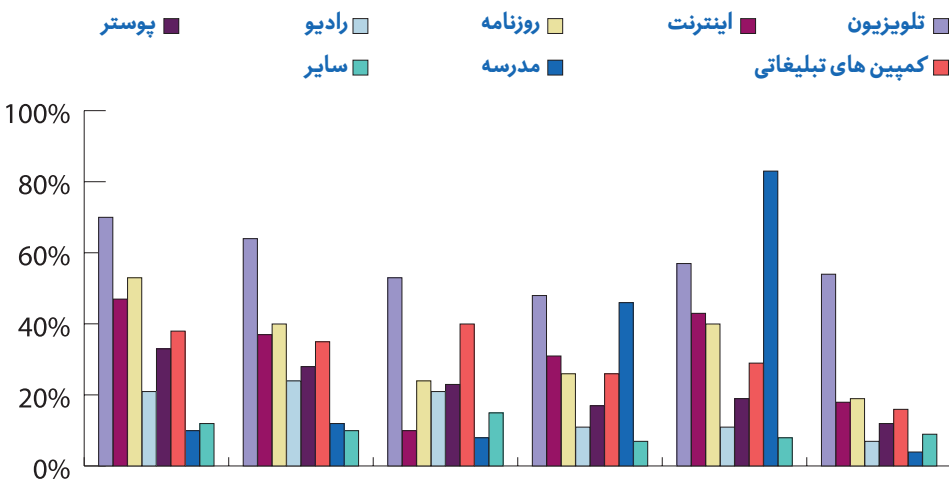
نمودار ۸-۲: درک گروه‌های سنی مختلف از تالاب

۲.۲.۳. منابع اطلاعاتی عموم مردم در زمینه تالاب

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که عموم مردم بیشتر از طریق تلویزیون، و پس از آن روزنامه، اینترنت و کمپین‌های عمومی برای تالاب (نمودار ۹-۲)، با این موضوع آشنا می‌شوند. دانشجویان، به‌ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی، بیشتر در دانشگاه‌ها با تالاب آشنا می‌شوند. می‌توان در نمودار ۱-۲ مشاهده کرد که مدارس ابتدایی و متوسطه در مقایسه با دانشگاه‌ها، کمپین‌های آگاهی‌رسانی کمتری در زمینه تالاب‌ها برگزار می‌کنند. این امر ثابت شده که برگزاری کمپین‌های آگاهی‌رسانی عمومی برای کشاورزان / ماهیگیران، می‌تواند در بالا بردن سطح آگاهی آن‌ها نسبت به تالاب مفید واقع شود. از این رو، کمپین‌های تبلیغاتی در زمینه تالاب‌ها باید طوری تنظیم شوند که بیشتر این گروه خاص را هدف قرار دهند.

نمودار ۹-۲: منابع اطلاعاتی عموم مردم در زمینه تالاب

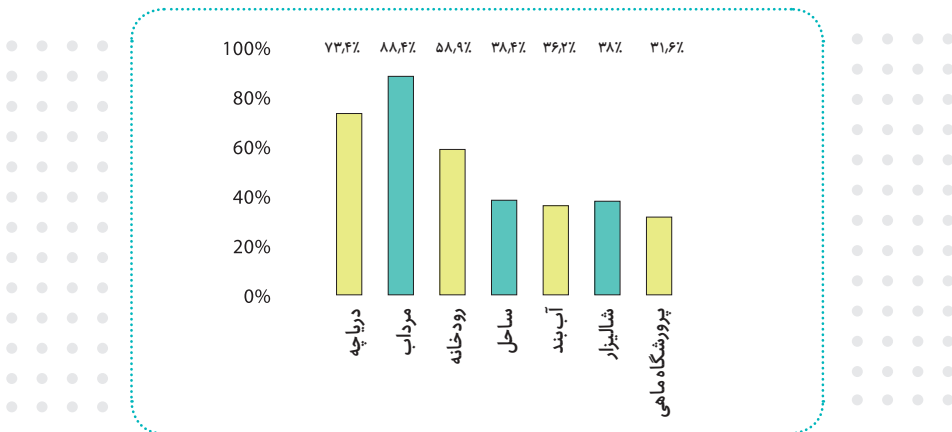

نمودار ۱۰-۲: منابع گروه‌های اجتماعی مختلف برای کسب اطلاعات درباره تالاب‌ها

۲.۲.۴. میزان آگاهی عموم مردم نسبت به تالاب

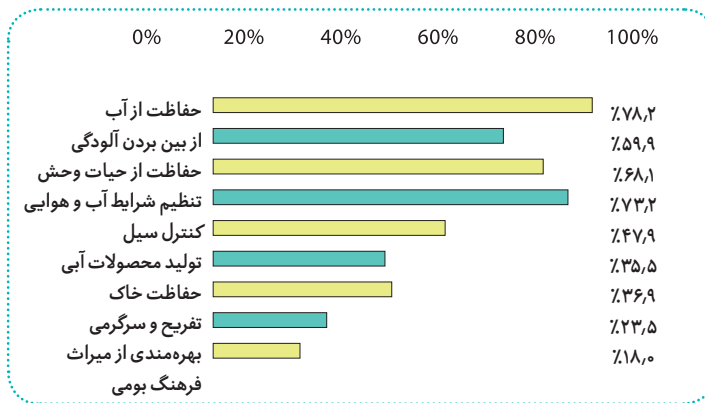
بر اساس تعاریفی که کنوانسیون راسر از تالاب‌ها ارائه نموده، تالاب‌ها شامل «نواحی مردابی، پوداب، زمین‌های توری یا آب، چه طبیعی یا مصنوعی، دائم یا موقت، با آب ساکن یا روان، شیرین، لب‌شور یا شور، شامل نواحی آب‌های بحری که عمقشان در هنگام جزر از شش متر تجاوز نمی‌کند، تعریف می‌شوند. این مناطق می‌توانند شامل نواحی رودکناری یا ساحلی مجاور تالاب‌ها و جزایر یا پهنه‌های آب‌های بحری عمیق‌تر از شش متر درون تالاب‌ها شوند.»

در رابطه با این که «کدام نواحی تالاب محسوب می‌شوند»، تنها ۳،۱۳٪ از پاسخ‌دهندگان پاسخ کامل درست دادند (نمودار ۱۱-۲)، که نشان دهنده درک نسبتاً محدود عموم مردم از تالاب است. بیشتر پاسخ‌دهندگان دریاچه‌ها، مرداب‌ها و رودخانه‌ها را به عنوان تالاب ذکر کردند، ولی بیش از نیمی از آن‌ها سواحل، آب‌بندها، شالیزارها و پرورشگاه‌های ماهیان را جزء تالاب‌ها نمی‌دانستند.

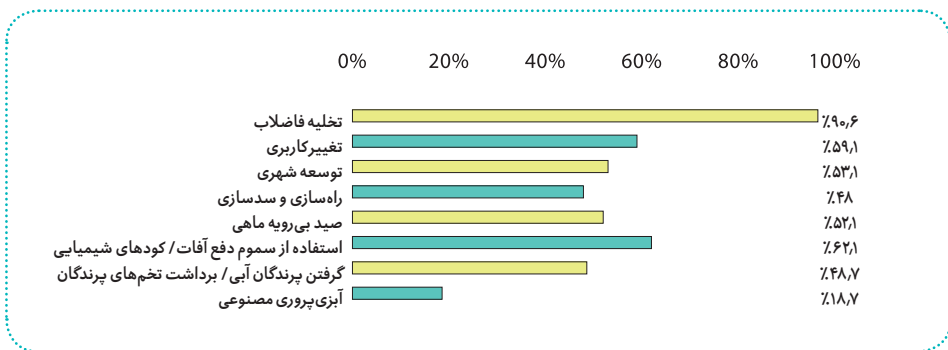

نمودار ۱۱-۲: میزان درک عمومی از انواع مختلف تالاب

بیشتر افراد به این نکته اشاره کردند که تالاب‌ها می‌توانند کارکردهایی همچون حفاظت از آب، تنظیم شرایط آب و هوایی، حفاظت از حیات وحش، از بین بردن آلودگی و سایر موارد داشته باشند، اما تعداد کمی از آن‌ها نسبت به دیگر کارکردهای تالاب از جمله کنترل سیل، تولید محصولات آبی و حفاظت خاک اطلاع داشتند (نمودار ۱۲-۲)، و تعداد کمتری از کارکردهایی چون تفریح و سرگرمی و بهره‌مندی از میراث فرهنگ بومی آگاه بودند.

نمودار ۱۲-۲: آگاهی عمومی از کارکردهای مختلف تالاب

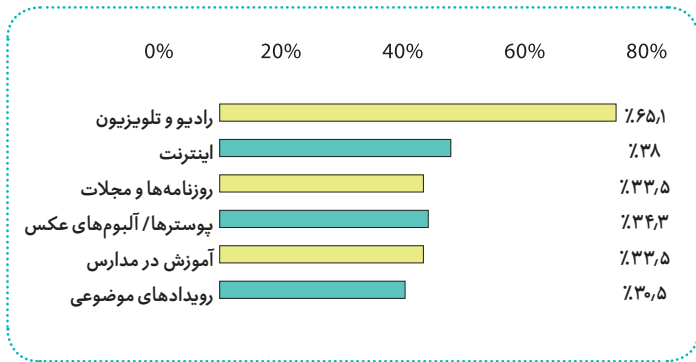

نمودار ۱۳-۲: دیدگاه عموم مردم نسبت به تهدیدات وارد به نواحی

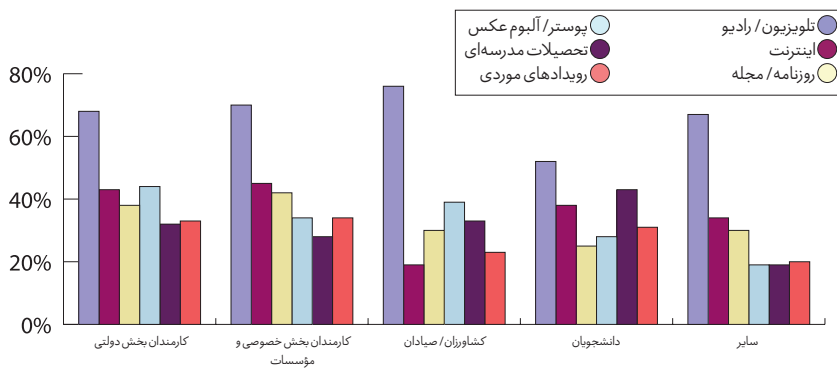
عموما تخلیه فاضلاب به عنوان تهدید اصلی وارد به تالاب شناخته می‌شود، و استفاده از سموم دفع آفات و کودهای شیمیایی، تغییر کاربری، توسعه شهری، صید بیش از حد ماهیان، گرفتن پرندگانی آبی و برداشت تخم‌های پرندگان، راه‌سازی و سدسازی و آبزی پروری مصنوعی بعد از آن قرار دارند (نمودار ۱۳-۲). به جز تخلیه فاضلاب، تقریباً نیمی از عموم مردم آگاهی اندکی نسبت به سایر خطرات تهدید کننده تالاب‌ها دارند، در حالی که بیشتر افراد اعتقادی به خطرآفرینی آبزی پروری مصنوعی برای نواحی تالابی ندارند.

۲.۲.۵. منابع تبلیغاتی شناخته شده برای عموم

بیشتر پاسخ‌دهندگان اظهار داشتند که تلویزیون، رادیو و اینترنت موثرترین راه‌های اطلاع‌رسانی درباره حفاظت از تالاب هستند. بیش از دو سوم پاسخ‌دهندگان عمده اطلاعات خود در زمینه حفاظت از تالاب را از طریق تلویزیون و رادیو به دست می‌آورند، در حالی که ۳۸٪ از آن‌ها از طریق اینترنت به این اطلاعات دسترسی پیدا می‌کنند (نمودار ۱۴-۲).

نمودار ۱۴-۲: منابع تبلیغاتی شناخته شده

نمودار ۱۵-۲: منابع تبلیغاتی شناخته شده برای گروه‌های مختلف

به‌ویژه در رابطه با کشاورزان / ماهیگیران، پوسترها / آلبوم‌های عکس می‌توانند بیش از اینترنت در زمینه شناخت تالاب مفید واقع شوند؛ دانشجویان مقطع کارشناسی نیز بیشتر انتظار دارند از طریق پوسترها / آلبوم‌های عکس با تالاب‌ها آشنا شوند؛ در حالی که برای دانش‌آموزان مقاطع راهنمایی و دبیرستان، آموزش در مدارس می‌تواند در کنار رادیو و تلویزیون، یکی دیگر از منابع تبلیغاتی ارزشمند به حساب آید (نمودار ۱۵-۲).

فصل III: وضعیت کنونی CEPA در موضوع حفاظت از تالاب در چین

با وجود این‌که کمتر از دو دهه از مطرح شدن واژه «تالاب» در چین می‌گذرد، ولی تبلیغات نهادهای دولتی مرتبط با تالاب‌ها در زمینه حفاظت از تالاب و تنوع گونه‌های آن، برای مدت زمانی طولانی‌تر در جریان بوده است. مراجع دارای صلاحیت، موسسات علمی و آموزشی و جوامع مدنی، تعداد زیادی کمپین تبلیغاتی درباره تالاب و تنوع زیستی آن برگزار کرده‌اند؛ از جمله حفاظت از محیط زیست، کنترل آلودگی، استفاده پایدار از منابع آب، حفاظت اکولوژیکی و حفاظت از حیات وحش.

چین از زمان پیوستن به کنوانسیون تالابی رامسر در سال ۱۹۹۲، تلاش‌های تبلیغاتی و آموزشی خود در زمینه حفاظت از تالاب را افزایش داده است. به‌طور خاص، مقامات دولتی مرتبط با مدیریت تالاب‌ها در سطوح مختلف، موسسات علمی و آموزشی، رسانه‌ها و سازمان‌های غیردولتی، با استفاده از منابع گوناگون، کمپین‌های تبلیغاتی گسترده‌ای در زمینه مفهوم، کارکردها و فواید تالاب برگزار کرده‌اند. در نتیجه این امر، واژه «تالاب» به تدریج مورد شناخت عموم مردم قرار گرفته و آگاهی عمومی نسبت به اهمیت حفاظت از تالاب افزایش یافته و از این طریق توسعه صحیح تلاش‌ها برای حفاظت از تالاب در کشور را به شکلی قابل ملاحظه ارتقا بخشیده است.

۳.۱. سازمان‌ها و موسسات مجری تبلیغات و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب‌ها در چین

سازمان‌ها و موسسات مجری تبلیغات و آموزش حول موضوع حفاظت از تالاب در چین، عمدتاً شامل نهادهای دولتی در سطوح مختلف، مدارس و سازمان‌های غیردولتی می‌شوند، که نقشی اساسی در زمینه تلاش برای تبلیغات و آموزش برای حفاظت از تالاب‌ها در چین ایفا می‌کنند.

۳.۱.۱. بخش‌های دولتی

تعداد زیادی از بخش‌های دولتی در زمینه مدیریت تالاب‌ها در چین فعالیت می‌کنند. با استناد به سیستم‌های اداری و حقوقی موجود، این بخش‌های تحت نظر شورای دولتی از جمله جنگلداری، کشاورزی، منابع آب، خشکی و دریایی، مستقیماً مسئولیت حفاظت و مدیریت بخش‌های مختلف منابع تالابی را بر عهده دارند؛ در عین حال، سایر بخش‌ها، از جمله کمیسیون توسعه و بازسازی ملی، کمیته حفاظت از محیط زیست و منابع کنگره ملی خلق (NPC)، وزارت اقتصاد و وزارت حفاظت از محیط زیست نیز در حوزه مدیریت تالاب فعالیت می‌کنند. علاوه بر این، ذخیره‌گاه‌های طبیعی، دفاتر کار، ادارات عمومی و هم‌چنین سایر

سازمان‌ها و موسسات مرتبط، به شیوه‌های متفاوت و در سطوح مختلف کمپین‌های تبلیغاتی و آموزشی را در زمینه حفاظت از تالاب برگزار کرده‌اند.

۱) بخش جنگلداری

طبق آن‌چه شورای دولتی به‌وضوح تعیین کرده، مسئولیت «سازمان دهی، هماهنگی، هدایت و نظارت بر حفاظت از تالاب‌های ملی و اجرای کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط» برعهده اداره جنگلداری کشور (SFA) است. به‌منظور اطمینان از اجرای موثر اقدامات حفاظتی تالاب‌ها و کنوانسیون رامسر، اداره جنگلداری کشور موظف است به‌طور خاص: گردهمایی‌ها را به‌منظور تهیه پیش‌نویس قوانین و مقررات حفاظت از تالاب برگزار کند و ضوابط و دستورالعمل‌های فنی پیشنهادی در زمینه حفاظت از تالاب را مورد مطالعه قرار دهد؛ فهرست موجودی منابع تالابی ملی و نظارت پویا را سازمان دهی کند؛ اجرای اقداماتی در راستای مدیریت و حفاظت از تالاب‌ها، از جمله ساخت مناطق حفاظت شده تالابی و پارک‌های تالابی را سازمان دهی نماید؛ همکاری‌های بین‌المللی در زمینه حفاظت از تالاب را به اجرا درآورد. در عین حال، اداره جنگلداری کشور، نقش مهم تبلیغات و آموزش در حفاظت از تالاب‌ها را در اولویت قرار می‌دهد. این سازمان، نه تنها گروهی از افراد حرفه‌ای مستعد در زمینه حفاظت و مدیریت تالاب‌ها را به شیوه‌های مختلف از جمله کارگاه‌های آموزشی، سفرهای تحقیقی و سمینارها، درون اداره جنگلداری کشور آموزش داده، بلکه آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالاب را از طریق منابع مختلف مانند تلویزیون، رادیو، روزنامه، مجله و اینترنت، و هم‌چنین سایر کمپین‌های موضوعی شامل برگزاری روز جهانی تالاب‌ها (WWD)، نمایشگاه عکاسی و اقدام سفیر تالاب، افزایش داده است.

۲) بخش حفاظت از محیط زیست

وزارت حفاظت از محیط زیست (MEP) در این موارد مسئول است: هماهنگی و نظارت بر مسائل مهم محیط زیستی؛ پیشگیری و کنترل آلودگی و آسیب‌های زیست‌محیطی؛ نظارت بر کنترل آلودگی محیط زیست؛ نظارت بر هدف ملی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای؛ هدایت، هماهنگی و نظارت بر تلاش‌ها برای حفاظت اکولوژیکی. همان‌طور که بر همگان آشکار است و از شعار «حفاظت از محیط زیست از تبلیغات شروع می‌شود» نیز پیداست، وزارت حفاظت از محیط زیست تبلیغات برای حفاظت از محیط زیست را در اولویت قرار می‌دهد. گزارش‌های خبری حول حفاظت از محیط زیست، حوزه‌های گسترده‌ای را پوشش داده، توجه عموم را جلب کرده و تأثیرات اجتماعی گسترده‌ای را به همراه داشته‌اند و از این طریق نقش مهمی در ارتقای سطح تلاش‌ها برای حفاظت از محیط زیست در چین ایفا کرده‌اند. در حال حاضر وزارت حفاظت از محیط زیست شعار دیگری با مضمون «تلاش‌ها برای حفاظت از محیط زیست از تبلیغات آغاز شده و با تبلیغات رشد می‌کنند» را پیشنهاد می‌کند که نشان‌دهنده نقش کلیدی تبلیغات در حفاظت از محیط زیست و اولویت بخشیدن وزارت حفاظت از محیط زیست به تبلیغات است. به‌طور کلی، وزارت حفاظت از محیط زیست در مقایسه با سایر بخش‌ها تبلیغات در زمینه حفاظت از محیط زیست را زودتر و بهتر به اجرا درآورده است. موضوع تبلیغات وزارت حفاظت از محیط زیست در زمینه حفاظت از تالاب، از کنترل آلودگی آب، کنترل

آلودگی محیط زیست و کنترل حوضه رودخانه‌ها در مراحل اولیه، تا آموزش در زمینه محیط زیست و توسعه پایدار با تمرکز بر حفاظت از تنوع زیستی و حفاظت از منابع آب و پروژه‌های حفاظت اکولوژیکی تالاب همراه با ارزیابی اثرات زیست محیطی در سال‌های اخیر را در بر می‌گیرد. انواع مختلفی از تبلیغات، شامل پوشش خبری، روز جهانی محیط زیست، جایزه زمین، منتخبین سال در مراسم چین سبز، جایزه محیط زیست چین، نمایشگاه نقاشی، نمایشگاه عکس، آموزش در مدارس ابتدایی و متوسطه، داوطلبان حفاظت از محیط زیست و مسابقات علمی، در کنار سایر موارد به کار گرفته شده‌اند.

۳) بخش کشاورزی

بخش کشاورزی مسئول توسعه کشاورزی و روستایی است. از آن جایی که کشاورزی رابطه نزدیکی با حفاظت از تالاب‌ها دارد، نقش مهم توسعه خردمندان کشاورزی در حفاظت از تالاب می‌تواند در مسائلی همچون مبادلات میان تالاب و زمین کشاورزی، آلودگی حاصل از کشاورزی به عنوان یک منبع غیرمتمرکز و رابطه میان توسعه کشاورزی و حفاظت از تالاب، انعکاس یابد. وزارت کشاورزی می‌تواند از طریق تبلیغ برای کشاورزی سبز، منع ماهیگیری، ظرفیت برد مناسب، بازگردانی (احیاء) زمین‌های کشاورزی به تالاب و سایر فعالیت‌هایی که می‌توانند به حفاظت از تالاب و تنوع زیستی آن کمک نماید، کشاورزان، گلداران و ماهیگیران را به استفاده پایدار از منابع تالابی جهت حفظ سلامت اکولوژیکی ترغیب و تشویق نماید.

۴) بخش منابع آب

آب عنصر اساسی تالاب است. بخش منابع آب در این موارد مسئول حفظ بهره‌برداری خردمندان از منابع آب، حفاظت از منابع آب و ذخیره آب؛ پیشنهاد طرح‌ها و سیاست‌های راهبردی در زمینه منابع آب و برگزاری گردهمایی‌هایی جهت تهیه طرح‌های جامع حوضه‌های رودخانه‌ها و کنترل سیلاب برای رودخانه‌ها و دریاچه‌های اصلی؛ ایجاد هماهنگی و حفاظت از آب برای زندگی، تولید و کاربری‌های زیست محیطی، هدایت مدیریت و حفاظت از تاسیسات حفاظت از آب و پهنه‌های آب، کنترل و توسعه رودهای بزرگ، دریاچه‌ها، مصب‌ها و فلات‌های لجنی ساحلی و نیز ساخت و مدیریت اجرای پروژه‌های حفاظت از آب، و پیشگیری و کنترل فرسایش آب و خاک و سایر امور مرتبط با منابع آب. از این رو، تبلیغات وزارت منابع آب، از حفاظت از آب و خاک و ذخیره آب گرفته تا حفاظت از منابع آب و مدیریت حوضه رودخانه‌ها نیز با عناصر حفاظت از تالاب‌ها مرتبط بوده، در نتیجه به تلاش برای حفاظت از تالاب در کشور ارتقا یافته‌اند.

۵) بخش دریایی

بخش دریایی مسئول حفاظت از محیط زیست دریایی، هماهنگی برای پیش و نظارت دریایی، تحقیقات، دفع زباله، کاربری، مشاهده و پیش‌بینی محیط زیست دریایی، هشدار زودهنگام درباره فجایع دریایی، حفاظت اکولوژیکی جزایر و استفاده قانونی از جزایر خالی از سکنه می‌شود. اداره اقیانوس‌های کشور، به عنوان بخش اصلی مسئول مدیریت تالاب‌های ساحلی، در حفاظت موثر از تالاب‌های ساحلی، یکی از

اجزای جدایی ناپذیر تبلیغات در زمینه حفاظت از تالاب‌ها، نقشی حیاتی ایفا می‌کند.

۳.۱.۲. موسسات تحقیقاتی و آموزشی

تعداد زیادی از موسسات تحقیقاتی و آموزشی در تبلیغ برای حفاظت از تالاب نقش فعال دارند. مفهوم حفاظت از تالاب در اجزای آموزشی در نظر گرفته شده و مورد استقبال مراجع آموزشی و مدارس سطوح مختلف قرار گرفته است. به عنوان مثال، دانش پایه در زمینه تالاب، وارد کتاب‌های درسی بسیاری از مدارس ابتدایی و متوسطه استان‌های آنهویی و هویی شده است؛ درس اختیاری با موضوع تالاب در دسترس دانشجویان دانشگاه جنگلداری چین قرار گرفته است؛ دانشکده علوم چین و دانشگاه آنهویی به ترتیب آزمایشگاه اصلی اکولوژی و محیط زیست تالاب و موسسه تحقیقات درباره تنوع زیستی و اکولوژی تالاب را تاسیس کرده‌اند. کمپین‌های تبلیغاتی تحت نظر موسسات تحقیقاتی و آموزشی، به دلیل برخورداری از خصوصیات همچون مخاطبان بسیار و اجرای منظم، پایدارترین روش‌ها برای تبلیغات محسوب می‌شوند. بعلاوه، این فعالیت‌ها از پتانسیل بالایی برخوردارند، زیرا عمدتاً گروه‌های دانشجویی را هدف قرار می‌دهند که تکیه‌گاه اصلی اجرای تلاش‌ها برای حفاظت از تالاب در آینده هستند.

۳.۱.۳. سازمان‌های غیردولتی

سازمان‌های غیردولتی فعال در زمینه حفاظت از محیط زیست نیز بخشی جدایی ناپذیر از تبلیغات مرتبط با تالاب‌ها هستند. با استناد به وضعیت سازمان‌های غیردولتی حفاظت از محیط زیست در چین ۲۰۰۸ که در کنفرانس سالانه فدراسیون محیط زیست چین (ACEF) منتشر شد، از اکتبر ۲۰۰۸ به این طرف، ۳۵۳۹ سازمان غیردولتی حفاظت از محیط زیست در سرتاسر کشور فعالیت می‌کنند؛ از جمله ۱۳۰۹ سازمان غیردولتی که تحت حمایت مالی دولت قرار دارند، ۱۳۸۲ سازمان غیردولتی وابسته به دانشگاه‌ها، ۵۰۸ سازمان غیردولتی مردمی، ۹۰ سازمان غیردولتی بین‌المللی در داخل چین و هم‌چنین ۲۵۰ سازمان غیردولتی از هنگ‌کنگ، ماکائو و تایوان، که در مجموع حدود ۳۰۰,۰۰۰ کارمند دارند. این سازمان‌های غیردولتی از نظر مقیاس و ساختار با یکدیگر متفاوتند. می‌توان مشاهده کرد که بیش از ۹۰٪ از این سازمان‌های غیردولتی، سازمان‌های مردم‌نهاد تحت حمایت مالی دولت و وابسته به دانشگاه‌ها هستند، که تبلیغات مرتبط با تالاب یکی از بخش‌های اصلی فعالیت آن‌ها است.

WWF (۱)

صندوق جهانی طبیعت (WWF) از سال ۱۹۸۰، یعنی زمانی که دکتر جورج شالر برای پژوهش درباره رفتار پاندای بزرگ در ذخیره‌گاه طبیعی سیچوان وولونگ دعوت شد، فعالیت خود را آغاز کرد. هدف اصلی صندوق جهانی طبیعت در چین ارایه راه حل‌هایی است که هم‌زمان تاثیر جهانی چین را کاهش داده و معیشت را در این کشور بهبود می‌بخشد. از آن زمان به بعد، صندوق جهانی طبیعت عهده‌دار افزایش سطح آگاهی مردم چین در زمینه حفاظت از محیط زیست شده تا فعالیت‌های مردمی در این عرصه را ارتقا دهد. به‌ویژه پس از

سال ۱۹۹۸ و وقوع سیل فاجعه بار، حفاظت از اکوسیستم تالاب و آب‌های شیرین به یکی از کانون‌های اصلی توجه صندوق جهانی طبیعت در چین تبدیل شد. این نهاد در گستره وسیعی از موضوعات، از جمله احیای تالاب، معیشت جایگزین در نواحی تالابی، توسعه شبکه ذخیره‌گاه‌های طبیعی، احیای پیوندهای اکولوژیکی و هیدرولوژیکی فصلی رودخانه‌ها و دریاچه‌ها، تعیین سایت‌های رامسر، تبلیغات و آموزش در رابطه با تالاب و حمایت از سیاست‌ها در مدیریت جامع حوضه رودخانه، با اداره جنگلداری کشور و سایر بخش‌های مرتبط همکاری نزدیک داشته است.

در سال ۱۹۹۸، صندوق جهانی طبیعت تور اکران فیلم درباره حفاظت از محیط زیست در سرتاسر چین را آغاز کرد. یک سال بعد، با خانه سبز (Green Home)، به عنوان یک سازمان مردم نهاد داخلی حفاظت از محیط زیست، در اجرای Green Reporter Salon همکاری کرد، که در آن افراد متخصص محیط زیست و گزارشگران رسانه‌ها هر هفته دعوت می‌شدند تا همراه با هم تبلیغات درباره حفاظت از محیط زیست را مورد بررسی قرار دهند. از سال ۱۹۹۶، صندوق جهانی طبیعت تحت حمایت مالی BP (بریتیش پترولیوم) با وزارت آموزش و پرورش در زمینه توسعه یک شبکه ملی برای پایداری آموزش‌ها همکاری کرده است. تا کنون، این مراکز آموزش در ۲۰ دانشگاه معمولی کلیدی، دانشگاه تبت و مطبوعات آموزش مردمی در چین ساخته شده‌اند. در مجموع ۶۶ مدرسه ابتدایی و متوسطه به‌عنوان مدارس آزمایشی آموزش پایدار در سرتاسر کشور تاسیس شده‌اند. علاوه بر این، سه پایگاه آموزش میدانی در زمینه حفاظت از محیط زیست در ذخیره‌گاه‌های طبیعی یونان، چونگ‌کینگ و شانگهای ساخته شده‌اند.

۲) سازمان بین‌المللی تالاب‌ها

سازمان بین‌المللی تالاب‌ها (WI) یک سازمان غیردولتی بین‌المللی است که بر حفاظت و مدیریت تالاب تمرکز دارد. این سازمان در سال ۱۹۹۵ به‌طور مشترک توسط دفتر بین‌المللی تحقیقات پرندگان آبی و تالاب‌ها (IWRB)، دفتر تالاب‌های آسیا (AWB) و تالاب‌های آمریکا (WA) تاسیس شد. تالاب‌های بین‌المللی (چین) در ۲۶ سپتامبر ۱۹۹۶ در شانگهای رسماً راه‌اندازی شد. هدف اصلی آن ارتقای حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه تالاب در چین و شمال آسیا از طریق معرفی فناوری‌ها و صندوق‌های مالی، تامین حمایت فنی و آموزش کارکنان و تبادل اطلاعات است. این سازمان، بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها را از طریق آموزش فناوری‌ها و افزایش آگاهی‌های عمومی در زمینه ارزش‌ها و کارکردهای تالاب بهبود بخشیده و در عین حال از طریق آموزش و مدیریت صحیح تالاب‌ها به‌واسطه ظرفیت‌سازی، حفاظت از تالاب‌ها را ارتقا می‌دهد. سازمان بین‌المللی تالاب‌ها در سطح منطقه‌ای، براساس ارزیابی نیازهای آموزشی، محصولات آموزشی مرتبط با کارکردها و تنوع زیستی تالاب را توسعه می‌دهد. این سازمان به طرف‌های قرارداد کنوانسیون رامسر در تاسیس پایگاه‌های خدمات آموزشی کمک کرده و با استفاده از ابزارهای آموزشی و ارتباطی گوناگون، سطح آگاهی سیاست‌گذاران نسبت به ارزش‌های تالاب را افزایش می‌دهد. به‌عنوان مثال، از وب‌سایت خود برای تامین نیازهای اطلاعاتی ذینفعان مختلف، از جمله پنل متخصصین، شبکه متخصصین، نهاد‌های اجرایی کنوانسیون‌ها و توافق‌نامه‌های مرتبط، بخش‌ها و شرکای اجرایی مرتبط استفاده کرده و در عین حال پیشرفت

خود را از طریق خبرنگارانه، بروشور و وبسایت برای اعضا، کارکنان و شرکای اجرایی خود به روزرسانی می‌کند.

۳.۱.۴. تبلیغ در محل

تبلیغ در محل درباره تالاب‌ها معمولاً در ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی، پارک‌های تالابی، موزه‌های تالاب و سایر سازمان‌های دارای امکانات تبلیغ انجام می‌شود. همان‌طور که از مثل «شنیدن کی بود مانند دیدن» پیداست، تبلیغ در محل می‌تواند همراه با تجربه مستقیم مخاطبان از کارکردهای زیست‌محیطی تالاب (به‌ویژه کارکردهای زیبایی‌شناختی و سایر کارکردهای فرهنگی) در سایت، نتایج غیرمنتظره‌ای را به همراه داشته باشد. تا به امروز، بیش از ۵۵ ذخیره‌گاه طبیعی مرتبط با تالاب و ۸۰ پارک تالابی در چین ساخته شده، که بنیانی مستحکم برای تبلیغ در محل برای تالاب می‌سازد. موزه تالاب چین، که از سوی اداره جنگلداری کشور تأیید شده، موردی بی‌نظیر در سطح کشور چین است. این موزه با وسعت ۱۵۰۰۰ متر مربع در منطقه خدماتی زیجینگانگ، واقع در جنوب غربی ورودی اصلی پارک تالابی ژجیانگ هانگژو زیزی واقع شده و سرمایه‌ای معادل ۳۰۰ میلیون یوان به آن تخصیص داده شده است.

۳.۱.۵. رسانه‌ها و موسسات بازرگانی

رسانه‌ها و موسسات بازرگانی نیز نقشی حیاتی در تبلیغ برای تالاب ایفا می‌کنند. رسانه‌هایی از قبیل تلویزیون، رادیو، روزنامه و اینترنت، منابع خوبی به این منظور فراهم می‌آورند. برخی از آن‌ها، همراه با موسسات بازرگانی، در حمایت، راه‌اندازی و سازمان‌دهی کمپین‌های تبلیغاتی برای حفاظت از تالاب‌ها نیز حضوری فعال دارند، که از اهداف تبلیغ برای تالاب‌ها تغییر ماهیت داده و به اجرا کنندگان آن تبدیل می‌شوند.

۳.۲. اهداف، اشکال و موضوعات فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی در زمینه تالاب

۳.۲.۱. اهداف

گستره وسیعی از مخاطبین برای تبلیغ و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب تحت پوشش قرار می‌گیرند، که بیشتر گروه‌های زیر را در بر می‌گیرند:

۱) دست‌اندرکاران تالاب

دست‌اندرکاران تالاب افرادی هستند که خود را وقف تلاش برای حفاظت از تالاب کرده‌اند. فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی برای این گروه خاص عمدتاً توسط خود ادارات حفاظت و مدیریت تالاب اجرا می‌شود، که برنامه‌های آموزش حرفه‌ای برای تقویت مهارت‌های حرفه‌ای و شیوه‌های موثر برای مدیریت تالاب‌ها را در بر می‌گیرد.

۲) سیاست‌گذاران

به دلیل سیستم اداری کنونی در چین، اقدامات دولت نقشی مهم در حفاظت و مدیریت تالاب‌ها ایفا می‌کند. در نتیجه، به‌عنوان یکی از مخاطبین اصلی تبلیغات و آموزش در موضوع تالاب، سیاست‌گذاران توسط اداره جنگلداری کشور، پروژه برنامه عمران ملل متحد/ صندوق تسهیلات محیط زیست جهانی (GEF/UNDP) برای حفاظت از تنوع زیستی و بهره‌برداری پایدار از تالاب در چین، و سایر پروژه‌ها، تعیین می‌شوند.

۳) ذینفعان مرتبط در مناطق تالابی

این گروه بیش از همه با حفاظت از تالاب‌ها در ارتباط است، زیرا زندگی و فعالیت‌های تولیدی آن‌ها مستقیماً بر حفاظت از تالاب تأثیر گذاشته یا تحت تأثیر تالاب قرار دارد. از این رو، ذینفعان مرتبط در اطراف حوضه‌های تالابی باید هنگام انتخاب گروه‌های مخاطب برای انجام فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی مورد توجه قرار گیرند.

۴) دانش‌آموزان

دانش‌آموزان آینده یک کشور هستند. فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی برای دانش‌آموزان می‌تواند تأثیر فراوانی بر خانواده‌های آن‌ها داشته باشد. به همین دلیل بسیاری از کمپین‌های تبلیغاتی برای تالاب‌ها، به ویژه فعالیت‌های اجرا شده توسط موسسات آموزشی، دانش‌آموزان را هدف قرار می‌دهند.

۵) عموم مردم

افزایش سطح آگاهی عمومی درباره حفاظت از تالاب می‌تواند اجرای استراتژی‌ها و اقدامات حفاظت از تالاب را ارتقا دهد. فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی که عموم مردم را هدف قرار می‌دهند، شامل فعالیت‌های اجرا شده توسط رسانه‌هایی هم‌چون تلویزیون، رادیو، روزنامه و اینترنت، و هم‌چنین فعالیت‌های موزه‌های مرتبط با تالاب، ذخیره‌گاه‌های طبیعی و پارک‌ها می‌شوند.

۳.۲.۲. اشکال

۱) کمپین‌های تبلیغاتی

هدف از برگزاری کمپین‌های تبلیغاتی، ارتقای درک عموم نسبت به حفاظت از تالاب، با به‌کارگیری روش‌های گوناگون از قبیل پوسترها، جزوه‌ها و گزارش‌های خبری در زمان‌های مختلف همانند مراسم‌ها یا جشن‌ها است. از آن‌جا که این فرم از تبلیغات اغلب می‌تواند مخاطبان زیاد و تأثیر گسترده‌ای به همراه داشته باشد و اطلاعات مربوط به حفاظت از تالاب را با سرعت بیشتری منتشر کند، عموماً برای اجرای تبلیغات مرتبط با حفاظت مورد استفاده قرار می‌گیرد. با این حال، چون عموم مردم را هدف قرار می‌دهد، فقط می‌تواند اطلاعات عمومی را در این زمینه فراهم سازد.

الف) روز جهانی تالابها (WWD)

در اواخر اکتبر ۱۹۹۶، برد مدیریتی کنوانسیون رامسر روز دوم فوریه هر سال را به عنوان روز جهانی تالابها تعیین کرد. از ۱۹۹۷ به بعد، کنوانسیون رامسر هر سال موضوع (تم) جدیدی را برای روز جهانی تالابها مشخص می‌کند و بسیاری از کشورها در سرتاسر جهان اقداماتی را برای افزایش آگاهی عمومی انجام می‌دهند. دولت، سازمان‌ها و مردم چین نیز از این فرصت برای انجام فعالیت‌های بزرگ و کوچک در راستای بالا بردن درک عموم نسبت به ارزش‌ها و کارکردهای تالاب به طور عمومی، و کنوانسیون رامسر به طور خاص، استفاده می‌کنند.

ب) اقدام سفیران تالاب

اقدام سفیران تالاب (WAA) که در سال ۲۰۰۱ توسط صندوق جهانی طبیعت WWF راه‌اندازی شد، یک رویداد عمومی با هدف ترغیب دانش‌آموزان به رسیدگی به مسائل زیست‌محیطی، به ویژه مسائل مرتبط با حفاظت از تالاب است. بسیاری از سازمان‌ها، از جمله دفتر اجرایی کنوانسیون رامسر در اداره جنگلداری کشور، کمیسیون رود مکنونگ، مدیریت منابع ماهیگیری، روزنامه رسمی چین (China Youth Daily) و people.com از این اقدام، که به عنوان پلی برای درک بهتر جوانان از تالابها، کارکردها و تهدیدهای مقابلشان عمل می‌کند، حمایت کرده‌اند.

WAA عمدتاً گروه‌های حفاظت از محیط زیست دانشجویان دوره کارشناسی را با یک مدل اقدام کامل و پویا هدف قرار می‌دهد. حامی مالی هر سال با در نظر گرفتن وضعیت کنونی و مسائل مربوط به حفاظت از تالاب، موضوع خلاقانه‌ای را برای این رویداد پیشنهاد می‌کند. پس از آن، هر گروه پیشنهاد مناقصه خود را تهیه کرده و آن را برای انتخاب به صورت آنلاین ارسال می‌کند. حامی مالی بودجه تیم‌های برنده را تأمین می‌کند تا پیشنهادات خود را به اجرا درآورند. پس از دریافت آموزش، تیم‌ها طبق برنامه‌های خود، در طول تعطیلات برای بررسی میدانی و تبلیغات به نواحی تالابی می‌روند. هر یک از تیم‌ها ملزم به تهیه گزارشی مختصر است و یک مراسم اهدای جوایز نیز برای تقدیر از تیم‌های برجسته برگزار می‌شود. انتظار می‌رود تیم‌ها پس از بازگشت به کالج‌های خود کمپین‌های تبلیغاتی بیشتری برگزار کرده و اطلاعات مربوط به نواحی تالابی را برای اساتید، هم‌دانشگاهی‌ها و شهروندان شهرهای بومی خود منتشر کنند. طی ۸ سال گذشته، بیش از ۳۰۰ گروه کالج دانشجویی در زمینه حفاظت از محیط زیست در این رویداد شرکت کرده‌اند، که شماری از استانها، بخش‌ها و مناطق خودمختار در حوضه‌های رودخانه‌های آمور، یانگ تسه، رود زرد و لانسانگ را تحت پوشش قرار داده و دانش مربوط به حفاظت، احیا و استفاده پایدار از تالاب را در اختیار میلیون‌ها نفر از مردم بومی قرار می‌دهند.

پ) جشنواره پرنده‌نگری

جشنواره پرنده‌نگری بستری را برای دوستداران پرندگان در سرتاسر جهان فراهم می‌کند، و هم‌چنین فرصتی مناسب برای ارتقای آگاهی عمومی در مورد اهمیت حفاظت از تالاب و تنوع زیستی آن به وجود

می‌آورد و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی حفاظتی را تقویت می‌کند. به عنوان مثال، پنج نشست جشنواره بین‌المللی پرندنگری در دریاچه‌های دونگتینگ برگزار شده، که به یک نشان (برند) معروف برای حفاظت اکولوژیکی در یوئیانگ، که دریاچه دونگتینگ شرقی در آن واقع شده، تبدیل شده است و دولت محلی تلاش برای حفاظت از تالاب را در اولویت قرار داده است. سه نشست از جشنواره پرندنگری چین، به سرپرستی بنیاد چارلز داروین و با حمایت انجمن پرندگان جهان و انجمن پرندنگری هنگ‌کنگ، در تالاب مصب رود مینجیانگ و شیامن برگزار شده است. علاوه بر این، فعالیت‌هایی از این دست در تالاب کائوهای در استان گوئیژو، تالاب داکینگ در استان هیلونگجیانگ و سایر نواحی تالابی برگزار شده و نتایج رضایت‌بخشی در تبلیغات مرتبط با تالاب حاصل شده است.

(ت) جشنواره تالاب

جشنواره تالاب برای ترویج فرهنگ بومی، انجام فعالیت‌های آموزشی در زمینه حفاظت از محیط زیست، گسترش گردشگری تالابی بومی و محلی و کمک به تسهیل توسعه اقتصاد بومی از طریق فعالیت‌های مختلف فرهنگی، تفریحی و یادبودی، با در نظر گرفتن ناحیه تالابی مورد نظر، برگزار می‌شود. تاکنون بسیاری از نواحی تالابی در چین، از جمله تالاب داکینگ (هیلونگجیانگ)، شیشی (ژجیانگ)، دریاچه کینهو (جیانگ سو)، مصب رود زرد (شاندونگ) و دریاچه هکوان (نینگشیا)، میزبان این‌گونه رویدادها بوده‌اند، که افراد زیادی را در بر گرفته‌اند و مورد استقبال دولت‌های محلی و عموم مردم قرار گرفته‌اند.

(۲) فعالیت‌های آموزشی

فعالیت‌های آموزشی در زمینه حفاظت از تالاب شامل آموزش‌های تکمیلی برای دست‌اندرکاران و هم‌چنین مدارس سطوح مختلف می‌شود. آموزش‌های تکمیلی برای دست‌اندرکاران شامل آموزش‌های حرفه‌ای، کارگاه‌های ملی و بین‌المللی، تورهای تحصیلی و بورس‌های تحصیلی می‌شود. آموزش در مدارس مقاطع مختلف شامل استفاده از کتاب‌های درسی در مدارس ابتدایی و متوسطه، تأسیس مدارس آموزش تالابی، ایجاد اردوهای تابستانی در مناطق تالابی، دروس اختیاری در زمینه حفاظت از تالاب و رشته تحقیق در موضوع حفاظت از تالاب در موسسات آموزش عالی، و سایر موارد می‌شود.

(الف) آموزش در Mai Po Marshes در هنگ‌کنگ

اداره جنگلداری کشور و صندوق جهانی طبیعت همکاری طولانی مدتی را با Mai Po Marshes در هنگ‌کنگ آغاز کرده‌اند. تاکنون گروه‌های زیادی از کارکنان مراجع جنگلداری در سطوح مختلف و دست‌اندرکاران حفاظت از تالاب، برای شرکت در کارگاه‌های آموزشی یا تورهای مطالعاتی از تالاب مای پو بازدید کرده‌اند، تاروش‌های ایده‌آل و تجربیات مدیریت تالاب را فراگیرند و رویکردهای مربوط به حفاظت از تالاب در چین را مورد بررسی قرار دهند. بیشتر آن‌ها در این فرآیند منافع زیادی کسب کردند، که ایده‌های جدیدی را شکل داده و تلاش‌های حفاظت از تالاب در چین را به‌طور چشمگیری ارتقا داده است.

(ب) مدارس تالابی

مدارس تالابی عمدتاً فعالیت‌های آموزشی اکولوژیکی و زیست‌محیطی خارج از خانه را برای دانش‌آموزان و معلمان مدارس دبستان، راهنمایی و دبیرستان و عموم مردم به اجرا درمی‌آورند. آن‌ها همچنین به عنوان بستری برای دانشجویان جهت انجام تحقیقات علمی و فعالیت‌های علمی فوق برنامه برای دانش‌آموزان دوره متوسطه عمل می‌کنند. با افزایش سطح آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب، تعداد زیادی مدرسه تالابی در سرتاسر چین احداث شده است. به عنوان نمونه، در ۱۰ سپتامبر ۲۰۰۳، مدرسه تالاب پکن، اولین مدرسه اختصاص داده شده به آموزش محیط زیست در پایتخت، در مدرسه متوسطه شماره ۱ یانگژن در منطقه شونیای تاسیس شد. در مارس ۲۰۰۵، مدرسه تجربی تالابی که عنوان خود را از سازمان بین‌المللی تالاب‌ها در چین گرفته، در دانفنگ، زادگاه گوزن داوود (David's Deer) تاسیس شد. در تاریخ ۱ آگوست ۲۰۰۵، یک مدرسه تجربی تالابی دیگر در مدرسه متوسطه ژالونگ تاسیس شد. در ۸ سپتامبر همان سال، مدرسه تالابی شهری ملی دریاچه جینگهو در منطقه جدید شائوشینگ در ژجیانگ راه اندازی شد. نمونه‌های دیگر شامل مدرسه تالابی شویچیوان (پارک چرخ آبی) که در ژوئی‌ه ۲۰۰۶ در لانژو تاسیس شد، و هم‌چنین پایگاه آموزش تالابی می‌شود که در ۳ مارس ۲۰۰۷ در دبیرستان وابسته به دانشگاه معمولی پکن احداث شد و اولین نمونه از این دست در گوانگدونگ محسوب می‌شود.

(۳) ارتباط و به اشتراک گذاری

دانش و اطلاعات مربوط به حفاظت از تالاب را می‌توان با به‌کارگیری ابزارهای مختلف از جمله اینترنت، فیلم‌های سینمایی، کتاب‌ها، نشریات، خبرنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی به اشتراک گذاشت. وب سایت www.wetland.gov.cn که از سوی اداره حفاظت و مدیریت تالاب اداره جنگلداری کشور / دفتر اجرای کنوانسیون رامسر جمهوری خلق چین حمایت می‌شود، به عنوان وب سایت رسمی برای حفاظت از تالاب ملی در چین عمل می‌کند، که داده‌ها و اطلاعات به‌روز درباره قوانین، مقررات، دستاوردهای مهم مرتبط با تالاب، و هم‌چنین رویدادهای مهم مربوط به حفاظت و مدیریت تالاب در داخل و خارج از کشور را ارائه می‌کند. از زمان راه اندازی وب سایت، بازخوردهای برتر از سطح جامعه گردآوری شده و میزان کلیک و رتبه بالایی در مقایسه با سایر وب سایت‌های دولتی به دست آمده است.

علاوه بر این، بسیاری از سازمان‌های غیردولتی مرتبط با تالاب، پروژه‌های اهدای بین‌المللی و ذخایر طبیعی، ضمن انتشار کتاب‌ها، خبرنامه‌ها و نشریات مربوط به تالاب، وب سایت‌های خود برای تبلیغات درباره تالاب را راه‌اندازی کرده‌اند تا اطلاعات مربوط به حفاظت از تالاب به سادگی در اختیار عموم قرار گیرد.

۳.۲.۳. موضوعات

تمرکز کنوانسیون رامسر، با نام کامل «کنوانسیون مربوط به تالاب‌های مهم بین‌المللی، به ویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبی»، تبلیغات مرتبط با تالاب‌ها، در اصل بر پرندگان آبی بوده و در سال‌های اخیر به تدریج تکامل یافته و مفهوم حفاظت از تالاب‌ها بر اساس زیست‌بوم را پوشش داده است. با وجود این‌که

موضوعات مربوط به تبلیغ و آموزش برای حفاظت از تالاب در چین، تعریف، خدمات و کارکردها، فرآیندها، ارزش‌ها و اقدامات حفاظتی را در بر می‌گیرد، ولی بیشتر بر تعریف و کارکرد تالاب تمرکز دارد، و لازم است تمرکز خود را به سمت ارزش‌های تالاب و اقدامات حفاظتی آتی هدایت کند.

۳.۳. نتایج و مشکلات موجود در فعالیتهای تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب

۳.۳.۱. نتایج به دست آمده

طی نزدیک به ده سال فعالیت تبلیغاتی و آموزشی در زمینه حفاظت از تالاب‌ها، دستاوردهای بزرگی در این عرصه حاصل شده و آگاهی عمومی نسبت به تالاب و عملکردهای آن به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش است، و تعداد فزاینده‌ای از افراد بر تلاش‌ها برای حفاظت از تالاب در چین تمرکز کرده و از آن‌ها حمایت می‌کنند.

۱) منابع و روش‌های تبلیغاتی و آموزشی فراوانی در ارتباط با موضوع تالاب فراهم شد، گروهی از افراد آموزش دیدند و پایگاه‌های بسیاری برای تبلیغات و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب تاسیس شدند.

طی روند فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی، تعداد قابل توجهی پوستر (بروشور)، کتاب، محصولات صوتی و تصویری و کتاب‌های درسی تولید شده است. در عین حال، تیمی متشکل از کارمندان شایسته مراجع مدیریتی مرتبط با تالاب، و هم‌چنین عموم مردم آموزش دیده‌اند. علاوه بر این، تعداد زیادی پایگاه تبلیغاتی و آموزشی در زمینه تالاب در ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی، پارک‌ها و مدارس تالابی ساخته شده و سایت‌هایی را برای انجام فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی مداوم در زمینه حفاظت از تالاب‌ها فراهم کرده‌اند.

۲) آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالاب به شکلی قابل توجه افزایش یافته است

در حالی که بیش از ده سال قبل، کمتر کسی مفهوم و کارکردهای تالاب را درک می‌کرد، پژوهش درباره آگاهی عمومی از تالاب در چین نشان می‌دهد که اکثریت مردم چین شروع به درک مفهوم تالاب کرده و آگاهی عمومی در موضوع حفاظت از تالاب افزایش قابل توجهی داشته است.

۳) نهادهای سیاست‌گذار دولت در سطوح مختلف، حفاظت از تالاب را در اولویت اصلی قرار داده‌اند

در گذشته، بخش‌های سیاست‌گذاری دولت در سطوح مختلف تنها بر توسعه اقتصادی تمرکز داشته و به حفاظت از تالاب توجه چندانی نداشتند؛ این امر سبب ایجاد مشکلاتی از قبیل تغییر کاربری، آلودگی آب و بهره‌برداری بیش از حد از نواحی تالابی شد و به نوبه خود کاهش و تخریب شدید نواحی تالابی در چین را به همراه داشت. با اجرای فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب، آگاهی نهادهای دولتی در سطوح مختلف افزایش یافته است. سازمان‌های دولتی به طور فزاینده اولویت اصلی را به حفاظت از تالاب‌ها اختصاص می‌دهند و اقدامات بسیاری از جمله بازگردانی اراضی کشاورزی به دریاچه‌ها، بازگردانی زمین‌های چرا به علفزارها و بازگردانی زمین‌های زراعی به تالاب‌ها را انجام داده‌اند. علاوه بر این، اقدامات حفاظت از تالاب

در یازدهمین برنامه پنج ساله ملی گنجانده شده است، که طی آن بودجه ویژه‌ای به برنامه‌های حفاظت از تالاب اختصاص شده است تا اکوسیستم‌های تالاب در کشور حفاظت و احیا شوند.

۴) بسیاری از متخصصان در زمینه حفاظت از تالاب آموزش دیدند

طی یک دهه اخیر، اجرای مداوم انواع گوناگون تبلیغات و فعالیت‌های آموزشی مرتبط با تالاب، متخصصان زیادی را در زمینه حفاظت از تالاب در چین آموزش داده است. در بخش جنگلداری، این آموزش شامل دوره آموزشی، تورهای مطالعاتی و کارگاه‌های آموزشی می‌شود، که دانش پایه در مورد تالاب، تعامل میان تالاب و تغییرات آب و هوایی و همچنین فناوری‌ها و ابزارهای حرفه‌ای در زمینه بررسی و احیای تالاب را فراهم می‌سازد.

۳.۳.۲. مشکلات موجود

۱) فقدان طرح‌های یکپارچه

تبلیغات و آموزش در زمینه تالاب یک پروژه سیستماتیک است، که شامل یک روند چرخه‌ای برنامه‌ریزی، تجهیز، اجرا، ارزیابی، دریافت بازخورد و بهسازی می‌شود. این روند با عوامل بسیاری همراه و مستلزم هماهنگی نزدیک گروه‌ها و بخش‌های مختلف اجتماعی است. در حال حاضر، تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب در چین هنوز در مراحل ابتدایی است. فعالیت‌های زیادی به‌طور پراکنده و داوطلبانه انجام می‌شوند، که فاقد برنامه‌ریزی منظم، سازماندهی موثر و پشتیبانی علمی هستند. این موضوع با این واقعیت که فعالیت‌های خاص با ظرفیت و نیازهای تبلیغات و آموزش در زمینه تالاب مطابقت ندارند، اثبات می‌شود: برخی از نواحی تالابی نمی‌توانند نیازها را برآورده کنند، در حالی که سایر مراکز بزرگ تبلیغاتی و آموزشی به درستی مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. علاوه بر این، رابطه میان سازمان‌های دولتی (به‌عنوان مثال بخش‌های جنگلداری، حفاظت از محیط زیست، کشاورزی، دریایی و آموزش و پرورش) و سازمان‌های غیردولتی، شرکت‌ها و افراد، به درستی هماهنگ نشده و در زمینه مسئولیت‌ها و تعهدات مرتبط از حمایت نهادی بی‌بهره‌اند.

۲) بودجه ناکافی برای تبلیغات و آموزش در زمینه تالاب

در پی تلاش‌های صورت گرفته برای حفاظت از محیط زیست با تمرکز بر جلب توجه عموم، سرمایه‌گذاری مالی در این حوزه دائماً در حال افزایش است. دلیل اصلی این موضوع افزایش حمایت مالی دولت‌ها، کمک‌های مالی جوامع انسانی و گردآوری کمک‌های مالی برای ذخایر طبیعی است. با این حال، کمبود نسبی و مطلق بودجه در زمینه حفاظت از محیط زیست همچنان وجود دارد و بخش کوچکی از بودجه سازمان‌های دولتی، پروژه‌های مشترک بین‌المللی و شرکت‌ها و موسسات مرتبط، برای تبلیغات و فعالیت‌های آموزشی در زمینه حفاظت از محیط زیست مورد استفاده قرار می‌گیرد. این امر به‌طور خاص در مورد بیشتر ذخایر طبیعی تالابی، که با محدودیت بودجه، به‌ویژه برای تبلیغات و فعالیت‌های آموزشی مواجه هستند، صدق می‌کند.

۳) ظرفیت پایین و فقدان افراد متخصص در زمینه تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب

اثر تبلیغات مرتبط با تالاب نه تنها به منابع و امکانات تبلیغاتی، بلکه به مهارت‌های حرفه‌ای پرسنل فعال در این زمینه نیز بستگی دارد؛ این امر به طور خاص هنگام انجام فعالیت‌های تبلیغاتی در محل نمود می‌یابد. با این حال، این فعالیت‌ها به دلیل عدم وجود متخصصان و مهارت‌های پایین در این زمینه، به شدت محدود شده‌اند. در حال حاضر، برخی از ذخایر طبیعی تالابی، مفسران تمام وقت یا پاره وقتی را به خدمت گرفته و آموزش‌های حرفه‌ای در زمینه تبلیغات اکولوژیکی را برای آن‌ها فراهم کرده‌اند. این اقدام بسیار کارآمد بوده است.

۴) نیاز به بهبود رویکردهای تبلیغاتی

تجربه و آموزش در محل نواحی تالابی موثرترین روش تبلیغات برای گردشگران است. بیشتر گروه‌های سازمان یافته دانش آموز هستند. تعداد کمی از گردشگران در فعالیت‌های آموزشی مربوط به تالاب‌ها مشارکت می‌کنند؛ بیشتر این افراد برای گشت و گذار یا تفریح از نواحی تالابی بازدید می‌کنند. در بسیاری از ذخایر طبیعی و پارک‌های تالابی، هیچ رویکرد موثری برای نشر دانش مربوط به حفاظت از تالاب‌ها به گردشگران موجود نیست.

۵) کلی بودن موضوع تبلیغات در زمینه تالاب

در حال حاضر، بیشتر فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی در زمینه حفاظت از تالاب، بدون توجه به نیازها و مسائل جزئی در نواحی تالابی خاص، مناطق متفاوت و گروه‌های مختلف، بر تعاریف و کارکردهای پایه تالاب تمرکز دارند.

فصل ۱۷: برنامه عملیاتی ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی (CEPA) برای حفاظت از تالاب در چین

حفاظت موثر و بهره برداری خردمندانه از منابع تالاب در چین، تا حد زیادی به افزایش درک و آگاهی عموم مردم و افراد تصمیم گیرنده از اهمیت تالابها بستگی دارد. عقاید و تفکرات سنتی که طی مدت زمان طولانی در گذشته شکل گرفته، برای حفاظت از تالابها و بهره برداری پایدار از آنها بسیار زیان آور است. در نتیجه باید یک سری اقدام موثر برای تبلیغات، آموزش و تعلیم و تربیت انجام گیرد، تا سطح آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالابها، به ویژه خدمات، کارکردها و مزایای گوناگون آنها، افزایش یابد و امکان ایجاد یک محیط اجتماعی مناسب برای حفظ تالابها فراهم شود.

برای حفاظت هر چه بیشتر تالابها و تحقق بهره برداری پایدار از منابع تالاب در چین، باید یک برنامه اجرایی ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایشی (CEPA) در زمینه حفاظت از تالاب به روش علمی تدوین و اجرا شود، تا در تبلیغات، آموزش و افزایش آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالاب موثر واقع شود.

۴.۱. اصول راهنما و اهداف CEPA در زمینه حفاظت از تالابها در چین

۴.۱.۱. اصول راهنما

اصول راهنما استقرار تدریجی یک سیستم دقیق CEPA در زمینه حفاظت از تالاب است، که مدیریت و حفاظت از تالاب را از طریق یکپارچه سازی وضعیت کنونی تبلیغات، آموزش و شرایط بومی حفاظت و مدیریت تالاب در چین تسهیل کند، و بر پایه مفاهیم حفظ تعادل اکولوژیکی اکوسیستم های تالابی، کارکردها و تنوع زیستی تالاب را حفظ کرده و به بهره برداری پایدار از منابع تالاب دست پیدا کند.

۴.۱.۲. اصول تدوین برنامه عملیاتی CEPA برای حفاظت از تالابها در چین

در تدوین برنامه اجرایی باید به اصول زیر توجه شود:

- (۱) پیروی از قوانین و مقررات ملی مرتبط با تالاب، تطابق با سیاست های ملی موجود در زمینه حفاظت و بهره برداری تالاب، به ویژه اقدامات اولویت دار در برنامه اجرایی حفاظت از تالاب در چین؛
- (۲) اجرای اقدامات در مراحل مختلف و با توجه به شرایط بومی؛ تمرکز بر اولویتها، همراستا با توسعه کلی

در چین، به طور خاص حفاظت و مدیریت تالاب و CEPA؛
۳) پیروی از قوانین مرتبط کنوانسیون رامسر و اجرای جدی تعهدات و مسئولیت‌های مقرر بین‌المللی؛
۴) ادغام تجربیات موفق بین‌المللی با شرایط واقعی در چین.

۴.۱.۳. هدف بلندمدت

هدف بلند مدت، توسعه یک سیستم نسبتاً دقیق و استاندارد CEPA در زمینه حفاظت از تالاب، افزایش آگاهی عمومی در مورد حفاظت از تالاب‌ها و مشارکت عموم مردم در تامین حمایت‌های فنی، مالی و سایر حمایت‌های مرتبط با حفاظت از تالاب، به منظور پیشبرد حفاظت و بهره‌برداری پایدار از تالاب‌ها در چین است.

۴.۱.۴. اهداف فوری (تا سال ۲۰۲۰)

- ۱) توسعه برنامه‌های CEPA که سطوح، مکان‌های جغرافیایی و گروه‌های مختلف را هدف قرار می‌دهند؛
- ۲) بهبود و تقویت اجزا و ابزارهای CEPA در زمینه حفاظت از تالاب؛
- ۳) تشکیل یک تیم حرفه‌ای در CEPA مرتبط با تالاب؛
- ۴) توسعه و بهبود زیرساخت‌ها و امکانات CEPA مرتبط با تالاب؛
- ۵) استقرار سازوکاری برای تامین منابع مالی و حمایت از CEPA مرتبط با حفاظت از تالاب؛
- ۶) ایجاد مکانیزم ارزیابی CEPA مرتبط با تالاب؛

۴.۲. CEPA مربوط به حفاظت از تالاب در چین

جهت پیروی از اصول و تعهدات کنوانسیون بین‌المللی تالاب‌ها و اجرای آن‌ها به منظور رسیدگی به وضعیت کنونی و مشکلات موجود CEPA در زمینه حفاظت از تالاب در چین و برآوردن الزامات تحقق اهداف CEPA در زمینه حفاظت از تالاب‌ها، اقدامات زیر در نظر گرفته شده‌اند:

هدف ۱: تهیه برنامه‌های آموزشی و تبلیغاتی در زمینه حفاظت از تالاب، با تمرکز بر سطوح، مکان‌های جغرافیایی و گروه‌های مختلف.

اقدام ۱.۱: هر استان (منطقه خودمختار/بخش) باید بر اساس تحلیل وضعیت فعلی حفاظت از تالاب و مطابق با برنامه اقدام ملی CEPA در زمینه حفاظت از تالاب، برنامه آموزشی و تبلیغاتی خود را برای حفاظت از تالاب تدوین کند.

اقدام ۱.۲: سازمان‌دهی تالاب‌های با اهمیت بین‌المللی، ذخیره‌گاه‌های طبیعی تالابی ملی و پارک‌های تالابی ملی، به منظور توسعه طرح‌های اختصاصی CEPA آن‌ها برای حفاظت از تالاب، با تمرکز بر گروه‌های هدف مختلف و مطابق با طرح ملی CEPA و طرح‌های CEPA استانی (منطقه خودمختار/بخش) محل سکونت هر یک از گروه‌ها.

هدف ۲: بهبود و تقویت اجزاء و ابزارهای مرتبط با CEPA تالاب‌ها

اقدام ۲.۱: توسعه مجموعه‌ای از برنامه‌های خاص و موضوعی CEPA که کارکردها، ارزش‌ها، زندگی گیاهی و جانوری، تهدیدات، اقدامات حفاظتی و سایر موارد مربوط به تالاب‌ها را پوشش داده و در شبکه‌های تلویزیونی مرکزی، استانی و محلی پخش شود.

اقدام ۲.۲: ایجاد یک سیستم شبکه‌ای اینترنتی CEPA برای حفاظت از تالاب‌ها

□ استفاده کامل از منابع موجود در شبکه‌های تالابی، بهبود و توسعه مطالب وب‌سایت‌های تالابی از جمله «Wetland China»؛

□ بخش‌ها و سازمان‌های وابسته به حفاظت از تالاب، وب‌سایت‌ها یا صفحات وب شخصی خود را توسعه می‌دهند؛

□ انواع مختلف وب‌سایت‌های تالابی باید محتوای مربوط به حفاظت و مدیریت تالاب را افزایش داده و جدیدترین اخبار مربوط به توسعه پویای حفاظت از تالاب را به موقع منتشر کنند.

اقدام ۲.۳: استفاده کامل از منابع رسانه‌ها از جمله نشریات، مجلات، روزنامه‌ها و آلبوم‌های عکس به منظور اجرای گسترده فعالیت‌های CEPA.

اقدام ۲.۴: سازمان‌دهی افراد حرفه‌ای و متخصص برای تالیف کتب و مطالب آموزشی مورد نیاز برای ایجاد محبوبیت علمی، آموزش پایه و آموزش کارکنان، به منظور ترویج دانش گسترده علمی در زمینه حفاظت از تالاب.

اقدام ۲.۵: تهیه خبرنامه‌های فصلی از کمیته ملی چین برای اجرای اقدامات کنوانسیون تالابی رامسر، در راستای توزیع در حوزه‌ای وسیع‌تر، یعنی بخش‌های عضو در سطح استانی.

اقدام ۲.۶: گنجاندن مطالب مربوط به حفاظت از تنوع زیستی تالاب در برنامه‌های درسی مدارس ابتدایی و متوسطه، با هدف تقویت ویژه آموزش دانش‌آموزان مقاطع ابتدایی و متوسطه در زمینه حفاظت از تالاب و سایت‌های تالابی بین‌المللی مهم، و تدوین مطالب آموزشی مناسب برای افراد بومی.

اقدام ۲.۷: مؤسسات ذیربط آموزش عالی و نهادهای تحقیقات علمی باید با در نظر گرفتن شرایط واقعی، برنامه‌های درسی و تخصصی مربوط به حفاظت از تالاب‌ها را تنظیم کرده و دانشجویان و محققان را به شیوه‌ای برنامه‌ریزی شده برای تربیت افراد حرفه‌ای سطح بالا در زمینه حفاظت و مدیریت تالاب، به خارج از کشور اعزام کنند.

اقدام ۲.۸: تأسیس مراکز آموزشی ملی و منطقه‌ای برای کارکنان مدیریت تالاب.

اقدام ۲.۹: به‌کارگیری فعالیت‌های مستمر و غیرمستمر از جمله «روز جهانی تالاب»، «هفته گرامی‌داشت پرندگان»، «ماه تبلیغات برای حفاظت از حیات وحش»، «دوره‌ی منع ماهیگیری»، «دوره‌ی منع شکار»، «جشنواره پرندنگری» و «جشنواره فرهنگ تالاب»، به منظور اجرای فعالیت‌های CEPA.

اقدام ۲.۱۰: به‌کارگیری جدیدترین نتایج به‌دست آمده از تحقیقات علمی درباره ارزش تبلیغات در موضوع تالاب، و استفاده از آن‌ها در فعالیت‌های تبلیغاتی حفاظت از تالاب.

اقدام ۲.۱۱: تقویت همکاری‌های بین‌المللی به منظور به اشتراک گذاری تلاش‌های کلی چین در زمینه

حفاظت از تالاب و معرفی ایده‌ها و تجربیات پیشرفته سایر کشورها در CEPA مرتبط با تالاب:

- طراحی نسخه انگلیسی وبسایت «Wetlands China»،
 - سازمان دهی و برگزاری سمینارهای بین‌المللی در زمینه حفاظت از تالاب و،
 - تهیه نسخه انگلیسی CD ها، جزوه‌ها و پوستره‌های تصویری نشان‌دهنده تلاش‌های چین در زمینه حفاظت از تالاب.
- اقدام ۲.۱۲:** طراحی نشان‌ها و شعارهای خاص مرتبط با حفاظت از تالاب برای مکان‌ها، گروه‌های هدف و فعالیت‌های مختلف.

هدف ۳: تشکیل تیم‌های پاره‌وقت CEPA برای حفاظت از تالاب

- اقدام ۳.۱:** سازمان‌ها و آژانس‌های حفاظت و مدیریت تالاب در سطوح مختلف / انواع مختلف باید پرسنل متخصص در حوزه CEPA را به کار گرفته و تیم‌های CEPA مختص خود را مستقر سازند.
- اقدام ۳.۲:** اجرای تجزیه و تحلیل نیازهای آموزشی پرسنل فعال در حوزه CEPA، طراحی دوره‌ها و مواد آموزشی با توجه به نیازها، تهیه برنامه‌های آموزشی و سازماندهی و استخدام معلمان و مربیان جهت اجرای آموزش در محل کار برای کارکنان CEPA.
- اقدام ۳.۳:** در صورت فراهم بودن شرایط، برگزاری کلاس‌ها/ دوره‌های آموزشی مستمر یا غیرمستمر برای پرسنل CEPA مناطق مختلف، در برخی دانشگاه‌ها/ دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی علمی.
- اقدام ۳.۴:** تقویت تبادل میان بخش‌های مختلف در زمینه آموزش کارکنان حوزه CEPA، به ویژه تقویت کمک‌رسانی واحدهای پیشرفته به واحدهای نسبتاً ضعیف‌تر در امور مرتبط با CEPA تالاب‌ها، به منظور بهبود فعالیت‌های کشوری CEPA تالاب‌ها در چین.
- اقدام ۳.۵:** گسترش تبادل میان آژانس‌های حفاظت از تالاب چین و آژانس‌ها و سازمان‌های بین‌المللی، مانند سازمان بین‌المللی تالاب‌ها، جهت آشنایی با پیشرفت‌های جدیدی که در امر حفاظت از تالاب و تحقیق درباره آن حاصل شده است؛ اجرای آموزش‌های جامع در زمینه تبادلات بین‌المللی، به منظور ارتقای سطح فنی گروه‌های CEPA چین.

هدف ۴: توسعه و تقویت زیرساخت‌ها و امکانات CEPA مرتبط با تالاب

- اقدام ۴.۱:** بررسی وضعیت کنونی زیرساخت‌ها و امکانات CEPA مرتبط با تالاب در چین، به منظور انجام پژوهشی جامع درباره توزیع، وضعیت توسعه و مشکلات موجود در زیرساخت‌ها و امکانات CEPA مرتبط با تالاب.
- اقدام ۴.۲:** تدوین برنامه توسعه ملی برای مراکز CEPA مرتبط با تالاب و ایجاد یک طرح توسعه منطقی برای ساخت مراکز CEPA تالابی منطقه‌ای و استانی (منطقه خودمختار/ بخش).
- اقدام ۴.۳:** هر استان (منطقه خودمختار/ بخش) باید با توجه به شرایط بومی خاص خود برنامه‌های جداگانه‌ای را برای توسعه و بهبود مراکز/ زیرساخت‌ها و امکانات CEPA مرتبط با تالاب انجام دهد.

اقدام ۴.۴: ایجاد مراکز CEPA مرتبط با تالاب با ویژگی‌های بومی برگرفته از تالاب‌ها، ذخایر طبیعی تالابی و پارک‌های تالابی مهم.

هدف ۵: ایجاد ساز و کاری برای تامین مالی و حمایت از CEPA در زمینه حفاظت از تالاب

وجود یک ساز و کار موثر برای تزریق سرمایه، ضامنی مهم برای توسعه راحت‌تر و سالم تلاش‌های CEPA مرتبط با تالاب است. در عین حال، گسترش منابع درآمد و کاهش هزینه‌ها و جذب سرمایه از طریق کانال‌های مختلف، از جمله اقدامات اساسی برای تقویت سیستم تزریق سرمایه هستند. در زیر به اقدامات مهمی که باید انجام شوند اشاره شده است:

اقدام ۵.۱: گسترش تلاش‌های تبلیغاتی در ادارات دولتی مرتبط در سطوح مختلف، برای افزایش آگاهی و حمایت آن‌ها، به منظور گنجاندن تلاش‌های CEPA مرتبط با تالاب در بودجه‌های مالی دولت‌ها در سطوح مختلف.

اقدام ۵.۲: گنجاندن هزینه‌های مورد نیاز برای فعالیت‌های خاص CEPA مرتبط با تالاب در هزینه‌های بودجه ویژه بخش‌های دولتی مرتبط.

اقدام ۵.۳: جذب سرمایه از همه اقشار جامعه، از طریق جمع‌آوری ذخایر ارزی اجتماعی و کمک‌های مالی افراد.

اقدام ۵.۴: به کارگیری روش‌های مختلف در تلاش برای جذب کمک‌های مالی و بودجه‌های اعطایی جامعه بین‌المللی، سازمان‌های بین‌المللی و آژانس‌های مالی، جهت استفاده در پروژه‌های CEPA تالابی.

هدف ۶: ایجاد مکانیزم ارزیابی CEPA مرتبط با تالاب؛

اقدام ۶.۱: تحقیق درباره روش‌شناسی و مکانیزم ارزیابی CEPA مرتبط با تالاب در داخل و خارج از کشور.

اقدام ۶.۲: تدوین روش مناسب ارزیابی CEPA تالابی برای شرایط چین و استقرار یک مکانیزم ارزیابی.

اقدام ۶.۳: انتخاب مناطق مهم، ذخایر طبیعی تالابی نمونه، سایت‌های تالابی یا پارک‌های تالابی برای اجرای ارزیابی آزمایشی از شیوه‌ها، مضامین و نتایج فعالیت‌های CEPA آن‌ها، به منظور بهبود روش و سازوکار ارزیابی CEPA.

اقدام ۶.۴: انتشار روش و سازوکار ارزیابی CEPA در سطح کشور، و اعمال نتایج ارزیابی در کارهای عملی، با هدف بهبود CEPA مرتبط با تالاب.

فصل ۷: اقدامات لازم برای حمایت از اجرای برنامه عملیاتی

۵.۱. درک کامل اهمیت CEPA

در حال حاضر، یکی از بهترین اقدامات بین‌المللی در زمینه حفاظت از تالاب و حفاظت از محیط زیست، اعطای اولویت اصلی به CEPA است. این اقدام یکی از راه‌های مهم برای بهره‌برداری کامل از کارکردهای اجتماعی تالاب، یک استراتژی بلند مدت برای اجرای حفاظت از محیط زیست، و همچنین یک رویکرد اساسی برای تغییر رویه از حفاظت منفعل به حفاظت فعال، و استفاده از مداخلات فعالانه در زمینه آگاهی‌رسانی با هدف کاهش فشار بر شرایط زیست‌محیطی در آینده است. از همه مهم‌تر، تلاش‌های تبلیغاتی و آموزشی در زمینه حفاظت از تالاب در مقیاس‌های سیاسی و قانونی باید مورد تأکید قرار گرفته و برجسته شوند، مسئولیت‌ها و تعهدات سطوح مختلف دولت‌ها، بخش‌ها و عموم مردم در تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب مشخص شود و آگاهی عمومی در مورد بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها تعریف شود و در عین حال تلاش‌ها برای حفاظت از تالاب در اولویت قرار گیرد.

۵.۲. تأکید بر تدوین و اجرای برنامه تبلیغات و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب‌ها

از یک سو، نهاد پیشرو در بخش حفاظت از تالاب وظیفه دارد که یک برنامه تبلیغاتی و آموزشی دقیق در رابطه با تالاب تهیه کند، که مسئولیت‌های هر یک از گروه‌های اجتماعی را تعیین کرده و فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی در زمینه تالاب‌ها را به شیوه‌ای درست به اجرا درآورد تا سبب ترویج این فعالیت‌ها شود. از سوی دیگر، سازمان‌های مردمی فعال در زمینه حفاظت از تالاب، از جمله ذخایر طبیعی تالابی و پارک‌های تالابی، باید مطابق با شرایط واقعی خود، برنامه‌های تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب را تهیه کنند. به علاوه، برای اجرای کامل این طرح‌های ویژه، باید هماهنگی میان طرح‌های آموزش عمومی در زمینه حفاظت از تالاب و سایر برنامه‌ها، از جمله برنامه‌های مدیریتی ذخیره‌گاه‌های طبیعی، برنامه‌های گسترش مکان‌های نمایش ذخیره‌گاه‌های طبیعی و برنامه‌های پارک تالابی، تقویت شود.

۵.۳. بهبود توسعه سیستم آموزشی و تبلیغاتی مرتبط با حفاظت از تالاب‌ها

برای موفقیت آمیز بودن تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب، ضروری است که اقدامات در طیف گسترده‌ای از

حوزه‌ها از جمله موسسات، پرسنل و امکانات، صورت گیرد. از دولت‌ها در سطوح مختلف، بخش‌های ذیربط و سازمان‌های مردمی فعال در زمینه حفاظت از تالاب تقاضا می‌شود تا توسعه سیستم تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب را بهبود بخشند، و موسسات معتبر، پرسنل کافی و امکانات کامل را برای اجرای موفقیت آمیز تبلیغات و آموزش فراهم سازند.

۵.۴. افزایش ورودی مالی و بهبود توسعه زیرساخت‌ها در امر تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب

از آن‌جا که تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب جزء خدمات رفاه اجتماعی محسوب می‌شود، بخش‌های مالی و مرتبط با تالاب که تحت نظر دولت‌های ملی و محلی فعالیت می‌کنند، باید بودجه خود برای تبلیغات و آموزش درباره تالاب را افزایش دهند تا از اجرای بی‌عیب و نقص این فعالیت‌ها اطمینان حاصل شود. در سطح عمومی، مراکز تبلیغاتی و آموزشی باید در موزه‌های تالابی، ذخیره‌گاه‌های طبیعی و پارک‌ها، با توجه به موقعیت واقعی آن‌ها، تاسیس شوند؛ در این مکان‌ها باید تابلوهای راهنما و سایر امکانات لازم فراهم شود.

۵.۵. بهبود ظرفیت‌سازی موسسات و پرسنل مسئول فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب

عمدتاً مؤسسات تبلیغاتی و آموزشی مرتبط با تالاب و کارمندان آن‌ها در قبال این فعالیت‌ها پاسخگو هستند. برخی دیگر از کشورها، از جمله ایالات متحده، سنگاپور و مالزی، آموزش این پرسنل و مشارکت دادن دانشمندان و تکنسین‌ها در فعالیت‌های تبلیغاتی در ذخیره‌گاه‌های طبیعی و جوامع را در اولویت اصلی قرار می‌دهند. در سیستم آتی تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب‌ها در چین نیز باید تلاش شود تا ظرفیت‌سازی این مؤسسات و کارکنان افزایش یابد، در صورت لزوم مرکز تبلیغات و آموزش تالاب ایجاد شود، پرسنل مناسب برای این مؤسسات فراهم شود، آموزش حرفه‌ای تقویت شود و تکنسین‌ها به مشارکت منظم در فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی ترغیب شوند. در رابطه با پرسنل و فعالیت‌های خارج از حوزه اختیارات مسئولان حفاظت و مدیریت تالاب نیز باید حمایت‌های لازم انجام شود تا بتوانند ظرفیت خود در این حوزه را افزایش دهند.

۵.۶. گسترش تحقیقات علمی در زمینه تالاب

تقویت تحقیقات علمی یکی از رویکردهای اصلی برای درک افراد از تالاب، و عاملی مهم در حصول اطمینان از حفاظت و بهره‌برداری پایدار از تالاب است. تحقیقات بنیادی و کاربردی می‌تواند امکان ایجاد درک کامل و عمیق در مورد انواع، ویژگی‌ها، کارکردها، ارزش‌ها و عوامل موثر بر تالاب‌ها در چین را فراهم آورد. این امر نه تنها باعث افزایش دانش مرتبط با تالاب، تامین منابع مهم تبلیغاتی و آموزشی در زمینه تالاب و تقویت پایه علمی این فعالیت‌ها می‌شود، بلکه به واسطه مشارکت کارکنان حفاظت از تالاب در تحقیقات علمی، منابع انسانی ارزشمندی را نیز برای این فعالیت‌ها فراهم می‌سازد.

۵.۷. بهبود رویکردها و ابزارهای تبلیغاتی و آموزشی در زمینه حفاظت از تالاب

اساساً تبلیغات و آموزش مربوط به تالاب باعث افزایش آگاهی عمومی در زمینه حفاظت از تالاب می‌شود و به انتشار فرهنگ اکولوژیکی کمک می‌کند. از این رو، ابزارهای نوآورانه و طرح‌های آموزشی دقیق باید با در نظر گرفتن اهداف مشخص، مکان‌ها، زمان بندی و شرایط واقعی بومی تدوین شوند تا نتایج مطلوب حاصل شود.

۵.۸. تمرکز بر گروه‌های هدف اصلی در عین افزایش سطح آگاهی عمومی

اجرای موفقیت‌آمیز تلاش‌های مربوط به حفاظت از تالاب، به عنوان یکی از مولفه‌های اصلی حفاظت از محیط زیست، تا حد زیادی به افزایش آگاهی عمومی در مورد حفاظت اکولوژیکی بستگی دارد. بنابراین، تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب باید با توجه به زمینه گسترده‌تر حفاظت اکولوژیکی انجام شود. باید تلاش‌های بیشتری صورت گیرد تا از یک تمرکز مصلحتی بر امنیت جزئی، به الگویی بلند مدت و یکپارچه که کل جامعه را در حفاظت اکولوژیکی مشارکت می‌دهد، تغییر رویه داده شود.

هدف‌های اصلی تبلیغات و آموزش باید افرادی باشند که می‌توانند تأثیرات مستقیم یا قابل توجهی بر تالاب داشته باشند، از جمله سیاست‌گذاران و ذینفعان مرتبط در نواحی تالابی و اطراف آن‌ها. در عین حال، باید تلاش‌هایی نیز جهت تمرکز بر تبلیغات و آموزش برای دانش‌آموزان انجام شود تا بنیان مستحکمی برای حفاظت از تالاب در آینده شکل گیرد.

۵.۹. ایجاد یک مکانیزم ارزیابی و بازخورد

ایجاد یک مکانیزم مؤثر برای ارزیابی و بازخورد تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب (شامل پیشنهادات)، در تقویت سیستم مربوطه و دستیابی به اهداف مورد انتظار در زمینه تبلیغات و آموزش مرتبط با تالاب بسیار مفید واقع می‌شود.

۵.۱۰. بهبود توسعه سیستم آموزشی و تبلیغاتی مرتبط با حفاظت از تالاب‌ها

از آن‌جا که حفاظت از تالاب به یک دغدغه جهانی تبدیل شده است، تلاش‌ها در زمینه تبلیغات و آموزش مربوط به تالاب نیز در سراسر جهان توجه بیشتری را به خود جلب کرده است. تالاب‌های چین نقش مهمی در حفاظت از تنوع زیستی جهانی، مبارزه با تغییرات آب و هوا و حفظ رژیم‌های هیدرولوژیکی حوضه‌های رودخانه‌های بین مرزی دارند. چین باید ضمن اجرای کنوانسیون رامسر و کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط، همکاری‌های بین‌المللی خود را جهت اطلاع‌رسانی درباره تلاش‌هایی که در زمینه حفاظت از تالاب در این کشور انجام شده تقویت کند، روش‌های ایده‌آل را از سایر کشورها فراگیرد و سطح تبلیغات و آموزش در زمینه حفاظت از تالاب در چین را به طور قابل ملاحظه‌ای بهبود بخشد.

پیوست: پرسشنامه آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب در چین

پاسخ دهنده محترم:

این پرسشنامه با هدف درک میزان آگاهی عمومی از حفاظت تالاب و فراهم سازی رهنمودهایی برای مادر تدوین برنامه اقدام حفاظت از تالاب در چین، جهت دستیابی به بهره برداری پایدار از منابع تالابی طراحی شده است. پاسخ دادن به این پرسشنامه تنها پنج دقیقه از شما وقت خواهد گرفت. از صرف زمان و حمایت شما سپاسگزاریم.

این قسمت توسط پرسشگر پرمی شود:

آدرس پاسخ دهنده: کشور..... شهر..... استان.....

جنسیت: () مرد

() زن

میزان تحصیلات:

() بالاتر از کالج

() مدرسه فنی متوسطه / دبیرستان

() مدرسه راهنمایی

() مدرسه دبستان

() سایرین.....

سن:

() بیشتر از ۵۰ سال

() بین ۳۰-۵۰ سال

() بین ۱۸-۳۰ سال

() بین ۱۸-۱۰ سال

() کمتر از ۱۰ سال

شغل:

() کارمندان نهادهای دولتی

() کارمندان شرکت ها و موسسات

() کشاورزان / ماهیگیران

() دانش آموزان و دانشجویان () سایر افراد

نقش:

() سیاست گذاری

() تحقیق علمی و فنی

() عمومی

این قسمت پس از پرسیدن سوال های زیر، توسط پرسشگر پرمی شود:

۱. آیا تا به حال واژه «تالاب» را شنیده اید؟

الف. بله

ب. خیر

(اگر پاسخ «خیر» بود، لطفاً به سوال شماره ۴ بروید)

۲. چگونه با تالاب آشنا می‌شوید؟

- الف. تلویزیون ب. اینترنت پ. روزنامه ت. رادیو ث. پوسترها
 ج. کمپین‌های تبلیغاتی (مانند اردوهای تابستانی و روز جهانی تالاب)
 ح. سایر منابع.....

۳. به نظر شما کدام یک از موارد زیر تالاب هستند؟

- الف. دریاچه‌ها ب. مرداب‌ها پ. رودخانه‌ها ت. سواحل ث. آب‌بندها
 ج. شالیزارها چ. استخرهای پرورش ماهی

۴. به نظر شما کدام یک از موارد زیر جزء کارکردهای تالاب است؟

- الف. حفاظت از آب ب. از بین بردن آلودگی پ. حفظ حیات وحش
 ت. تنظیم شرایط آب و هوایی ث. کنترل سیل ج. فراهم‌سازی محصولات آبی

۵. به نظر شما کدام یک از فعالیت‌های زیر می‌تواند به تالاب‌ها آسیب وارد کند؟

- الف. تخلیه فاضلاب ب. تغییر کاربری پ. توسعه شهری ت. ساخت جاده‌ها و سدها
 ث. صید بیش از اندازه ماهیان ج. استفاده از آفت‌کش‌ها و کودهای شیمیایی
 چ. شکار پرندگان دریایی و جمع‌آوری تخم پرندگان ح. آبی‌پروزی مصنوعی

۶. به نظر شما کدام یک از روش‌های زیر در افزایش آگاهی عمومی نسبت به حفاظت از تالاب از بقیه موثرترند؟

- الف. تلویزیون و رادیو ب. اینترنت پ. روزنامه و مجله ت. آموزش در مدرسه
 ث. کمپین‌ها و فعالیت‌های موضوعی

دسترسی به فایل‌های انگلیسی برنامه کنوانسیون رامسر در زمینه ارتباطات، ظرفیت‌سازی، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی (CEPA) ۲۰۱۶-۲۰۲۴ و برنامه ملی ارتباطات، آموزش و افزایش آگاهی عمومی (CEPA) برای حفاظت از تالاب در چین به ترتیب از طریق لینک‌های زیر که بر روی وب‌سایت طرح حفاظت از تالاب‌های ایران بارگذاری شده است، امکان پذیر می‌باشد.

<http://en.wetlandsproject.ir/publications/books/detail/The-Ramsar-Convention-s-Programme-on-CEPA-2016-2024/1008/view/>

<http://en.wetlandsproject.ir/publications/books/detail/-CEPA-Plan-for-Wetland-Protection-in-China/1007/view/>

Considering the above, almost all the organizations and agencies currently active in the development field, recognize the importance and special role of communication, education, capacity building, participation and awareness raising in regard to their projects and programs' success. Through appropriate assessment and planning in this field, these institutions are trying to lay the foundation for the implementation of their programs. Training and informing the stakeholders and raising their awareness, if it results in a change in their beliefs, attitudes and consequently their behaviors, will also be beneficial and improve the situation. Therefore, having a integrated and purposeful plan along with monitoring and evaluation of effectiveness of educational activities and information sharing regarding the conservation and wise use of wetland is a necessity. It should be noted that implementation of non-coherent plans not capable of being monitored and evaluated, may only bring about the ultimate desired results to some of the target groups, but will not benefit from a comprehensive and integrated approach.

Therefore, the Conservation of Iranian Wetlands Project was initiated in 2005 and in cooperation with the Iranian government (Iranian Department of Environment), the Global Environment Facility (GEF) and the United Nations Development Program (UNDP), and In recent years, with the support of Japanese government in restoration of Lake Urmia, has performed various coherent activities in CEPA, as part of its agenda. Through preparation of this booklet and also sharing the Ramsar Convention's Program on Communication, Capacity Building, Education, Participation and Awareness Raising (CEPA, 2016–2024), along with the national CEPA program for wetlands in China, this project is now trying to lay the groundwork for the development of national and local CEPA program for Iranian wetlands.

Preparation of this booklet required the efforts of the “Conservation of Iranian Wetlands Project” team and the DOE's Office of the Conservation and Restoration of Wetlands in Iran. I would like to express my appreciation to all these people and also hope that proper use of this collection will contribute to clearing the way for conservation and management of wetland ecosystems in Iran.

Ali Arvahi
National Manager
of Conservation of Iranian Wetlands Project

Introduction

Wetland habitats are among the most important natural ecosystems on earth. They have long played an important role in the development of communities around them. Various benefits provided by wetlands, including groundwater control, moderating the microclimate, provision of livelihood for local communities through fishing, animal husbandry, agriculture, natural water treatment, filtration and absorption of pollutants, ecotourism, etc., places them among the most important and valuable ecosystems of the world, in case of biodiversity and cultural conservation. The fact that several human civilizations were developed around the wetlands also emphasizes their importance. However, wetland degradation has led to devastating consequences for humans and biodiversity, such as dust storms, climate changes, disappearance of sustainable water resources, disappearance of people's livelihood, among others. Lack of awareness among the stakeholders at different levels, from decision makers to local communities, also lack of an integrated approach, insufficient understanding of wetland's natural mechanisms and lack of participation from stakeholders as the key factors associated with the lake destruction, are not to be denied.

The effects of this destructive process on human lives and biodiversity have forced several countries to take actions in regard to wetland conservation and restoration, through applying new management methods and some preventive measures in the process of achieving the sustainable development. Developing a sense of responsibility toward these natural habitats and their conservation is not limited to an independent organization; Every person should be aware of, sensitive about and responsible for their ecosystems. Having and understanding of wetlands and being aware of their values, functions and also the existing threats and dangers they are faced with, should become a basic skill among the residents of each habitat. Therefore, raising the public awareness and sensitizing the residents of each habitat, so that people can play an important role in supporting the decisions, policy-making and also conservation of natural ecosystems, could help its conservation and sometimes restoration. The more internalized and spontaneous this awareness is, the more hope there is for its sustainability. Therefore, all the members of society, regardless of their age, career and educational backgrounds, must have a relative knowledge of their habitat's environmental features and values, many of which have already been lost or are being destroyed.

**Concepts, Framework and
Strategies of Communication
Education, Participation and
Awareness Raising Plan**

(CEPA)

**Retrieved from the Ramsar Convention
Documents and the Case Study of China**

December 2019

**Communication,
Education,
Participation and
Awareness Raising Plan
(CEPA)**

ず、喪失しつつある環境や地域の特徴及び価値に関し、ある程度認識すべきである。

上記の現実に基づき、今日は開発分野で活動する全ての機関や組織等は各計画やプロジェクトの成功における広報、教育、能力向上、参加、そして、知識向上の重要性を理解する上で、本分野で計画を実施できるように努力している。一方、教育や知識向上や広報等は受益者の態度及び信仰の変更を持たせると、改善や復興に繋がる。従って、包括的で、目標が設定されている計画を持ち、教育活動の影響をモニタリング・評価し、湿地の賢明的な保全・利用に関する情報交換を行うことは必要である。首尾一貫せず、モニタリング・評価ができない計画だと、受益者の一部だけに貢献してしまい、包括・統合的の面は欠陥している。

イランの湿地保全プロジェクトはイラン政府を代表する環境庁と地球環境ファシリティ (GEF) と国連開発計画 (UNDP) の協力で、2005年からはじまった。近年にはウルミア湖の復興における日本国政府の支援を受け、本プロジェクトはCEPAの分野を活動の一部として、統合された多様な活動を行ってきた。尚、本作著を通じ、広報・教育・普及啓発 (CEPA) に関するラムサール条約の計画 (2024~2016) 及び中国の湿地に関するCEPA国家計画を紹介し、イランの湿地の為の国家・地域的CEPAの作成に貢献できることを目標としている。

本作著の作成はイラン湿地保全プロジェクトやイラン環境庁湿地保全復興課の係員の共同な協力を必要としていた。同僚の皆様に感謝しながら、本作著を効率的に利用することにより、イランの湿地生態系の保全・管理に影響を与えることを祈念する。

アリ・アルワヒ

イラン国湿地保全プロジェクトナショナルディレクター

はじめに

湿地生息地は地球の重要な自然生態系の一つで、昔からその周辺の社会の開発に影響を大きく与えてきた。湿地の貢献として知られている地下水コントロール、気候調整、漁業・家畜・農業を通じる地域社会生計への貢献、水質の自然浄化、汚染物の吸収・浄化、エコツーリズム等は湿地を重要かつ貴重な生態系として位置付けている。特にこの生態系は生物及び文化多様性の保全に与えている影響が重要で、人類文明の多くがその辺りに成立された。一方、湿地の喪失は人類及び生物多様性に不幸な結果になっている。その中、煤塵の発生、気候変動、持続可能な水資源の喪失、人間の日常生計の喪失等を例として挙げられる。受益者である意思決定者をはじめ地域社会までの知識や包括的な考え方の不足、湿地の自然メカニズムの認識不足、そして、受益者側からの協力不足は湿地崩壊の原因の中でも一番目立っている。

上記のような崩壊は人間の生活に与えている影響をきっかけで、たくさんの国々は抑止対策及び持続可能な開発に達成する為の新型管理方法を通し、湿地の保全・復興を推進してきた。これらの自然生息地に対し、責任感を感じ、保全に関わるべきなのは独立した一つの組織だけではない。むしろ、住民一人一人は自らの生態系に対し、敏感に責任を持つべきである。湿地の機能や価値又は既存の危機や脅威を意識・理解するのは各地の住民の基礎な技能であるべき。なので、住民は各決定や政策を支援し、生態系の保全に努めるように大衆の知識向上や住民を敏感にするのはとても重要である。本知識は原理・自発的である程、持続可能性はより高くなる。それで、住民全員が年齢、職歴、学歴にもかかわら

広報、教育及び普及啓発（CEPA）の定
義、枠組みと計画方針
（ラムサール条約と中国事例の書類を
元に）

2019年12月
翻訳：イランの湿地保全プロジェクト

日本

طرح حفاظت از تالابهای ایران
سازمان محیط زیست جمهوری اسلامی ایران

وزارت محیط زیست

